

RATSASTUS- OHJESÄÄNTÖ

(R. O.)

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

RATSASTUSOHJESÄÄNTÖ

(R. 0.)

RATSASTUSOHJESÄÄNTÖ

(R. 0.)

XIII 25.

B.

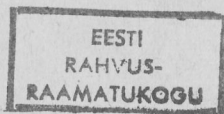
3711.

32406.

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Kustannusosakeyhtiö Otavan
kirjapaino, Helsingissä, 1922.

473773

PUOLUSTUSMINISTERIÖ

Helsinki, syyskuun 23 p:nä 1922.

Tämä Ratsastusohjesääntö vahvistetaan
täten ehdotuksena käytäntöön otettavaksi.

Puolustusministeri **Bruno Jalander**

Kenraalimajuri.

Oiva Olenius

Kapteeni ja Yleisen Sota-
asiainosaston v. a. päällikkö.

SISÄLLYSLUETTELO.

I. Johdanto.

1 §.	Yleistä	11
2 §.	Käsiteselityksiä	12
3 §.	Mitä ratsastuksenopettajan on huomioon otettava	13
4 §.	Komentosanat ja käskyt	18

II. Yleinen ratsastusoppi.

A. Yleiset perusteet ja määräykset.

5 §.	Hevosen taluttaminen ja näyttäminen.....	19
6 §.	Hevosen juoksuttaminen köydessä.....	22
7 §.	Ratsailleenousu ja ratsailta-astuminen	26
8 §.	Ratsastajan istunta ja ohjasasento	28
9 §.	Hevosen muoto ja tasapaino	33
10 §.	Ratsastajan vaikutus hevoseen	38
11 §.	Erikoisia ratsastusapukeinoja	48

B. Rataratsastus.

12 §.	Osaston järjestäytyminen ratsastusradalla ..	50
13 §.	Rataratsastusmuodot	52
14 §.	Hevosen asento.....	57
15 §.	Lähtö liikkeelle ja nopeuden lisääminen	59
16 §.	Käynti	60
17 §.	Ravi	60
18 §.	Kevyt ravi	63
19 §.	Laukka.....	65

20 §.	Nopeuden vähentäminen ja pysähtyminen..	70
21 §.	Kokoaminen ja puolipidäte	71
22 §.	Peräyttäminen	72
23 §.	Käännökset ja kaarrot	73
24 §.	Sivuliikkeet.....	87
25 §.	Ratsastus pahantapaisilla hevosilla.....	91
26 §.	Vikellys	96

C. Esteratsastus.

27 §.	Yleistä.....	101
28 §.	Hevosen asento esteen yli hypätessä.....	102
29 §.	Ratsastajan asento esteen yli hypätessä	103
30 §.	Ratsastajan kouluutus	106
31 §.	Hevosen kouluutus	110

D. Kenttäratsastus.

32 §.	Yleistä	112
33 §.	Maastoratsastus	113
34 §.	Silmämääräinen ratsastus	118
35 §.	Tahtiratsastus.....	119
36 §.	Rivittäinratsastus	121
37 §.	Kiito	122
38 §.	Hevosen hengityksen avaaminen	124

E. Uinti.

39 §.	Yleistä	125
40 §.	Hevosen ja ratsastajan yksittäisharjoitukset	128
41 §.	Lisäharjoituksia patrulleja ja suurempia joukkoja varten	132

III. Alokaskouluutus.

42 §.	Yleistä	135
43 §.	Valmistavat harjoitukset	139
44 §.	Ratsastus ohjaksin	143
45 §.	Lisäharjoituksia.....	151

IV. Remonttihevosen kouluutus.

46 §.	Yleistä	154
47 §.	Valmistavat harjoitukset	164
48 §.	Ratsastus ohjaksin	166
49 §.	Lisäharjoitukset.....	177

V. Ratsastajan ja hevosen jatkuva kouluutus.

50 §.	Yleisiä perusteita ja määräyksiä.....	182

Lisäys.

I. Johdanto.

1 §.

Yleistä.

1. Ennen joukkoharjoituksia ratsain on yksittäisratsastusta harjoitettava osaksi ratsastusradalla, osaksi maastossa.

Molemmissa tapauksissa siihen sisältyy myös este-ratsastus.

2. Yksittäisratsastuksen tarkoituksena on antaa ratsastajalle ja hevoselle palveluskelpoisuuden vaatima pohjakouluutus.

Ratsastajan on opittava seuraamaan hevosensa liikkeitä ja hallitsemaan sitä niin, että hän, säästäen sen voimia, kykenee suorittamaan palveluksen vaatimukset. Sen asento on kehitettävä sellaiseksi, että ratsastajan ja kenttävaruksen painon kantaminen helpottuu.

Sitä, mikä yksittäisratsastuksessa laiminlyödään, ei myöhemmin enää voi korvata. Sentähden on ratsastajan ja hevosen yksittäiskouluutus kaiken ratsastusopetuksen tärkein puoli, jota on mitä suurimmalla huolella edistettävä. Osaston kokonaiskouluutus ei saa vaikuttaa ehkäisevästi eikä häiritsevästi ratsastajan ja

hevosen yksittäiskouluutukseen. Tämä on ensisijassa huomioonotettava myös suoritettaessa niitä harjoituksia, jotka ovat valmistuksena harjoituksiin osastottain.

2 §.

Käsiteselityksiä.

3. *Ratsastusrata* on nelisivuinen ratsastuspaikka, *nelikulmio*, jossa on 2 pitkää ja 2 lyhyttä sivua, *pitkät sivut* ja *lyhyet sivut*.

Uraksi sanotaan tietä, jolla hevosen on liikuttava ratsastusradan sisäpuolella.

Voltti on ympyrä, jonka halkaisija on 6—9 askelta. *Ympyrässä* on halkaisija lyhyen sivun pituinen. Se voidaan sijoittaa ratsastusradan kumpaankin päähän tai radan keskipisteen ympärille.

Sisäsivu on ratsastusradan sisäpuolinen sivu tai se sivu, jonnepäin hevosen pään tulee olla käännettynä. *Ulkosivu* on vastakkainen sivu. Samoilla perusteilla nimitetään kättä, jalkaa, ohjasta y. m. sisäpuoliseksi tai ulkopuoliseksi.

Perusviiva on viiva, joka ajatellaan vedetyksi rintaman keskiratsastajan oikein asetetun hevosen etukavioitten läpi.

Kärjeksi kutsutaan osaston ensimmäistä, *peräksi* sen viimeistä ratsastajaa.

Etäisyys tarkoittaa väliä syvyys-suuntaan; se mitataan ratsastusosastossa etuhevosen hännästä takahevosen päähän.

Välimatka tarkoittaa väliä leveys-suuntaan.

Askellajit ovat: käynti, ravi, laukka tai kiito.

Tahti on askellajille määrätty kulkunopeus.

3 §.

Mitä ratsastuksenopettajan on huomioon otettava.

4. Ratsastuksenopettajan tulee alusta alkaen koettaa oppia tuntemaan ratsastajien ja hevosten erilaiset edellytykset ja ominaisuudet sekä sovelluttaa opetus jokaisen kyvyn mukaan, silloinkin kun useita ratsastajia yhtäikaa kouluutetaan samassa osastossa.

Hänen tulee täsmällisellä, mutta oikeamielisellä ja hyväntahtoisella esiintymisellä hankkia se kuuliaisuus ja luottamus, mikä on opetuksen edistymiselle välttämätöntä. Hänen tulee käsittää, ettei useinkaan virheitä tehdä vastahakoisuudesta, vaan kykenemättömyydestä tai tehtävän puutteellisesta ymmärtämisestä. Opettajan on sen vuoksi väsymättä pyrittävä siihen, että oppilaat ymmärtävät hänet.

Ratsastajaa ei mitenkään saa säikyttää eikä saattaa harkitsemattomaksi sopimattomalla kovuudella tai liian suurilla vaatimuksilla. Ratsastuksenopettajan on päinvastoin alusta-alkaen pyrittävä poistamaan alokkaan epäluulot sekä, asteettain lisäten vaatimuksia, kehittämään hänessä luottamusta omaan kykyynsä ja halua ratsastukseen. Vain siitä, joka mielellään ratsastaa, voi tulla hyvä ratsastaja. Säikkymätön ratsastushenki on vähitellen luotava joka-ainoan ratsastajaan.

5. On tärkeätä, että ratsastuksenopettaja jakaa ratsastajat ja hevoset niin, että jokainen ratsastaja, mikäli mahdollista, saa hänelle sopivan hevosen ja jokainen hevonen sopivan ratsastajan. Heikkojen hevosten tulee saada kevyt ratsastaja. Virkulle, levottomalle hevoselle tulee määrätä rauhallinen, herkkä rat-

sastaja, kun taas veltto hevonen sietää karkeampiakin vaikutteita.

6. Kouluutus jakaantuu opetukseen ja harjoittamiseen. Opetus tapahtuu osaksi suullisesti (tietopuolinen), osaksi näyttämällä (käytännöllinen). Suullisessa opetuksessa on selitettävä: *mitä* on tehtävä, *miksi* mikin liike on tehtävä sekä, *kuinka* se on tehtävä. Sitäpaitsi on ratsastuksenopettajan, joko hänen itsensä tai jonkun hänen määräämänsä, näytettävä se mikä vaaditaan suoritettavaksi. Sillä ratsastaja voi helpommin käsittää sen, minkä hän näkee, kuin sen, mikä hänelle vain selitetään. Kun jotakin uutta on harjoitettava tai kun jotakin ratsastajista on perusteellisesti korjattava, on ratsastus keskeytettävä ja opetettava yhtä tai kahta kerrallaan tai sitä, jota korjaus koskee, muitten ollessa katselijoina. Tällöin tulee ratsastuksenopettajan tekemällä kysymyksiä hankkia varmuus siitä, että kaikki ovat täysin tarkkaavaisia ja käsittävät opetuksen oikein. Herättääkseen intoa ja harrastusta voi myös olla sopivaa antaa ratsastajien keskenään selostaa tehdyt virheet.

Ei saa vaatia, että ratsastaja heti suorittaa uuden liikkeen säännönmukaisesti, vaan on vaatimuksia vain vähitellen lisättävä. Vasta sitten, kun suullisesti opetettua ensin on kyllin perusteellisesti harjoitettu, voi vaatia, että ratsastaja pystyy sen kaikissa olosuhteissa suorittamaan.

7. Ratsastuksenopettajan tulee silloin tällöin itse ratsastaa osastonsa hevosia oppiakseen ne paremmin tuntemaan sekä näyttääkseen ratsastajille, että vaaditun liikkeen voi suorittaa sekä miten se on suoritettava. Hänen täytyy tämän takia pyrkiä aina ylläpitämään ja kehittämään omaa persoonallista ratsastustaitoaan.

8. Kaikkea melua ja huutamista ratsastusopetuksen aikana on vältettävä. Kaikessa tulee olla reipas tyyneyden leima ja opetuksessa ei saa ilmetä kiivautta eikä velttoutta. Ratsastuksenopettajan on pyrittävä tekemään huomautuksensa lyhyesti ja ymmärrettävästi, hän ei saa lakkaamatta oikaista, samalla neuvoimatta, kuinka oikaisu on toimeenpantava. Epäselviä ja pitkiä oikaisuja, varsinkin liikkeessä oltaessa, ei hevosen kanssa puuhaava ratsastaja kykene tajuamaan. Välttääksensä väärinkäsityksiä on ratsastuksenopettajan yleensä mainittava nimeltä se ratsastaja, jota hän oikaisee. Opetusta on aina annettava siinä mielessä, että ratsastajan on myöhemmin omin neuvoin osattava sovelluttaa käytäntöön se, mitä hänelle on opetettu.

9. Yleisenä sääntönä on, että aloitetaan helpoilla harjoituksilla ja siirrytään vähitellen vaikeampiin ja että jokaisen uuden liikkeen suoritusta neuvottaessa opetetaan ensin se paikalla ja senjälkeen käynnissä ennenkuin se suoritetaan nopeammassa askellajissa. Jokaiseen harjoitukseen käytettävä aika ja suoritukseen nähden vaadittava täydellisyys riippuu ratsastajien ja hevosten voimista ja kehityksestä. Jokainen uusi liike väsyttää alkuasteella enemmän kuin myöhemmällä harjoituskaudella.

Ei saa siirtyä harjoittamaan jotakin uutta, ennenkuin aikaisemmin opetettu jotakuinkin kunnollisesti osataan, mutta ei myöskään pidä viivyttää uusien liikkeiden harjoittamista siksi kunnes aikaisemmin opetetut ovat perinpohjin läpikäytyt. Siten menetellen kulutettaisiin aikaa tarpeettomasti hukkaan.

Samaa liikettä ei saa kauan jatkaa. Ratsastuksen tulee tapahtua yhtä paljon kummallekin puolelle. Vaihi-

telussa on lepoa, silloinkin kun liikkeet itsessään ovat rasittavia. Tämä johtuu siitä, että toiset ruumiinosat tulevat käytäntöön liikkeen vaihtuessa.

Jos ratsastuksenopettaja huomaa liian nopeasti lisänneensä vaatimuksiaan ja vaatineensa liian paljon, on hänen heti palattava helpompiin, valmistavaa laatua oleviin liikkeisiin.

Lepo, paikalla tai käynnissä, on otettava sitä useammin, kuta harjaantumattomampia miehet ja hevoset ovat tai mitä rasittavimmat suoritettut harjoitukset ovat.

10. Edelläannetut ohjeet ratsastuksenopettajan suhtaantumisesta ratsastajaan ovat soveltuvin kohdin voimassa myös hevosten käsittelyyn nähden. Hänen tulee koettaa saada selville niiden erilainen käsityskyky, luonnonlaatu ja ruumiinrakenne, eikä hänen tule vaatia yhtä nopeaa tai yhtä pitkälle menevää koulutusta kaikilta hevosilta samanaikuisesti. Hevosten vastarinta useimmissa tapauksissa ei johdu vastahakoisuudesta vaan ruumiillisista vaikeuksista tai siitä etteivät ratsastajat kykene saamaan tahtoaan ymmärretyksi.

Kaikkia n. k. näytetilaisuuksia, joissa hevoset opetetaan tottumuksesta tai komennolla suorittamaan määrättyjä liikkeitä, on mitä huolellisimmin vältettävä. Kaikessa ratsastuksessa tulee ratsastajan vaikutuksen hevoseen selvästi ilmetä ja määrätä, mitä suoritetaan.

11. Ratsastuksenopettajan paikka on siellä, mistä hän paraiten voi nähdä osaston.

12. Ratsastuksenopettajan on tehtävä itselleen suunnitelma, ei ainoastaan pitempää, vaan myös jokaista päiväharjoitusta varten. Tällöin on huomioon-

otettava, että edellisen harjoituksen tulee valmistaa seuraavaa ja tämän täydentää edellistä.

Jokaisen päivän harjoitus on aloitettava ja lopetettava käynnissä.

Hevosissa ilmenevä tallihulluus ja jännitys on yleensä poistettava vapaan ravin avulla ennenkuin siirrytään enemmän koottuihin liikkeisiin, laukkaan ja esteratsastukseen.

13. Ratsastuksenopettajan on kiinnitettävä erikoista huomiota tahtiin, missä kukin ratsastaa. Tätä tarkoitusta varten tulee jokaisella ratsastusradalla (sekä sisä- että ulkoradalla) olla allaolevan mallin mukainen tahtitaulukko.

Tahtitaulukko.

Ura, jonka pituus on 110 m. ratsastetaan:

Käynnissä	66 sek:ssa
Lyhyessä ravissa	33 »
Ravissa	29 »
Lyhyessä laukassa	24 »

Uran pituudeksi lasketaan sen uran pituus, millä todella ratsastetaan, eikä ratsastusradan ympärysmittaa.

Mitä tulee tahtiratsastukseen kenttäratsastuksessa katso § 35.

14. Senjälkeen kun ratsastusosasto on järjestynyt ja ilmoitettu, tarkastaa ratsastuksenopettaja suitsituksen ja satuloinnin sekä ratsastajan, hevosen ja varusteitten kunnon ja siisteyden.

Hevosia ei saa viedä talliin hengästyneinä tai kovin kuumina. Niitä on ratsastettava käynnissä mieluim-

min ennen ja jälkeen päivän harjoituksen tai ainakin jälkeen. Hevosia, joita ratsastetaan sisäradalla, on kävelytettävä ulkona puolesta tunnista tuntiin päivässä, jollei ilma ole aivan epäsuotuisa. Näissä käyntiharjoituksissa on hevoset totutettava käymään vapaassa matkaa voittavassa käynnissä ja luonnollisessa asennossa.

4 §.

Komentosanat ja käskyt.

15. Komentoon kuuluu valmistus- ja suorituskomento tai vain suorituskomento.

Ratsastuksenopettaja ei saa tarpeettomasti korottaa ääntään; hillitty, kuitenkin ei liian hiljainen, lausunta terästä tarkkaavaisuutta. Hänen on pidettävä riittävä tauko valmistus- ja suorituskomennon välillä, niin että ratsastajat saavat aikaa valmistautua siihen, mitä on tehtävä. Valmistuskomento on lausuttava selvästi; suorituskomentoa ei saa lausua niin terävästi, että se kiihoittaa ratsastajia suorittamaan liikkeen liian nopeasti.

16. Silloin kun yhdenaikaisuus tai nopea suoritus ei ole tarkoituksenmukaista, tulee ratsastuksenopettajan komentosanojen sijasta käyttää käskyä esim. »Nurkassa laukkaa» »Ravia lyhyellä sivulla». Sillätavoin eivät myöskään hevoset totu suorittamaan liikkeitä ratsastuksenopettajan komennolla vaan ratsastajan vaikutuksesta.

II. Yleinen ratsastusoppi.

A. Yleiset perusteet ja määräykset.

5 §.

Hevosen taluttaminen ja näyttäminen.

17. Milloin ratsailleenousua ei heti suoriteta, tulee jalustimien olla ylösvedetyt.

Ratsastaja taluttaa hevosta yleensä oikealla puolellaan, jolloin hän oikealla kädellä tarttuu aivan hevosen leuan takaa molempiin ohjaksiin siten, että etusormi tulee ohjaksien väliin ja peukalo painettuna vasemman ohjaksen päälle. Oikean käsivarren tulee olla hyvin kohotettu eikä se saa riippua ohjaksissa. Ohjasperät pidetään vasemmassa kädessä reiden sivulla, käsi nyrkissä siten, että kynnet ovat sisäänpäin, etusormi edestäpäin pistettynä ohjaksien väliin ja peukalo painettuna ohjaksien päälle.

Taluttaessaan kahta hevosta taluttaa ratsastaja yhtä kummallakin kädellään. Jos hän on lähettinä, taluttaa hän omaa hevostaan oikealla puolella. Ohjaksia pidetään kuten yllä on mainittu, paitsi että ratsastaja pitää hevosen ja ohjasperät samassa kädessä.

18. *Paikalla* seisoo ratsastaja perusasennossa hevosen kaulan vieressä, niin lähellä hevosta kuin käsivarren

pituus myöntää, kun se vähän taivutettuna lievästi nojautuu hevosta vasten.

19. Kun hevonen on vietävä pois paikalta, tulee ottaa huomioon, että sitä on talutettava ainakin pari askelta suoraan eteenpäin ennenkuin saa kääntyä.

20. Sääntönä on, että liikkeellä oltaessa ratsastajan on pysyteltävä jonkunverran hevosen lavan edessä, katsomatta siihen. Kun hevosta on talutettava ravissa, ja ohjanperät pidetään vasemmassa kädessä, luisuu oikea käsi suunnilleen ohjasten puoliväliin, minkä jälkeen ohjasperät muutetaan oikeaan käteen ja ratsastaja juoksee hevosen kanssa tahdissa.

Kun hevonen on pahatapainen tai levoton, on ohjaksiin tartuttava lähempää hevosen leukaa.

21. Jos hevonen ei mielellään seuraa, on sitä kehoitettava suulla maiskuttamalla. Jos tämä ei auta, niin siirtää taluttaja ohjasperät oikeaan käteen ja kulkee hevosen edessä, taluttaen sitä höllin ohjaksin, kääntymättä ympäri ja katsomatta siihen. Myös voi hevosta pakottaa eteenpäin raipan avulla, jota taluttaja vasemmalla kädellään käyttää selkensä takana.

Jos hevonen rynnistää eteenpäin, painautuu taluttaja lujemmin lapaa vasten ja pidättää hevosta tukeamalla kyynärpäätään sen kaulaan.

Jos hevonen painautuu taluttajaa vasten, pidetään sitä erillään kyynärpään avulla. Kun se näyttää aikovan potkaista, niin kohotetaan sen päätä. Jos se hypää pystyyn, niin luisuu oikea käsi alas pitkin ohjaksia.

22. Kun hevonen on talutettava ahtaan portin tai muun sellaisen läpi, on taluttajan estettävä hevosen tai satulavarusteitten iskeminen läpikäytävän sivuihin. Tämä tapahtuu varmimmin siten, että taluttaja käy

takaperin hevosen edessä ja tarttuu molemmin käsin ohjaksiin aivan kuolaimien vierestä, pitäen ohjasperät vasemmassa kädessään.

23. Kun hevosta on näytettävä paikalla, pysähtyy taluttaja niin, että hevosen säkä tulee juuri sille kohdalle missä tarkastaja on. Senjälkeen asettuu taluttaja hevosen eteen ja kääntyneenä sitä kohden, pitäen ohjasperät vasemmassa kädessään, tarttuu molemmin käsin ohjaksiin kuolaimien vierestä, peukalo ohjaksien päällä, nyrkit pystysuorassa ja kyynärpäät alaspäin. Hevonen asetetaan niin, että se seisoo tasan kaikilla neljällä jalallaan, ei ojennettuna eikä jalat liaksi allaan, kaula ja pää suoraan eteenpäin niin korkealla kuin sen rakenne sallii. Senjälkeen kääntää taluttaja päänsä ja katsoo tarkastajaa, valmiina, tämän käskystä tai viittauksesta, ottamaan edellä kuvatun asennon hevosen lavan vasemmalla puolella senjälkeen lähteäkseen liikkeelle.

Kun hevosta näytetään liikkeessä, niin ovat käännökset mieluummin tehtävät oikealle.

24. Ratsastajan ollessa ratsain kuljettaa hän käsihevosta oikealla puolellaan. Tällöin ovat ohjakset otetut pois kaulalta.

Useita hevosia talutettaessa peräkkäin pidetään 3—6 askeleen etäisyys niiden välillä, ettei edellinen voisi potkaista jälkimäistä. Samoista syistä on ratsastajan, mikäli mahdollista, asetuttava käsihevosen ja tapamiensa tai ohikuljettavien henkilöitten, ajoneuvojen, hevosten y. m. s. väliin.

25. Ratsastaja, joka avustaa ratsaille nousussa tai ratsailta astumisessa, seisoo hevosen oikealla puolen, tarttuu oikealla kädellä päitsien poskihihnaan ja vasem-

malla jalustinremmiin aivan soljen vierestä sekä nojautuu käsivarrellaan satulaan, jotta satula ei pääsisi siirtymään asennostaan.

Kun ratsastaja on ratsailta ja esimies aikoo astua ratsailta, siirtyy hän nopeasti oikealle esimiehestään, astuu ratsailta, ottaa ohjaksensa kaulalta oikeaan käsivarteensa ja avustaa edelläkuvatulla tavalla.

26. Ratsastaja, joka pitää hevosta ulkona, ei saa, varsinkaan pahalla säällä, odottaa paikalla seisten, vaan on hänen estääkseen hevosen kylmettymistä kävellytettävä sitä.

6 §.

Hevosen juoksuttaminen köydessä.

27. Köydessä juoksuttamista käytetään osaksi tasapainoratsastuksessa (§ 43) ja vikellyksessä, osaksi hevosta satulaan totutettaessa ja hevuskouluutuksessa sekä osaksi annettaessa tarpeellista liikuntaa hevosille, joita syystä tai toisesta ei saa ratsastaa.

Ohjaket viedään pään yli kaulalle ja kiedotaan muutaman kerran toistensa ympäri minkä jälkeen päitsien leukahihna pistetään täten syntyneen silmukan läpi ohjaksia kannattamaan.

28. Juoksutusköysi kiinnitetään oikealle juoksutettaessa oikeaan; vasemmalle vasempaan kuolainrenkaaseen, jolloin se samalla kulkee leuan alta kuonohihnan läpi.

29. Köysi on ennen kiinnittämistä vyyhdittävä. Vasemmalla kädellä tartutaan köyden päässä olevaan silmukkaan ja vyyhtiminen suoritetaan oikealla.

30. Riippuen siitä kummalle puolelle, oikealle (vasemmalle) köysi on kiinnitetty taluttaa juoksuttaja hevosta oikealla (vasemmalla) puolellaan, oikealla (vasemmalla) kädellään pitäen köydestä siten, että peukalo on lähinnä solkea, noin kahden kämmenen leveyden päässä siitä. Vasemmassa (oikeassa) kädessä pidetään köyden vyyhditetty osa.

31. Hevonen asetetaan seisomaan keskelle sitä ympyrää, missä juoksuttaminen tapahtuu.

Erikoisen piiskankäyttäjän ollessa apuna on tämän paikka juoksuttajan takana, milloin hänen apuaan ei tarvita ohjaksien kiinnittämisessä y. m. s.

32. Kun apuna on piiskankäyttäjä ja hevosta juoksetetaan oikealle (vasemmalle) pidetään köysi oikeassa (vasemmassa) kädessä, jonka kynnet ovat ylöspäin. Köysi juoksee etusormen keskinivelen päällitse. Köyden vyyditetty osa pidetään toisessa kädessä.

Kun hevonen on laskettava juoksemaan, vie piiskankäyttäjä sen ympyrän uralle, samalla kun juoksuttaja vähitellen pidentää köyttä. Juoksuttaja pysyy ympyrän keskellä puoleksi hevosta kohden kääntyneenä siten, että köyttä ohjaava käsi on hevosta lähinnä.

Hevosen ja ohjaajan käden välinen köyden-osa on aina pidettävä kohtuullisen kireällä.

Molempien käsien välissä oleva köyden osa ei koskaan saa riippua niin pitkällä, että sen päälle saattaisi astua.

33. Köyden lyhentäminen tapahtuu siten, että kädellä, missä on vyyhditty osa, tartutaan köyteen toisen käden takaa ja vedetään käsi jälleen takaisin, köyden juostessa toisen läpi. Toinen käsi pidetään paikoillaan ja ylöspäin käännettynä.

Milloin köyttä on pidennettävä, annetaan sen juosta johtavan käden läpi.

Köyttä ei saa kokonaan vyyhdiltä kehittää. Viimeinen silmukka on aina jätettävä jäljelle, jotta hevonen ei voisi nykäistä köyttä juoksuttajan käsistä.

Köyden vaikutus hevoseen on paras silloin, kun ohjaava käsi on hevosen suun korkeudella (suunnilleen oman olkapään tasalla), peukalo suunnattuna hevosen päätä kohden.

Se käsi, missä on vyyhditty osa, riippuu vapaasti sivulla. Milloin tarvitaan, voimakkaampaa vastarintaa, voi sitä pitää selän takana.

34. Piiskankäyttäjän tulee ympyrällä yleensä kulkea juoksuttajan ja hevosen välillä. Piiskan hän pitää hevosen puoleisessa kädessä. Piiskan kärki on alhaalla, siima laahaa maata tai otetaan käteen.

35. Kun on siirryttävä kovempaan askellajiin tai tahtia kovennettava, maiskuttaa juoksuttaja suullaan tai huutaa esim. »ravia» »laukkaa» samalla kun piiskankäyttäjä nopeammin askelin lähestyy hevosta takapäin ja, mikäli tarpeellista, lyö siiman muutamia kertoja eteenpäin lähellä maata. Milloin tämä ei riitä, saa piiskalla näpäyttää hevosta, mieluummin satulavyön kohdalle, ettei se yltyisi potkimaan. Kun tarkoitus on saavutettu, lasketaan piiska jälleen maata kohden.

36. Kun on siirryttävä hiljaisempaan askellajiin tai tahtia hiljennettävä, heiluttaa juoksuttaja köyttä pehmeästi ja varovasti ylhäältä alaspäin, samalla kun hän rauhoittavasti huutelee tai ilmoittaa tahdin hillityllä äänellä, venyttäen sanoja. Piiskankäyttäjä jättäytyy jäljelle, piiskan pysyessä alhaalla. Samalla tavoin menettellään kun hevosen on pysähdyttävä ympyrällä.

Milloin hevonen painautuu ympyrän sisään, kulkee piiskankäyttäjä hevosen lapaan päin ja suuntaa piiskan lapaa kohden, tarpeen vaatiessa heiluttaen siimaa alhaalta ylöspäin.

Jos hevonen painautuu ulos ympyrältä, nykäistään useita kertoja köyttä sisäänpäin ja piiskankäyttäjä asettuu etäämmälle hevosesta.

38. Milloin hevosta on köydellä rangaistava, mikä kuitenkin tulee tehdä harkitusti, lyödään köydellä useita lyhyitä iskuja ylhäältä alaspäin.

Milloin hevosta on piiskalla rangaistava, lyödään sillä ylhäältä alaspäin hevosta takapuoleen.

39. Kun hevonen otetaan pois ympyrältä, mikä liike on suoritettava käynnissä, kootaan köysi vähitellen, samalla kun hevonen lähestyy juoksuttajaa. Hevonen vedetään huudolla o-o-o ympyrän keskeen. Ympyrällä hevonen pysäytetään sanalla »seis», mitä seuraa, jos niin tarvitaan, lievä köyden nykäisy.

Piiskankäyttäjä asettuu tällöin paikalleen juoksuttajan taakse.

Suunnan vaihdon tapahtuessa otetaan hevonen ensin ympyrän keskeen.

40. Milloin erikoista piiskankäyttäjää ei ole, pidetään köysi sekä sen vyyhditty osa juoksutettaessa oikealle (vasemmalle), oikeassa (vasemmassa) kädessä ja piiska vasemmassa (oikeassa).

Jos juoksuttajan tällöin on lähestyttävä hevosta voidakseen ylettyä siihen piiskalla, kulkee hän itse, lyhentäen köyttä, pienempää ympyrää.

Ratsailleenousu ja ratsailta-astuminen.

41. Ratsailleenousu ja ratsailta-astuminen suoritetaan, sitten kun tarpeellinen valmius on saavutettu, ilman pysäystä eri vaihteiden välillä. Kuitenkin opettellessa voi ne jakaa luonteensa puolesta sopiviin osiin.

42. Ratsailleenousu suoritetaan komennolla »ratsaille» seuraavasti:

Ratsastaja, joka pitää hevosta kohdissa 17 ja 18 kuvatulla tavalla, tekee käännöksen oikeaan ja vie ohjokset hevosen pään yli kaulalle. Vasen käsi tarttuu ohjaksiin ja samalla harjaan sä'än kohdalta. Ohjokset pidetään niin kireällä että hevonen ei liiku eteenpäin mutta ei myöskään saa peräytyä. Oikealla kädellä tartutaan jalustinremmiin aivan jalustimen yläpuolelta niin että jalustinremmin satulasta poispäin oleva sivu kääntyy ratsastajaa kohden.

Ratsastaja astuu oikealla jalalla askelen oikealle, samalla kääntyen vähän oikeaan, nostaa välittömästi senjälkeen ylös vasemman polven ja pistää jalan jalustimeen. Jalkaterä on alaspainettu ja jalka taaksepäin vedetty, polvi tukeutuu satulan siipeä vastaan.

Oikea käsi tarttuu takakaareen, käsivarsi tukeutuen satulaan. Ratsastaja siirtyy mahdollisimman lähelle hevosta.

Ratsastaja ponnahtaa voimakkaasti oikealla jalalla ja nousee jalustimen varaan, lievästi polkaisten vasemmalla jalalla ja auttaen käsillään. Oikealla kädellä ei tällöin saa vetää satulasta. Käsien tukeutuen viedään oikea jalka hevosen takaosan yli sitä koskettamatta. Oikea käsi siirtyy takakaaresta etukaaren oikealle puo-

len vastaanottamaan ruumiinpainoa, minkä jälkeen ratsastaja, istuimen eteen työntäen istuutuu hitaasti ja pehmeästi satulaan.

Oikea jalka pistetään jalustimeen. Senjälkeen otetaan asento sekä ohjasote kohdan 47 mukaan.

43. Ratsailta-astuminen suoritetaan komennolla »ratsailta» seuraavasti:

Ratsastaja ottaa mcllemmat ohjokset vasempaan käteen sekä tarttuu sillä harjaan sä'än kohdalta, oikea käsi tukeutuu etukaaren oikeaan puoleen. Oikea jalka päästää jalustimen.

Ratsastaja kohooa satulassa oikean käden ja vasemman jalan varaan sekä vie oikean jalan hevosen takaosan yli, sitä koskettamatta. Samalla siirtyy oikea käsi takakaarelle, minkä jälkeen ratsastaja laskeutuu oikealle jalalle vasemman polven tukeutuessa satulan siipeen.

Vasen jalka irroitetaan jalustimesta ja otetaan askel vasempaan. Vasen käsi irtautuu harjasta ja ohjokset viedään pään yli. Samalla tehdään käännös vasempaan, oikea käsi tarttuu ohjaksiin hevosen leuan alta ja vasen käsi ohjasperiin. Ratsastaja ottaa kohdissa 17 ja 18 kuvatun asennon.

44. Ilman jalustimia tapahtuu ratsaille nousu ja ratsailta-astuminen, soveltuvin kohdin samalla tavalla kuin jalustimia käyttäen. Erotus on siinä, että ratsaille noustessa ratsastaja, otettuaan kiinni harjasta, asettaa oikean käden etukaarelle (satuloimattomalla hevosella sä'älle), notkistaa polvensa ja voimakkaalla tasajalkaponnistuksella hyppää ojennettujen käsien varaan, tästä asennosta heiluttaakseen oikean jalan hevosen yli ja pehmeästi istuakseen satulaan (hevosen selkään) sekä siinä, että astuessa ratsailta ratsastaja molempien

käsien avulla heittää oikean jalan hevosen takaosan yli ja hyppää pehmeästi eteenpäin kääntyen vasemmalle, noin hevosen lavan tasalla.

Myös liikkeessä voi ratsailleenousun ja ratsailta-astumisen suorittaa samalla tavoin.

Jos ratsailleenousu tai ratsailta astuminen suoritetaan suljetussa osastossa, avataan osasto komennolla »valmiiksi» sekä suljetaan suorituksen jälkeen komennolla »ojennus!» R. H. O:n § 75 mukaan.

45. Ratsailleenousu ja ratsailta-astuminen paikalla on hyvin suoritettu silloin, kun hevonen ei siirrä jalkojaan eikä satula liikahda. Jos hevonen ei seiso hiljaa, on ratsastajan oikaistava se oikealla kädellään lyhentämällä tai pidentämällä vastaavaa ohjasta.

Koettaakseen ratsastajan taitavuutta voi olla hyödyllistä harjoittaa ratsailleenousua ja ratsailta-astumista ilman satulavyötä. Tätä harjoitusta varten asetetaan satula ilman satulahuopaa ei liian suuren, mutta korkeasäkäisen hevosen selkään.

8 §.

Ratsastajan istunta ja ohjasasento.

46. Ratsastajan istunnan tulee olla sellainen, että hänen on mahdollista seurata hevosen liikkeitä, saavuttaa varmuus satulassa ja oikein vaikuttaa hevoseen. Sitäpaitsi on hänen säilytettävä sotilaallinen ryhti.

47. Ratsastajan on istuttava hyvin alas satulaan, tasan kummallekin istuinluulle, istuin eteen työnnettynä.

Reisien tulee riippua vapaasti ja vähän eteenpäin hevosen sivuilla, niiden tulee olla reisinivelistä siten

käännetty, että polvilumpio tulee eteenpäin. Polvien tulee taipua ja ilman puristusta liittyä satulaan. Reisien litteäin tai jonkun verran koverojen sisäsivujen tulee olla hevosen kuperia kylkiä vasten. Jos sitävastoin reisien lihaksikkaat takasivut käännetään satulaa vasten, niin irtaantuvat polvet siitä, istunta käy epävarmaksi ja jalkojen asento muuttuvaiseksi. Jos polvet pidetään liian paljon takana syntyy *riippuistunta*, jos ne taas ovat liian edessä tai ylhäällä, syntyy *tuoli-istunta*. Nämä molemmat virheelliset istunnat tekevät hevosen liikkeitten tarkan seuraamisen mahdottomaksi, joten siis vaikutus hevoseen käy epävarmaksi.

Ratsastajan ruumista lonkasta polviin kutsutaan *väliosaksi*. Sen ylläkuvattuun oikeaan asentoon perustuu myös muun ruumiin oikea asento.

Selkää ja *ristiluita* ei saa jännittää, ettei syntyisi notko- tai köyryselkää.

Olkapäitten tulee olla yhtäpaljon alaspainetut sekä taaksevedetyt, niin että rinta, sitä erikoisesti eteenpäin työntämättä, saa luonnollisen kaarevuutensa. Rintaa liian paljon kohotettaessa syntyy notkoselkä ja ruumis jännittyy, tehden hevosen liikkeitten seuraamisen puutteelliseksi.

Jos taas rinta painuu kokoon, niin estyy hengitys, selkä työntyy ulos, olkapäät pyrkivät kohoamaan ja ratsastaja menettää asentonsa.

Ratsastaja ei saa taivuttaa kylkiään; jos se tapahtuu, käy istunta vinoksi.

Pään ja *kaulan* asennon tulee olla vapaa, niskaa ei saa jännittää eikä leukaa työntää eteenpäin. Ratsastajan tulee katsoa siihen suuntaan, mihin hän ratsastaa.

Olkavarsien tulee riippua vapaasti, kyynärpäät vähän lonkkaluitten edessä, lähellä vartaloa. Niitä ei saa puristaa vartaloon kiinni, sillä siitä aiheutuu jäykkyyttä ja olkapäät kohoavat. Kyynärpäitä ei myös saa pitää epävarmasti, heiluen kaukana vartalosta, sillä siitä on seurauksena epävarma käden asento.

Kyynärvarren on muodostettava tylppä kulma olkavarren kanssa. Tämän kulman suuruus riippuu käsivarsien pituudesta tai käsien ylemmästä tai alemmasta sijoituksesta. Kyynärvarren paksu osa nojautuu lievästi vartaloon, mikä nojautuminen on saatava aikaan enemmän viemällä lonkkia eteenpäin kuin käsivarsia taaksepäin.

Nyrkkien ulkosivujen tulee olla kyynärvarsien kanssa samalla suoralla viivalla. Nyrkit ovat pidettävät pystysuorassa kämmenen leveyden päässä toisistaan ja yhtä korkealla; sormien keskinivelten tulee olla vastakkain. Nyrkit tulee yleensä pitää alhaalla, noin kämmenen leveyden verran sä'än yläpuolella. Nyrkkejä tulee kannattaa, ne eivät saa riippua ohjaksissa tai painua alaspäin.

Ohjaksset ovat pidettävät yksi kummassakin kädessä pikkusormien ja nimettömän välissä, ohjasperät riippuen etusormen keskinivelen yli. Peukalon on oltava litteänä ohjaksen päällä. Kädet ovat hellästi nyrkkiin puristettuna. Ohjasperien tulee riippua ohjaksien välissä kaulan oikealla puolella.

Milloin ohjaksia pidetään yhdessä kädessä esim. vasemmassa, niin kulkee vasen ohjas pikkusormen alitse ja oikea ohjas keski- ja etusormen välistä. Ohjasperät kulkevat etusormen keskinivelen yli, peukalon ollessa

litteänä niiden päällä ja riippuvat ohjasten ylitse kaulan oikealla puolella.

Sääret riippuvat vapaasti lähellä hevosta, jalkaterät ei ulos eikä sisäänpäin, s. o. melkein hevosen suuntaan. Jalustimia käytettäessä on kantapää vähän alempana kuin jalkaterä. Kun ratsastetaan ilman jalustimia, riippuu jalka luonnollisessa asennossaan, erikoisesti kohottamatta tai laskematta jalkaterää.

Jalustimeen pistetään jalka siten, että jalustinremmin hevosen puoleinen sivu tulee eteenpäin. Jalan on oltava leveimmältä kohdaltaan jalustimessa ja on jalkapohjan koko leveydellään kosketettava jalustimen tukipintaa. Jalustin kannattaa ainoastaan ratsastajan jalkaa eikä koko painoa, jolle se voi antaa vain tilapäistä tukea.

48. *Jalustinremmit* ovat, mikäli mahdollista, jo satuloitaessa mitattavat sopiviksi. Niiden tulee olla niin pitkät, että kun ratsastaja ottaa edelläkuvatun asennon eikä vie jalkoja jalustimiin, niin niiden tukipinnat ovat noin kaksi sormen leveyttä koron yläreunan yläpuolella. Kun ratsastaja oikaistuin jaloin, jalkaterät yhdensuunsaaisesti maanpinnan kanssa, kohtaa jalustimien varaan, tulee haarojen olla noin kämmenen leveyden verran satulan keskikohtaa ylempänä. Jalustinremmin pää on vedettävä remmien välistä taaksepäin.

Jalustinremmin pituutta määrättäessä on myös otettava huomioon hevosen raviliikkeet, mutta pitemmät ne eivät saa olla kuin edellä on määrätty. Niiden ollessa pitemmät laskee jalkaterä, jalat oikenevat, yläruumis nojautuu eteenpäin, istuin irtautuu satulasta ja ratsastaja kadottaa tasapainonsa eikä voi seurata hevosen liikkeitä, yrittäessään estää jalustimia luiskah-

tamasta pois. Nämä epäkohdat ilmenevät varsinkin kevyessä ravissa, kenttälaukassa tai maasto- ja esteratsastuksessa. Yleensä on edullista ratsastaa kenttäratsastuksessa vähän lyhyemmällä jalustimilla kuin ratsastusradalla. Ratsastettaessa kankealiikkeisillä hevosilla voi olla tarpeellista kiinnittää jalustimet lyhemmiksi, kuitenkin ei niin lyhyiksi, että polvet työntyvät ylös ja istuin taaksepäin satulassa.

Pitkäjalkaisilla ratsastajilla tulee yleensä olla tavallista lyhyemmät jalustimet, lyhytjalkaisilla ratsastajilla sitävastoin vähän pitemmät, voidakseen oikein käyttää pohkeita.

49. Ratsastajan istunnan tulee ennen kaikkea olla hevosen liikkeitä seuraava ja joustava. Vasta kun varmuus hevosen liikkeitten seuraamisessa on saavutettu, on oikea vaikutus hevoseen mahdollinen. Niin kauan kuin ratsastaja etsii tukea jaloin puristautuen satulaan tai riippumalla ohjaksissa, ei hän voi oikein vaikuttaa hevoseen eikä hallita sitä.

Istunnan tulee siis ensisijassa olla tasapainoistunta, jota tilapäisesti voi tukea puristamalla pohkeet satulaa vasten esim. silloin kun hevonen tekee äkkihyppäyksiä. Alituinen polvilla ja pohkeilla puristaminen aiheuttaa jännitystä ja jäykkyyttä, väsyttää ratsastajaa sekä tekee mahdottomaksi hevosen liikkeitten seuraamisen ja oikean vaikutuksen hevoseen.

Istunnan tulee olla vaihteleva, ei ainoastaan eri hevosilla, vaan myös samalla hevosella ratsastettaessa eri kouluutusajakausina ja eri olosuhteissa.

50. Komennettaessa »Asento» ottaa ratsastaja 47 kohdassa kuvatun asennon.

9 §.

Hevosen muoto ja tasapaino.

51. Ratsuhevosen muoto on tarkoituksenmukainen, kun hevonen on tasapainossa.

52. *Muoto* on tarkoituksenmukainen silloin, kun se tekee ratsastajalle helpoksi apuneuvojen oikean käytön sekä lisää hevosen taipuisuutta, nopeutta ja kestävyyttä, silloinkin kun paino on suuri. Luonnostaan ovat hevoset hyvin erilaisia ja monen hevosen voi vasta hyvin menestyksellisen ja pitkäaikaisen kouluutuksen avulla saada sopivaksi ratsastukseen. Ratsastuksenopettajan on tämän takia osattava arvostella mitä hän kultakin hevoselta voi vaatia. Hän ei koskaan saa koettaa pakottaa kaikkia hevosia samaan määrättyyn muotoon.

53. Ne ruumiinosat, joihin kouluutus pääasiallisesti muodostavasti vaikuttaa, ovat niska, kaula, selkä ja takaosa.

Kaulalle ja niskalle on annettava sellainen muoto, että ratsastaja ohjaksien avulla voi vaikuttaa koko hevoseen, eikä ainoastaan päähän ja niskaan. Niiden asento vaikuttaa selkään, jonka joustavasta tehoisuudesta hevosen kantokyky sekä liikkeiden yhtenäisyys ja notkeus riippuvat. Suuressa määrin myös vaikuttaa siihen se, että hevosen takaosa taivutetuin nivelin saatetaan hyvin hevosen alle. Näiden ruumiinosien välillä on siis erottamaton yhteys, mistä johtuu, ettei ratsastaja saa yrittää yksipuolisesti kehittää yhtä ruumiinosaa, vaan on hänen yhtäaikaaisesti kiinnitettävä huomionsa koko hevoseen.

54. Hevosen pään asennon tulee olla melkein pystysuora, niskassa myödenantava, jotta ohjasote vaikuttaisi »läpikäyvästi» päästä takaosaan asti. Kaulan yläreunan (harjan juuren) tulee olla pyöristetty ja sen alareunan (alakaulan) taivutettu ja taaksevedetty. Samalla on hevosen pureksittava kuolaimia. Sitävastoin, kun hevosen pään asento on melkein vaakasuora, työntyy alakaula eteenpäin ja ohjasote vaikuttaa vain päähän ja kaulaan eikä koko hevoseen s. o. ohjasote pysähtyy kaulaan.

55. Pään ja kaulan kohottaminen saattaa painopisteen taemmaksi, mutta saa samalla selän painumaan, varsinkin silloin kun pää on melkein vaakasuorassa asennossa. Sitävastoin pään ja kaulan alempi asento kohottaa selkää, etenkin säkää. Pään kohottaminen on saatava aikaan siten, että hevonen antaa niskassaan perään, työntämättä alakaulaa eteenpäin.

Scitilashevosille on yleensä riittävä se kaulan kohoaminen, mikä syntyy hevosen kokoamistyössä, ilman käsien erikoista kohottavaa vaikutusta, pääasiallisesti takaosan työntymisestä hevosen alle ja etuosan pidättämisestä. Kohottava ohjasvaikutus voi kuitenkin tulla suuremmissa määrin kysymykseen hevosilla, jotka tukeutuvat käteen tai »ohjan alla» käyvät kättä vasten ja jännittäen selkänsä saattavat painopisteen liiaksi eteen. Tämän kohottavan ohjasvaikutuksen tulee kuitenkin aina olla yhdistynyt pohkeitten kokoaan vaikutukseen. Ilman tätä muitten apukeinojen yhteistoimintaa aikaansa se ainoastaan pään siirtymisen enemmän vaakasuoraan asentoon sitä seuraavine epäkohtineen, joita ovat: laskenut selkä, ei läpikäyvät ohjasvaikutukset ja takaosan jäsenten puutteellinen taivutus.

Pään ja kaulan kohottaminen — sekä epäsuorasti kokoamistyöstä johtuva että suorasti kohottavalla ohjasvaikutuksella aikaansaatu — ei saa tapahtua ennenkuin hevonen varmasti, pääasennon ollessa verraten matala, antaa perään niskassa. Pään ylemmän tai alemman asennon tulee riippua hevosen rakenteesta ja kokoamisen eri asteista. Pääasia on, että hevonen antaa myöten niskassa niin, että ohjasote vaikuttaa läpikäyvästi ja takajalat työskentelevät oikein.

56. Takajalat tulee taivutetuin nivelin saattaa hyvin hevosen alle sen etuosan ollessa pidätettynä.

Hevoseen on vaikutettava takaa eteenpäin, eikä edestä ja taaksepäin. Toisin sanoen, takaosa on pääasiallisesti pohkeitten avulla pakotettava eteen kohden etupuolta, jota passiivisesti ohjaksilla pidätetään, tai jonka paino tarpeen tullen aktiivisella ohjasvaikutuksella siirretään taaksepäin.

Mitään kokoamista ei saada aikaan, jos hevonen jätetään siinä määrin vapaaksi, ettei se voi tukeutua kuolaimiin. Jos sitävastoin hevoseen vaikutetaan edestäpäin ja taaksepäin käsillä ja ohjilla liian voimakkaasti, häiriytyy takaosan työntö ja hevonen jännittyy ja tulee vastahakoiseksi, eikä sitä voi koota.

57. Hevosen selkä on se hevosen ruumiin osa, joka välittömästi kantaa ratsastajan painon sekä välittävästi vaikuttaa etu- ja takajalkain liikkeisiin.

Kun selkä liikkeessä vaihtelevasti nousee ja laskee, niin syntyy hevosen koko olemukseen jonkinlainen joustavuus, mikä huomattavimmin ilmenee sen liikehtimistavassa.

Jos hevosen liikkeet ovat voimattomia ja laahaavia, tai lyhyitä ja suonenvetoisesti jännitettyjä, niin johtuu

se yleensä huonosta selkätehoisuudesta. Sillä kun selkä on heikko, liaksi myötenantava, lakkaa oikea yhteys etu- ja takaosan välillä ja nämä työskentelevät aivan kuin erikseen. Liikkeet ovat väsyneitä, laahaavia, ei tahdinmukaisia sekä kulku epävarma ja kompasteleva, varsinkin maastossa. Hevonen hyppää huonosti ja menettää kestävyytensä. Milloin selkä taas on suonen-
vetoisesti jännittynyt, ovat askelet lyhyitä ja täräyttäviä, mistä jänteet ja nivelet kärsivät ja liikkeet tuntu-
vat ratsastajasta kovilta ja väsyttäviltä. Hyvän ratsu-
hevosen selkä on sitävastoin tarkoituksenmukaisella
tavalla yhteistoiminnassa jalkojen kanssa saaden aikaan
joustavan, matkaa voittavan kulkutavan. Liikkeet
tuntuvat ratsastajasta kevyiltä, miellyttäviltä ja siten
vähemmän väsyttäviltä.

Ei kuitenkaan saa luulla, että jokainen notkoselkä hevonen on heikko, eikä myöskään, että jokainen köyryselkä on voimakas sillä selän joustavuus riippuu hevo-
sen liikehtimistavasta.

58. Hevosen sanotaan olevan tasapainossa, kun sen paino, sekä paikalla että liikkeessä, jakautuu tasan sekä etu- että takajaloille.

Kun painopiste on edessä, jolloin hevonen etujaloil-
laan kannattaa suuremman kuorman kuin tasapainossa, sanotaan hevosen olevan etupainossa.

Hevosen ollessa voimakkaasti koottu, jolloin paino-
piste on takana, niin että takajalat kannattavat suurem-
man kuorman kuin tasapainossa, sanotaan hevosen ole-
van takapainossa.

Liikkeellä ollessa ei hevosen oikeastaan voi sanoa
olevan tasapainossa, koska liike juuri syntyy siitä, että
joka askelella tasapaino menetetään ja saadaan takai-

sin. Sanontatapaa »hevonen liikkuu tasapainossa» ei näinollen saa käsittää täysin sananmukaisesti. Sillä tarkoitetaan sitä, että hevosen paino on tasan jaettu sekä etu- että takajaloille tai että ilman vaikeuksia sen painon voi siirtää eri suuntiin, jolloin hevonen ratsastajan vaikutuksesta helposti lisää tai vähentää nopeuttaan, tekee käännöksiä, pysähtyy j. n. e.

59. Hevosen painopiste on sen lavan kohdalla. Tästä johtuen on etujaloilla yleensä enemmän painoa kannettavanaan kuin takajaloilla. Tämä erotus suurenee vielä, kun ratsastajan paino tulee siihen lisäksi. Remonttikouluutuksen tarkoituksena on jatkuvalla voimistelukouluutuksella kehittää ja muodostaa hevosta sekä tehdä se kykeneväksi kaikissa tilanteissa tarkoituksenmukaisesti jakamaan painonsa ja jatkuvasti liikkumaan tasapainossa. Samoin on alokaskouluutuksen tarkoituksena opettaa alokas ratsastamaan (hevostaan tasapainossa).

60. Hevosen rakenne ei salli etuosan kohottamista ojentamalla etujalkain jäseniä (vain päätä ja kaulaa voi kohottaa). Takaosan jäsenet sitävastoin, voimakkaasti taipumalla, voivat aikaansaada takaosan laskemisen ja siten etuosan kohoamisen suhteessaan takaosaan. Tämä on n. k. suhteellinen kohottaminen.

61. Kun hevoseen luodaan sellainen muoto, jossa takaosa, taivutetuin nivelin työntyy eteenpäin ja etuosa pidättyy, ohjaksille myöden, niin syntyy hevosen kokoontyöntyminen, jossa painopiste tulee taakse ja hevonen kootaan tasapainoon.

Täydellistä tasapainoa ei kuitenkaan saa vaatia. Useimmiten täytyy tyytyä suurempiin tai pienempiin poikkeuksiin, mitkä riippuvat hevosten rakenteesta ja

ratsastajien taidosta. Kaikessa ratsastuksessa esiintyy sitäpaitsi tahallista poikkeamista etu- tai takapainoon, kuten esim. vauhtia lisätessä tai voimakkaasti kootessa hevosta.

10 §.

Ratsastajan vaikutus hevoseen.

62. 1. Yleiset perusteet.

Ratsastaja vaikuttaa hevoseen n. k. apukeinoilla: käsillä, jaloilla, istuimella, vartalolla sekä kannuksilla, raipalla, äänellä ja maiskuttamalla. Tarkoituksenmukaisesti käyttämällä apukeinoja voi ratsastaja hallita hevostaan ja luoda siihen tarkoitukseen sopivan muodon.

Hevosen yleisellä käsittelyllä on myös suuri vaikutus sen luonteeseen ja tottelemiseen.

Käsien vaikutus tapahtuu ohjaksien ja kuolaimien avulla. Ensi sijassa tämä vaikutus suuntaantuu hevosen etuosaan, pääasiallisesti pidättävänä vaikutuksena.

Pohkeilla on voimakkain vaikutus takaosaan, etenkin eteenpäin pakottavina.

Istuin ja vartalo, jakamalla ratsastajan painon, vaikuttavat ensisijassa selkään.

63. Apukeinojen tulee täydentää toinen toistansa ja ovat ne sovitettavat tarkoituksen, hevosten erilaisen herkkyyden ja kehitysasteen mukaan. Vaikutus, jota veltto hevonen tuskin huomaa, voi herkästä hevosesta tuntua rangaistukselta. Vain ratsastajan tunto voi kaikissa olosuhteissa määrätä oikean hetken ja apukeinojen erilaisen vaikutuksen määrän. Harjaantunut ratsastustunto on tämän takia jokaiselle ratsastajalle välttämätön ominaisuus.

Mitä paremmin hevonen on ratsastettu ja mitä oikeammin ratsastaja siihen vaikuttaa, sitä enemmän tulevat, ohjasapukeinoihin verraten, pohe- ja painoapukeinot kysymykseen.

64. 2 *Ratsastajan ohjausvaikutus*. Ohjokset vaikuttavat osaksi siten, että kuolaimien suukappale painaa hampaatonta väliä vasten, osaksi työntämällä etuosaa kaulaa vasten painavan ohjaksen avulla, osaksi, silloin kun yksipuolinen hampaattoman välin painostaminen ei riitä, siten että hevosen pää viedään sivulle saattamalla ulkopuolinen kuolainrenkas painostamaan suupieltä.

65. Ratsastettaessa hevosilla, joita ei ennen ole ratsastettu tai jotka ovat tottelemattomia, voi sattua, että kuolaimien suukappale joskus on vedettävä siksi sivulle, että ulkopuolinen kuolainrenkas pakottaa pään kääntymään. Ratsastajan tulee kuitenkin, välittömästi sellaisen ohjasotteen jälkeen, pyrkiä saattamaan suukappale oikeaan asemaansa hevosen suussa.

Suukappale vaikuttaa sitä paremmin, mitä enemmän sen painostus käy kohtisuoraan hampaatonta väliä vasten, mutta kadottaa oikean vaikutuksensa luistaessaan ylös suupieliin. Siis sillä, onko hevosen pää melkein pysty- vaiko vaakasuorassa asennossa, on ratkaiseva merkitys suukappaleen vaikutukseen.

Kaikkia käsien ja käsivarsien laajoja ja karkeita otteita on vältettävä. Ratsastajan on enemmän tai vähemmän nopeasti syötettävä ohjasotetta, eikä hän saa äkkiä siirtyä heikommasta voimakkaampaan suukappaletuntumaan.

Erittäin tärkeätä on, että ratsastaja palkitsee hevosta myötämällä heti, kun hevonen puolestaan on myödannt, eikä vaatimalla siltä vielä enemmän. Mil-

loin hevonen vastustaa ohjasotetta ja jännittäytyy suonenvetoisesti, ei ratsastaja saa karkealla väkivallalla yrittää voittaa hevosen vastarintaa, vaan on hänen, yhdistämällä vuorottelevan pidättämisen ja myötäämisen muihin apukeinoihin koetettava saada hevonen heittämään jänuittäytymisen ja myötäämään. Herkät, hyvin ratsastetut hevoset kykenevät huomamaan myöskin sen pidättämisen ja myötäämisen, joka saadaan aikaan sormia hiukan sulkemalla ja avaamalla.

66. Ohjokset eivät saa lakkaamatta luistaa ratsastajan käsissä, mutta myöskään ei voi vaatia, että ratsastajalla alituisesti on sama ohjasote. Sitä tulee vaihtelevasti tarpeen mukaan lyhentää tai pidentää.

67. Ohjaksien lyhentäminen tapahtuu siten, että toisen käden peukalolla ja etusormella tartutaan ohjakseen (ohjaksiin) aivan toisen käden yläpuolelta ja sitten viemällä jälkimäinen käsi eteenpäin otetaan uusi ote.

68. Ohjaksien pidentäminen tapahtuu antamalla ohjaksien liukua sormien välitse.

69. Kaikissa tehtävissään tulee käden olla »vakava», niin että se pysyy ratsastajan tahtomassa asennossa heilahtelematta ylös ja alas, »kevyt», niin että se voi tuntea ja säilyttää heikoimmankin suukappaleeseen tukeutumisen, sekä »pehmeä», niin että se nykäisemättä tai äkkiä myötäämättä vähitellen lisää tai vähentää suukappaleen vaikutusta.

70. Hevosten tavasta vastaanottaa ja seurata suukappaleen vaikutusta käytetään tavallisesti seuraavia nimityksiä:

Hevosen sanotaan olevan »käsissä», silloin kun se halukkaasti, kevyesti ja pehmeästi painautuu suukap-

paletta vasten ja seuraa sen vaikutusta, samalla kun pää on melkein pystysuorassa asennossa. Ratsastajan on pyrittävä saamaan hevonen »käsiinsä».

Virheellisiä tapoja ovat:

Hevonen »painautuu kättä vasten», silloin kun se suunnattomasti tukeutumalla suukappaleeseen antaa ratsastajan kannattaa osaa etuosan painosta.

Hevonen käy »ohjan yli» kun se kohottamalla päätänsä liian paljon niin, että se on melkein vaakasuorassa asennossa, koettaa välttää suukappaleen oikeaa vaikutusta.

Hevonen käy »ohjan alla» silloin kun se painamalla päätä alas koettaa välttää suukappaleen oikeata vaikutusta.

Hevonen käy »käden takana» kun se välttää suukappaleeta joko käymällä ohjan yli tai alla; jälkimäisessä tapauksessa pää on melkein rinnassa kiinni.

Hevonen käy »kättä vasten» kun se ojentamalla ja jännittämällä kaula- ja niskalihaksiaan sekä kangistamalla takajalkojaan vastustaa suukappaleen oikeata vaikutusta käymällä joko ohjan yli tai alla.

Hevonen käyttää siis pääasiallisesti kahta tapaa, usein vielä niitä vaihdellen, välttäessään suukappaleen oikeata vaikutusta, nimittäin käymällä joko kättä vasten tai käden takana. Molemmissa tapauksissa se voi käydä joko ohjan yli tai ohjan alla.

71. »Pidättäminen» (hevosen suukappale-tuntuman lisääminen) tapahtuu vähän vääntämällä käsiä, siten että pikkusormi tulee vartalca kohden. Tällöin ohjaksen paine nimetöntä vasten lisääntyy. Milloin voimakkaammin on pidätettävä, viedään kädet suoraan taaksepäin käsivarsista, ranteita taivuttamatta. Silloin on

huomattava pitää suukappale suorassa asennossa hevosen suussa ja annettava sen vaikuttaa kohtisuoraan hampaatonta väliä vasten.

Pidättäminen voi myös tapahtua ilman erikoista käsien liikettä, ainoastaan istumalla syvemmin satulassa samalla työntäen istuimen eteen. Tällöin kädet kuitenkin siirtyvät vähäsen taaksepäin, riippuen lonkkien vähäisestä taakseviennistä, mikä taasen on seuraus satulaan syvemmälle istumisesta.

Pidättämisen tulee vaikuttaa hevosen kaulaan ja selkärangan kautta aina takaosaan ja on hevosta myötäämällä palkittava, heti kun se on noudattanut suukappaleen vaikutusta. Milloin hevonen ei välittömästi noudata ohjaksien pidättävää vaikutusta, tulee ratsastajan uudistetulla pidättämisellä ja peräänantamisella, ei keskeyttömällä vetämisellä, koettaa saada hevonen noudattamaan ohjaksia. Ohjaksien yhtaikainen pidättävä vaikutus yhdistettynä eteenpäin pakottavaan istuimeen ja kokoaviin pohkeisiin saa aikaan peräänantamisen niskassa ja saattaa hevosen hiljentämään nopeuttaan, pysähtymään ja lopullisesti menemään taaksepäin.

72. »Peräänantaminen», (hevosen suukappaleetuntuman väheneminen) tapahtuu viemällä kädet suoraan eteenpäin, yleensä niitä samalla vähän laskemalla. Milloin pidättäminen on juuri edellä tapahtunut, vääntetään kädet niin että pikkusormet taas kääntyvät vartalosta pois päin, samalla kun kädet viedään eteenpäin, jos niin tarvitaan. *Myöntäämisen tulee tapahtua vähitellen, se voi jossakin tapauksessa esim. esteratsauksessa tapahtua ohjaksien liukumisella sormien välitse.*

73. »*Taivuttava, asettava* ja vastustava ohjasvaikutus.» »*Taivutettu*» on hevonen silloin, kun se, pää pystysuorassa tai melkein pystysuorassa ja korvat yhtä korkealla, on koko kaulastaan taivutettu sivulle. Tällöin tulee taivutuksen olla suurin hevosen niskassa. »*Asetettu*» on hevonen, kun ainoastaan pään ja kaulan yhtymäkohdasta se on senverran taivutettu, että ratsastaja näkee sisemmän sierainkaaren ja silmäkulman. Sisäpuolinen ohjas taivuttaa tai asettaa. Tällöin kättä väännetään vähän ylöspäin ja viedään pikkusormi vartaloa kohden.

Ulkopuolinen ohjas myötää, mikä litarpeellista ja vaikuttaa sitten »vastustavasti» painamalla suukappaletta hampaattomaan väliin, tukien ratsastajan ulkopuolisen pohkeen vastustavaa vaikutusta. Ulkopuolinen ohjas pidättää suukappaleen suorassa asennossa suussa, määrää pään ylemmän tai alemman asennon, [taivutuksen tai asettamisen suuruuden sekä yleensä sen oikean muodon.

74. »*Kääntävä ohjasvaikutus.*» Sisäpuolinen ohjas asettaa hevosen pään ja vie sen käännökseen, samalla kun ulkopuolinen ohjas tarpeellisesti myöden vaikuttaa vastustavasti, estäen kaulan väärin taipumasta, sekä, kevyesti painamalla kaulaa, pakottaa hevosen käännökseen, määräten käännöskaaren suuruuden. Molemmat kädet viedään tällöin vähän sisäänpäin; kuitenkin ei ulkopuolinen käsi saa siirtyä harjanjuuren yli.

75. »*Sijoittavan ohjasvaikutuksen*» saa ratsastaja aikaan pohkeitten ja istunnan avulla pakottamalla hevosta eteenpäin, niin että se myötää suukappaleen vaikutukselle. Samalla pidetään käsillä vastaan, jotta hevonen saataisiin myötäämään niskassa ja kaulan ylä-

osassa, niin että pää saa melkein pystysuoran asennon s. o. tulee sijoitetuksi.

76. »*Kohottava ohjasvaikutus.*» Nostamalla käsiään kohottaa ratsastaja hevosen kaulaa ja niskaa. Pää tulee tällöin pysyttää sijoitettuna eikä kohottamista saa suorittaa samalla hevosta kokoamatta.

77. »*Tahdinmukainen ohjasvaikutus.*» Käden vastustamisessa avustaa hevosta saman puolen takajalka maassa ollessaan. Sentakia vaikuttaa ohjas voimakkaimmin pidättävästi tai taivuttavasti sitä käytettäessä siinä silmänräpäyksessä, jolloin takajalka on kohotettuna. Jatkuvaa tällaista ohjasvaikutusta kutsutaan tahdinmukaiseksi ja täydentää se tahdinmukaisen pohevaikutuksen (*kohta 84*).

Tahdinmukaisesta ohjasvaikutuksesta on hyvin kouluutetulle ratsastajalle suurta etua, mutta sitä ei voi vaatia joka ratsastajalta eikä sen suorittamisessa käsien ja käsivarsien liikkeet saa olla laajoja.

78. 3. *Ratsastajan pohjevaikutus.*

Ratsastajan pohkeet vaikuttavat hevosen kylkiin kosketuksen ja painostuksen avulla, jota viimeainittua vaikutusta vielä kannuksilla voi lisätä. Ratsastajan pohkeitten koskiessa rintakehän kylkilihaksiin, syntyy niissä kutistuminen, jolloin takajalat joutuvat kurottamaan kauemmas eteen hevosen alle.

Painostuksen tulee alkaa istuimesta ja sen suorittavat pääasiallisesti pohkeet ja, milloin tarpeellista, kannukset.

Pitkäjalkaisilla ratsastajilla pohjepainostus usein tulee liaksi altapäin; kuitenkin ei polvea saa, enempää kuin tarpeellista on, kohottaa tai irroittaa satulasta.

Ratsastajan jalkojen tulee reisinivelistä polviin olla melkein liikkumattomat, säärien sitävästoin hyvin liikkuvat, voidakseen painostaa joko satulavyön edestä tai aivan sen takaa, ei kuitenkaan kupeitten eikä lapain kohdalta.

79. Pohkeitten yhtä paljon tai erilailla painostaessa satulavyön kohdalta tai takaa, saadaan aikaan *eteenpäinpakottava, kokoava, sivullevievä, vastustava, ja taivuttava* pohjevaikutus. Kun pohkeet toimivat hevosen askelten tahdissa, syntyy tahdin mukainen pohjevaikutus.

80. Molempien pohkeitten yhtäläinen painostus vaikuttaa eteenpäinpakottavasti. Jos tällöin muilla apukeinoilla pidätetään eikä anneta myöden, niin saadaan kokoaminen aikaan. Kun pohkeita käytetään satulavyön kohdalla, vaikuttavat ne eteenpäinpakottavasti, välittömästi satulavyön takaa painostaen taas kokoavasti.

81. Pohkeitten eri lailla, tai vain toisella pohkeella painostaessa syntyy sivullevievä pohjevaikutus, hevosen väistäessä voimakkaammin painostavaa pohjetta. Ratsastajan käyttäessä vain toista pohjetta ei toinen saa irtaantua hevosesta.

82. Siinä määrin kuin ratsastaja tahtoo rajoittaa sivuliikettä syntyy vastustava pohjevaikutus, ratsastajan toisella pohkeellaan enemmän tai vähemmän painostaessa vastaan.

83. Taivuttaakseen hevosen rungon käyttää ratsastaja taivuttavaa pohjevaikutusta, antamalla sisäpuolisen pohkeen vaikuttaa vyön kohdalla, samalla kun ulkopuolinen pohje satulavyön takana vastustaa ja estää takaosaa työntymästä ulospäin. Sisäpuolisen oh-

jaksen taivuttavan vaikutuksen avulla hevosen runko silloin taipuu sisäpuolisen jalan ympäri.

Tätä taivuttavaa pohjevaikutusta käytetään kun käännöksiä tehdään liikkeessä.

84. Hevosen takajalka noudattaa pohjevaikutusta paraiten silloin, kun se on maasta kohotettuna. Kun ratsastaja näinä silmänräpäyksinä käyttää pohjevaikutusta, niin syntyy tahdinmukainen pohjevaikutus. Näin tarkkaa pohjeapukeinojen käyttämistä ei voi vaatia kaikilta ratsastajilta, mutta edistyneemmälle on se vaikuttava keino niin kootessa kuin eteenpäin pakottamisessa. Sitä käyttääkin yleensä, enemmän tai vähemmän siitä tietoisena, jokainen hyvä ratsastaja.

Opetellessa voi apuna käyttää lavanliikkeitten huomioonottamista. Samalla kun ravissa lapa menee taaksepäin, siirtyy saman sivun takajalka eteenpäin. Silloin on oikea hetki lisätä pohkeen vaikutusta. Tällöin voi ratsastaja itsekseen laskea »oikea» tai »vasen» kyseessä olevan lavan mennessä taaksepäin ja yhtäaikaisesti vaikuttaa saman puolen pohkeella.

Laukassa on molempien pohkeitten vaikutettava yhtäaikaisesti, mutta ulkopuolisen voimakkaammin, siinä silmänräpäyksessä, kun sisäpuolinen lapa menee taaksepäin, s. o. kun takajalat ovat ilmassa liikkeessä eteenpäin.

Näitä pohjeapukeinoja on, kun niitä käyttää hyvä ratsastaja, vaikea silmin havaita. Ne eivät saa muodostua irralliseksi jaloillalyömiseksi, sillä silloin niiden vaikutus useimmiten myöhästyy. Opetellessa saavat jalan liikkeet kuitenkin olla laajemmat kuin myöhemmin kehittyneemmällä asteella.

85. Kannuksia käytetään osaksi lisäämään jalan vaikutusta, osaksi rangaistaessa. Lievä kannuksen kos-

ketus vaikuttaa virkistävästi vahvistaen pohkeen vaikutusta. Milloin hevonen ei noudata pohkeen painostusta ja kannuksen lievää kosketusta, painetaan tai työnnetään sillä harkitun voimakkaasti hevosen kylkeen satulavyön vierestä tai aivan sen takaa, tällöin kuitenkin viemättä jalkaa kauas ulospäin. Jalkaterä on tällöin käännettävä vähän ulospäin ja sitä on vähän laskettava, jotta kannus osuisi. Istuin ei tällöin kuitenkaan saa kohota eikä polvi tarpeettomasti irtaantua satulasta.

Kannuksia on käytettävä mitä harkituimmin, aina ottaen huomioon hevosten erilaisuus. Laiskoihin hevoisiin nähden voi olla tarpeen alituinen kannuksilla muistuttaminen tai on niihin kannuksilla luotava suurempi kunnioitus pohkeita kohtaan, kun taas moni hermostunut hevonen on ratsastettava sitä kannuksilla koskematta.

86. Tärkeää on, että niin pohje kuin kannus lakkaa vaikuttamasta, heti kun hevonen noudattaa apukeinoa.

Ratsastaja ei siis saa aina puristaa pohkeilla eikä jatkuvasti kannustaa, sillä hevonen joko veltostuu apukeinoja noudattamaan tai yltyy lisäämään vastarintaansa.

87. 3. *Ratsastajan istuin- ja vartalovaikutus.*

Ratsastaja voi sijoittaa painonsa joko keskelle hevosta tai eteen, taakse taikka jommalle kummalle kyljelle. Täten käy hevosen liikkeitten seuraaminen mahdolliseksi ja tähän perustuvat n. k. *painoapukeinot*.

Virheenä on pidettävä, jos ratsastaja ei vartalollaan seuraa käännöstä tai jos hän nojautuu liiaksi eteen ja työntää taakse sisäpuolisen lonkan. Tällä tavoin hän

taivuttaa itsensä sivulle ja istuin luistaa ulospäin, joten painokin siirtyy pikemmin ulos- kuin sisäänpäin.

Yleinen sääntö on: hevosen liikkeitä on tarkoin seurattava sen lisätessä tai vähentäessä nopeuttaan, käännöksissä ja kaikissa muissa tapauksissa; aina on oltava valmiina tarkoituksenmukaisesti, nopeasti ja hevosen liikettä seuraten siirtymään istunnasta toiseen; suurin osa kuormituksesta on asetettava hevosen voimakkaimpien ruumiinosien kannettavaksi ja kevennettävä heikompien kuormitusta sekä aina on siirrettävä painopiste hevosen sisäpuoliselle, taivutetulle sivulle.

11 §.

Erikoisia ratsastusapukeinoja.

88. 1. *Raippa ja piiska.*

Saadakseen hevosen ratsastajaa ymmärtämään ei yleensä saa käyttää muita kuin tavallisia n. k. apukeinoja sekä niin vähän kuin suinkin väkivaltaa.

Jos ratsastaja heti alusta käyttäisi pohkeita ja kannuksia ratsastaessaan remontihevosta, joka ei näitä apukeinoja tunne, aiheutuisi siitä helposti vastahakoisuutta ja tottelemattomuutta. Saadakseen hevosen suorittamaan sen, mitä siltä vaaditaan, tulee alussa käyttää sellaisia apukeinoja, jotka se helpommin ymmärtää. Nämä ovat piiska ratsastuksenopettajan ja raippa ratsastajan kädessä. Näiden ohella, käyttää ratsastaja vähitellen pohkeita ja lopuksi myös kannuksia, siksi kunnes hevonen on käsittänyt, mitä siltä vaaditaan. Silloin lakkautetaan myös piiskan ja raipan käyttäminen.

Ratsastajan taluttaessa hevosta, on raippa, samoin kuin ohjasperät, vasemmassa kädessä, kärki alas taaksepäin.

Ratsaille noustessa ja ratsailta astuessa pidetään raippa vasemmassa kädessä, kärki alaspäin.

Ratsailla pidetään raippaa yleensä peukalo-otteella sisäpuolisessa kädessä ylhäällä reiden päällä, kärki vinoasti taakse ja alaspäin, jottei se haittaisi käsien asentoa. Peukalo pidetään ohjaksen eikä raipan päällä. Raipan pää ei saa pistää kovin kauas käden yläpuolelle.

Milloin raipalla rangaistaan, asetetaan ohjokset toiseen käteen ja toinen käsi tarttuu raippaan, kärki ylöspäin, lyöden voimakkaasti hevosen kylkeen aivan satulavyön taakse, ei hevosen kupeeseen. Tällöin on ratsastajan, mikäli tarpeellista, kohotettava hevosen päätä, estääkseen sitä potkimasta. Heti kun hevonen tahtoo eteenpäin on annettava myöten.

89. Piiskaa käyttää vain ratsastuksenopettaja sen mukaisesti, kuin edellä hevosen köydessä juoksumisen yhteydessä on esitetty (*kohdat. 34—38*).

2. Apuohjokset.

90. Tässä mainitun apuohjaksen tarkoituksena on saada hevonen painamaan päätään ja myötäämään niskassa sekä vakiinnuttaa hevosen pään asento ja estää se heittämästä ylös niskaansa.

Yleensä on niin paljon kuin mahdollista vältettävä apuohjaksien käyttämistä. Hevosen heikkoudet ja vaikeudet on ajan pitkään voitettava järjestelmällisellä

voimistelulla ja ratsastajan taitavuudella. Kokeneen ratsastajan kädessä tai ratsastuksenopettajan tarkan silmälläpidon alaisena voi kyllä silloin apuohjaksia menestyksellisesti käyttää, kun ei ole tarpeeksi aikaa huolellisempaan työhön. Tällöin ratsastajan ei kumminkaan apuohjaksilla ja väkisin tule yrittää saada hevosta määrättyyn muctoon.

Apuohjas ei saa lakkaamatta vaikuttaa. Se on vain pidettävä käsillä tarpeen varalta, sekä on sitä heti lakettava käyttämästä, kun hevonen antaa myöten. Tämän myötäämisen tulee aiheutua ratsastajan istuin- ja pohjevaikutuksesta, apuohjaksen vaikuttaessa vain vastustavasti. Muussa tapauksessa apuohjas enemmän vahingoittaa kuin hyödyttää.

91. »*Martingal*» on kaksiosainen, rintaremmiin jakorenkaaseen kiinnitetty remmi, jonka kummassakin päässä on renkaat. *Martingalin* tulee olla niin sovitettu, että sen renkaat ovat suunnilleen hevosen pään korkeudella tai niin, että hevosen pään ollessa oikeassa asennossa, hevosen suun ja ratsastajan käden välinen ohjas on suorassa.

B. Rataratsastus.

12 §.

Osaston järjestäytyminen ratsastusradalla.

92. Osasto taluttaa hevoset ratsastusradalle, jollei erikoisesti toisin ole määrätty ja järjestäytyy siellä ratsastuksenopettajan määräysten mukaan, yleensä

niin suurin välimatkoin, kuin tila myöten antaa, sekä tavallisesti yhteen, ratsastusradan pitkien sivujen kanssa yhdensuuntaiseen riviin.

Kun ratsastaja on pysähtynyt paikalleen ja vetänyt jalustimet alas, ottaa hän ojennuksen seuraavasti: Ratsastaja ottaa vasemmalla jalalla pitkän askelen etuoikeaan ja tekee, vähän vartaloaan samaan suuntaan kääntäen, vasemmalla jalkaterällä käännöksen, niin että hän tulee seisomaan hevosta vasten, aivan sen edessä. Oikea jalka viedään nopeasti vasemman viereen. Ohjaksista pidetään kuten hevosta paikalla näyttäessä (*kohta. 23*).

Ojennus. Hevoset asetetaan etujaloilla seisomaan perusviivalle kohtisuoraan sitä vastaan. Senjälkeen ottaa ratsastaja asennon seuraavasti: Hän ottaa oikealla jalalla askelen etuoikeaan tekee täyskäännöksen oikealla jalkaterällä ja ottaa *kohdassa. 18* kuvattun asennon.

93. Jos ojennus on erikoisesti korjattava, suoritetaan se komennolla: »*Ojennus.*» Tällöin on kaikkien ratsastajien tehtävä liikkeet samanaikaisesti. Asento otetaan komennolla: »*Katse eteenpäin*

Kun osasto ratsailta astumisen jälkeen on vietävä pois ratsastusradalta, komennetaan »*Yksittäin oikealta (vasemmalta) (3 askelen etäisyydellä) — mars*». Tällöin mainitun sivun sivustamies taluttaa hevosensa suoraan ulos rivistä, ennenkuin hän kääntyy viedäkseen hevosen ratsastusradalta ulos. Muut ratsastajat seuraavat samalla tavalla, peräkkäin, pitäen hevosten välillä 3 askelen etäisyyden.

94. Osaston ratsastusradalle tuomista, poisviemistä ja ratsastusradalla järjestymistä koskevat mää-

räykset ovat soveltuvien kohdoin voimassa milloin kysymyksessä on joku muu järjestäytymispaikka, missä ratsaille on noustava tai ratsailta on astuttu.

13 §.

Rataratsastusmuodot.

95. Useitten ratsastajien rataratsastus tapahtuu: osastossa ilman kärkeä, kärjellisessä osastossa ja hajalla.

Sitäpaitsi voi ratsastuksenopettaja määrätä yhden tai pari ratsastajaa kerrallaan ratsastamaan edessään, muitten ollessa ratsastusradan toisessa osassa tai sen ulkopuolella.

96. *Osastossa ilman kärkeä* ovat ratsastajat jotenkin tasan jaetut ratsastusradan uralle, kärkiratsastajaa ei ole ja etäisyyksien tarkkaa pysyttämistä ei vaadita. Milloin ratsastaja tulee liian lähelle edellä kulkevaa, eikä voi vähentää vauhtia häiritsemättä hevosen asentoa ja kulkua, kaartaa hän ja ottaa toisen paikan Yleensä ei saa muuta suorittaa, kuin mitä ratsastuksenopettaja määrää.

Osasto ilman kärkeä on enimmänsä käytetty muoto ratsastaessa ratsastusradalla, ratsastajan ja hevosen alokaskouluutuksessa. Se on edullinen siksi, että jokainen ratsastaja saa mahdollisimman vapaan tilan ratsastaakseen hevostaan muista riippumatta, sekä siksi että verrattain suuret etäisyydet lisäävät hevosten eteenpäinmenohalua. Liian usein suoritettu yksityisen

ratsastajan kääntyminen vaikuttaa kuitenkin häiritsevästi ja on sitä vältettävä. Kun ratsastajat ja hevoset ovat siksi kouluutetut, että ne voivat tasaisessa vauhdissa seurata oikeita teitä, pysyvät etäisyydet itsestään oikeina.

97. *Kärjellisessä osastossa* vastaa kärkiratsastaja *tahdist* ja *suunnasta*. Kaikki muut seuraavat määrätyillä paikoillaan ja määrätyillä etäisyydellä.

Kärjellistä osastoa käytetään, vaihdellen muitten ratsastusmuotojen kanssa, niin pian kun kouluutus on ehtinyt siksi pitkälle, että tarkkaa etäisyyttä ja ojenusta voi vaatia. Se on siirtymismuoto harjoituksiin ratsain ja sillä on ratsastajiin kurinpidollisesti hyvä vaikutus. Jokainen mies tulee opettaa kärkiratsastajaksi.

Kärjellistä osastoa käytetään myös alokkaiden ratsastaessa ilman ohjaksia, mutta silloin ei vaadita etäisyyksien pysyttämistä.

Hajalla ratsastaessa on joka ratsastajan ratsastuksen opettajan määräysten mukaan ratsastettava tarkoituksenmukaisia liikkeitä. Myös tahdin ja vauhdin voi antaa yksityisen ratsastajan määrätä.

Hajalla ratsastusta on käytettävä vaihdellen muitten muotojen kanssa, silloin kun alokkaat alkavat kyetä itsenäisesti ohjaamaan hevosiaan tai kun remonttihevosia jo jotenkin voi ohjata. Tämän muodon käyttäminen edistää varsinkin ratsastajien itsenäistä ratsastusta ja hevosten tottumusta rauhallisesti sivuuttamaan toisiaan.

98. Yhden tai kahden ratsastajan kerrallaan ratsastaminen ratsastuksenopettajan edessä on hyvin sopivaa opetettaessa uusia liikkeitä, kuten laukkaa tai sivu-

liikkeitä, sekä myös tutkittaessa yksityisen ratsastajan ja hevosen harjaantumusta.

99. Kun ratsastaja ja hevonen jo ovat jonkun veran edistyneet on sopivaa alottaa päiväharjoitus ratsastuksella osastossa ilman kärkeä, siitä siirtyä hajaratsastukseen ja siitä lopuksi ratsastukseen kärjellisessä osastossa. Vaihtelevat siirtymiset, vauhtia muuttamatta, hajaratsastuksesta ratsastukseen kärjellisessä osastossa kehittävät sekä ratsastajaa että hevosta.

100. Harjoittaakseen hevosia tulemaan ulos rivistä voi osaston ilman kärkeä muodostaa rintamasta komennolla: »*Rakuuna N. (askellaji) mars. Ratsastus oikealle (vasemmalle).*»

Nimitetty ratsastaa suoraan eteenpäin ja kääntyy uralla määrätyle sivulle. Ratsastuksenopettaja huutaa tällä tavoin esiin miehen toisensa jälkeen tai pari kerrallaan, samalla kun hän pitää silmällä etäisyyksiä, niin että osasto tulee uralle jotenkin tasan jaetuksi.

101. Osaston ilman kärkeä voi myös muodostaa liikkeessä olevasta kärjellisestä osastosta tai hajalla ratsastajista käskyllä: »*Ilman kärkeä!*» jolloin ratsastajat ilman määrättyä järjestystä jakautuvat pitkän koko uraa.

102. Milloin osastoon ilman kärkeä on tilapäisesti määrättävä kärkiratsastaja, esim. osaston riviin järjestäytymistä varten, tapahtuu tämä käskyllä: »*Rakuuna N. kärki.*» Tämä käsky kuitenkin on voimassa vain välittömästi sen jälkeen suoritettavan liikkeen ajan.

103. Kärjellinen osasto muodostetaan rintamasta joko komennolla: (askellaji) — *mars. Ratsastus oikealle (vasemmalle)!*» jolloin kaikki yhdellä kertaa ratsastavat

suoraan uralle ja kääntyvät määrätyle sivulle, tai komennolla: »*Yksittäin oikealta (vasemmalta)*—(askellaji) — *mars!*» jolloin oikea (vasen) sivustaratsastaja ratsastaa suoraan uralle ja kääntyy oikealle (vasemmalle) sekä muut ratsastajat peräkkäin lähtevät liikkeelle kärjen askellajissa, silloin kun hevosen pää on edellisen hevosen takaosan korkeudella, ratsastaen suoraan uralle.

104. Kärjellisen osaston voi myös muodostaa liikkeessä olevasta osastosta ilman kärkeä tai hajallaratsastajista käskyllä: »*Rakuuna N. kärki, X askeleen etäisyydelle* —» jolloin jokainen vauhtia muuttamatta ja suorinta tietä asettuu kärkiratsastajan taakse ottamatta huomioon ratsastajain järjestystä, ellei sitä erikoisesti määrätä.

Kärjellisen osaston voi myös muodostaa osastosta ilman kärkeä, ottamalla etäisyydet heti kun kärkiratsastaja on määrätty (kohta. 117).

105. Hajaratsastus alotetaan komennolla: »*Hajalle oikealle (vasemmalle)!*» jolloin samalla kertaa määrätään askellaji ja tahti, ellei niitä jätetä yksityisten ratsastajien itsensä määrättäväksi. Jokaisen on huomioon otettava, ettei ratsasta toisten tiellä tai häiritse heitä. Tämän suhteen ovat seuraavat säännöt voimassa:

Ne, jotka ratsastavat ympyrällä, antavat tilaa uralle ratsastaville. Ratsastusradalla mennään ohi vasemmalta puolen, käynnissä ratsastetaan 2 askelta uran sisäpuolella.

Ympyrän keskellä pysähdytään.

Kaksi tai useampia ratsastajia ei saa ratsastaa vierekkäin.

Kummallekin sivulle yhtäaikaisesti ratsastettaessa ratsastavat vasemmalle ratsastavat 2 askelta uran sisäpuolella.

Jokaisen tulee mahdollisimman tarkoin seurata ratsastusta varten osoitettuja teitä, ettei hän epäröivällä ratsastuksella saattaisi muita ratsastajia epätietoisiksi valitsemastaan tiestä.

(Nämä säännöt ovat voimassa myös silloin, kun useita ratsastajia, ilman ratsastuksenopettajaa on ratsastusradalla. Tällöin on edullisinta, että jokainen säännöllisesti ratsastaa samalle sivulle kuin vanhin, jonka tulee muille helpottaa ratsastusta sillä, ettei usein vaihda sivua. Noin 10 minuutin ratsastus samalle sivulle on yleensä sopivinta.)

106. Milloin kärjellisessä osastossa etäisyyksiä on suurennettava, komennetaan: »*X askelen etäisyydelle* (askellaji) — *mars!*» jolloin kärkiratsastaja alkaa ratsastaa määrätysssä askellajissa ja muut siirtyvät samaan askellajin tultuaan määrätylle etäisyydelle.

107. Milloin kärjellisessä osastossa etäisyyksiä on pienennettävä, komennetaan: »*Ilman etäisyyttä* (askellaji) — *mars!*» tai »*X askelen etäisyydelle* (askellaji) — *mars!*» Kärkiratsastaja ratsastaa entisessä askellajissa tai siirtyy käyntiin komennolla: »*Kärki — käyntiin.*» Jäljessä seuraavat ratsastavat entisessä tai nyt määrätysssä askellajissa, kunnes etäisyydet häviävät tai he ovat tulleet määrätylle etäisyydelle.

108. Kärjellisestä osastosta muodostetaan jälleen rintama

— joko kaikkien samanaikuisella kaarrolla, minkä jälkeen seuraa: »*Seis!*»;

tai peräkkäin, komennolla: »*Kärki kaartoo oikeaan (vasempaan) — X askeleen välimatkoilla rintamaan vasemmalle (oikealle) — mars!*» Suorituskomennolla kääntyy kärkiratsastaja muuttamatta tahtia kohtisuo-

raan uralta ja pysähtyy komennolla: »*Kärki — seis!*» Jäljessä seuraavat ratsastavat uraa, säilyttäen tahdin ja kääntyvät ottaen tarpeellisen välimatkan edellisen käännöspaikasta, sillä puolen kärkeä, mille rintama on määrätty, kohtisuoraan uralta. He siirtyvät käyntiin kun oman hevosen pää on edellisen takaosan kohdalla, pysähtyvät ja ottavat edellisistä ojennuksen. Kun välimatkoja ei määrätä, muodostaa osasto suljetun rivin.

109. Osastosta ilman kärkeä muodostetaan rintama, sitten kun kärkiratsastaja on määrätty, samalla tavalla kuin kärjellisestä osastosta.

110. Ratsailta astumista, suullista opetusta y. m. varten ei tarvitse muodostaa rintamaa, vaan voi, sekä kärjellisessä osastossa että osastossa ilman kärkeä tehdä kaarron ratsastusradan sisään ja komentaa »*Seis!*»

111. Jos ratsastuksenopettajan on suullisesti opetettava tai näytettävä jotakin, joka vaatii oppilaitten välitöntä läheisyyttä kutsuu hän käskyllä: »*Kokoon!*» oppilaat puoliympyrään eteensä.

112. Milloin ratsastajien on kokoonnuttuaan tai ratsastuksen aikana otettava alkuperäiset paikkansa, tapahtuu se ratsastuksenopettajan erikoisella käskyllä: »*Pakoillenne!*»

14 §.

Hevosen asento.

113. Hevosen asennolla tarkoitetaan yleensä sitä muotoa, mikä hevoseen luodaan eri olosuhteissa. Hyvä asento edellyttää niskan ja kaulan myötäämistä ja kohottamista.

Mitä lyhyempi, paksumpi ja jäykempi kaula hevosella on, sitä vähemmän myötäämistä siltä voi vaatia.

Jos kaula on pitkä ja taipuisa, voi hevonen helposti myödetä liian paljon, jolloin se käy »käden takana.»

Apukeinot ovat niin sovitettavat, että hevonen, kun siihen heikosti vaikutetaan on tasapainossa ratsastajan suoran istunnan alla »käsissä» ja myös »pohkeissa» s. o. valmiina eteenpäin pakottavia apukeinoja vähänkin lisättäessä ja pidättävien apukeinojen vastaavasti myödetessä, heti siirtymään liikkeeseen eteenpäin.

114. Ratsastajan tulee oppia tuntemaan milloin hevonen seisoo tasan kaikilla jaloillaan. Ohjeina voidaan mainita seuraavat tuntomerkit:

Kun hevosen etujalat ovat liiaksi alla, tuntuu sen etuosa lyhenevän ja painuvan.

Kun hevonen asettaa takaosan alleen taivuttamatta jäseniä, niin kohoavat sen selkä ja takaosa.

Kun hevonen ojentautuu, lisäten etu- ja takajalkojen välistä etäisyyttä, niin laskee selkä.

Kun hevonen asettaa toisen etujalan toisen eteen, niin huomaa ratsastaja eteen asetetun jalan lavan työntyvän eteenpäin.

Kun hevonen lepää toisella takajalallaan, niin painuu takaosa samalta puolen ja ratsastaja tuntee istuimen tuen tällä puolen vähenevän.

Kun hevonen seisoo jalat liiaksi allaan, niin ovat etujalat pakotettavat eteen siten, että pohkeilla painetaan satulavyön kohdalta.

Kun se ojentautuu, pakotetaan takajalat eteenpäin pohkein painamalla aivan satulavyön takaa. Milloin jalka on toisen edessä, saadaan hevonen siirtämään se taaksepäin pidättämällä saman puolen ohjaksella. Milloin jalka on siirrettävä eteenpäin, pakotetaan se, jos se on takajalka, siirtymään eteen vaikuttamalla

saman puolen pohkeella aivan satulavyön takaa, jos taas etujalka on kyseessä, satulavyön kohdalta; saman puolen ohjaksen on rajoitettava eteen siirtämistä. Kaikissa näissä tapauksissa tulee muiden apukeinojen vaikuttaa vastustavasti, jottei hevonen tarpeettomasti siirtyisi.

115. Hevosen asento liikkeessä on kuvattu asianomaisissa ohjesäännön kohdissa.

15 §.

Lähtö liikkeelle ja nopeuden lisääminen.

116. *Kun lähdetään liikkeelle*, kovennetaan tahtia, tai siirrytään kovempaan askellajiin, pakotetaan takaaosa hevosen alle ja eteenpäin painostamalla istuimella ja eteenpäin pakottavilla pohkeilla samalla kun kädet antavat siksi paljon perään, että hevonen, kadottamatta asentoaan, voi liikkua eteenpäin.

Vartalon tulee hyvin seurata liikettä, mutta se ei saa alkaa sitä ennen kuin hevonen, sillä sillcin etuosa painostuisi. Myöskään ei saa myöhästyä, sillä silloin hevonen saa ikäänkuin laahata ratsastajaa perässään.

117. Kun hevonen on ottanut tarkoitetun *askellajin ja tahdin*, ovat eteenpäin pakottavat ja pidättävät apukeinot sovitettavat siten, että hevonen säilyttäen asennon ei lisää eikä vähennä vauhtia. Jos hevoselle annetaan täysi vapaus, on sen pysyttävä samassa tahdissa, kuin ennenkin, vaikka sen asento onkin vapaampi, ei se saa koventaa eikä hiljentää tahtia muuten kuin eteenpäin pakottavien tai pidättävien apukeinojen vaikutuksesta.

16 §.

Käynti.

118. Käynti on kävely-liike, missä aina yksi jaloista on maassa. Käynnissä kohoaa toinen etujalka ja heti senjälkeen vastakkaisen puolen takajalka, sitten toinen etujalka, jota taas seuraa vastaava takajalka. Etujalka tulee maahan ennen vastakkaisen sivun takajalkaa. Hevosen paino on siis vuorotellen sekä saman puolen jaloilla että vinosti vastakkaisilla jaloilla. Voi erottaa neljä eri polkaisua.

Komennolla »*Mars!*» asetetaan hevonen käyntiin.

Komennolla »*Käyntiin!*» siirtyy ratsastaja nopeamasta askellajista käyntiin.

Käyntiä voi koventaa tai hiljentää käskyllä: »*Kovemmin*» ja »*Hiljemmin*».

17 §.

Ravi.

119. Ravi on hyppäämisliike, jossa hevonen joka askelella on silmänräpäyksen ilmassa tukeutumatta mihinkään jalkaan. Vinosti vastakkaiset etu- ja takajalat kohoavat samanaikaisesti ja välittömästi ennen niiden maahan saapumista, kohoavat molemmat toiset jalat.

Kun hevonen ei kulje tasapainossa, laskee se jalka, jolla on enemmän painoa, maahan ennenkuin vastaava vinosti vastakkainen jalka; kuitenkin voi kuulla vain kaksi polkaisua.

120. Ravin tahdista ja hevosen kokoamisen asteesta riippuen erotetaan:

Lyhyt ravi

Ravi tai

Kovennettu ravi.

Lyhyttä ravia käytetään ratsastajan kouluutuksessa ja vakaannuttamaan hevosen tasapainoa, ja on se rata-ratsastuksessa ensin käytetty ravilaji. Vauhti on hitaampi kuin (tavallisessa) ravissa. Yleensä on jo jonkun verran kouluutetuille hevosille noin 200 m minuutissa sopiva vauhti, mutta remonteille, jotka vielä liikkuvat luonnollisessa ravissa, on vauhti järjestettävä kunkin hevosen luonteen mukaan. Siinä määrässä kuin kouluutus edistyy, on hevosen asentoon kohdistuvia vaatimuksia lisättävä.

Ravin tulee olla vapaa, luonnollinen ja tahdin mukainen *sekä on sitä tarkoin harjoitettava*, niin että ratsastajat ja hevoset täydellisesti tottuvat määrättyyn tahtiin. *Rataratsastuksessa* on vaadittava hevoselta tarkempi asento kuin kenttäratsastuksessa ja joukkoratsastuksessa, jolloin vaatimuksia tässä kohden on vähennettävä.

Kovennettua ravia käytetään kehittämään hevosen liikkeitä ravissa, sen halua kulkea eteenpäin sekä myös vakiinnuttamaan ratsastajan kykyä, seurata hevosen liikkeitä. Tällöin annetaan hevoselle yleensä asennon suhteen suurempi vapaus kuin muissa ravilajeissa.

Kovennetussa ravissa voi ratsastuksenopettaja, ottamatta huomioon muitten vauhtia, antaa yksityisten ratsastajien pakottaa hevosensa kulkemaan suurimmalla nopeudellaan. Tällöin tulee kuitenkin askelen alla täysin puhdas.

Näissä eri ravilajeissa ovat vauhdin muutokset saatavat aikaan ennemmin lisäämällä tai vähentämällä askelen pituutta kuin niiden lukua.

121. Komennolla »*Ravia — mars!*» asetetaan hevonen raviin.

Komennolla »*Lyhyttä ravia — mars!*» tai »*Kovennettua ravia — mars!*» asetetaan hevonen vastaavaan ravin tahtiin.

Siirryttäessä eri ravilajista toiseen käytetään tätä varten määrättyjä komentoja ilman suorituskomentoa »*mars!*»

Sitäpaitsi voi ravia koventaa tai hiljentää käskyillä: »*Kovemmin*» tai »*Hiljemmin*».

Tasa-astunta on virheellinen ravin muoto. Siinä saman puolen, eikä vinosti vastakkaisten, jalkain liikkeet ovat yhtäaikaiset. Tämä muoto tekee, varsinkin maastossa, ravin epävarmaksi.

Tasa-astunta aiheutuu hätäilemisestä, liian aikaisesta kokoamisesta tai velttoudesta. Sen voi yleensä korjata vähentämällä tai lisäämällä vauhtia, koska syy on hätäileminen tai liian voimakas kokoaminen.

Hevonen kulkee epäpuhtaassa ravissa, kun takajalat liikkuvat laukassa samalla kun etujalat ovat ravissa, tai päinvastoin.

Epäpuhdas ravi aiheutuu heikkoudesta, kankeudesta, jännityksestä jossain ruumiin osassa taikka, kun hevonen pakotetaan lisäämään vauhtia yli ravaamiskykynsä. Se oikaistaan antamalla suurempi vapaus irroitavilla tai taivuttavilla liikkeillä sekä ratsastamalla lyhyttä ravia.

Hevonen lyö »kenkää» kun etujalat eivät ehdi takajalkain tieltä pois. Takajalka sattuu tällöin etujalkaan,

jolloin syntyy paukahtava ääni. Virhe aiheutuu joko etuosan liikakuormituksesta tai siitä, että notkeus ravissa lakkaa. Se johtuu joko väsymyksestä tai vauhdin liiasta lisäämisestä. Se oikaistaan kokoaamalla enemmän, jolloin etuosa kevenee, tai hiljentämällä ravia.

122. Ravissa ratsastaja hevosen liikkeiden vaikutuksesta kohoaa ja laskeutuu satulassa joka askelella. Tätä ratsastustapaa kutsutaan »harjoitusraviksi». Tällöin on ratsastajan pääasiallisesti taipuisuudellaan, mutta myös hevosen liikkeiden mukaan sovitetulla, lievällä polven ja pohkeen painamisella satulaa vasten estettävä sekä liian ylös kohoaminen että hevosen selkään iskevästi satulaan laskeutuminen. Polvilla ja pohkeilla satulaan liittyminen ei kuitenkaan saa muodostua puristamiseksi, josta seuraa jännittyminen ja puutteellinen hevosen liikkeiden seuraaminen, jolloin ratsastaja ei voi hyvin laskeutua satulaan.

18 §.

Kevyt ravi.

123. Ratsastaessaan »harjoitusravia» ratsastaja joka askelella kohoaa ja laskeutuu satulaan, kevyessä ravissa sitävastoin joka toisella askelella. Ratsastaja kohoaa etupäässä hevosen liikkeiden vaikutuksesta ja vain vähissä määrin itse avustamalla lisäten polviin ja jalustimiin tukeutumista sekä nojaamalla vartaloa vähän eteenpäin. Pehmeästi liittymällä satulaan, polvien ja nilkkojen joustavasti vastustaessa, pysyttäytyy ratsastaja satulan yllä hevosen seuraavan askelen ajan

sekä laskeutuu pehmeästi satulaan kun sama vinosti vastakkainen jalkapari, minkä liikkeestä hän kohosi, jälleen palaa maahan. Istuin on työnnettävä hyvin eteen ratsastajan alle, niin että tämä kohoaa suoraan ylös ja alaspäin, eikä heittelehdi edes ja taaksepäin satulassa.

124. Kevyen ravin tarkoituksena on siis säästää hevosta ja ratsastajaa puolelta määrältä täräyksiä.

Ratsastuksessa, milloin ei ole kyseessä ratsastajan tai hevosen yksittäiskouluutus ratsastusradalla, ratsastetaan tämän takia tavallisesti kevyttä ravia, kuitenkin ei jyrkissä myötämaissa. Yksittäiskouluutuksessa ratsastusradalla ratsastetaan kevyttä ravia aloitettaessa ratsastustunti, opeteltaessa kevyttä ravia tai arkaselkäisillä hevosilla ratsastettaessa sekä hevosen liikkeitä kehitettäessä.

125. Kevyt ravi alotetaan komennolla: »Kevyttä ravia» ja lopetetaan komennolla: »Harjoitusravia» tai »Käyntiin!»

126. Ratsastajan on ajoin vaihdettava jalkaa niin että hän tulee istuneeksi yhtä paljon kummallakin vinosti vastakkaisella jalkaparilla, jotta kaikkia jalkoja rasi-tettaisiin yhtä paljon. Jos jotain jalkaa on säästettävä on ratsastajan laskeuduttava satulaan samalla kun vastakkainen jalka palaa maahan. Esim. jos ratsastaja tahtoo säästää vasenta takajalkaa, niin on hänen laskeuduttava vasemmalle etujalalle.

Vaihto tapahtuu siten, että ratsastaja lujasti liittämällä reidet ja polvet satulaan ja tukeutumalla jalustimiin kahdella askelella estää itsensä laskeutumasta satulaan. Alkuaikana tulee hänen tällöin avustaa itseään harjaan tarttumalla.

Vaihto voi myös tapahtua siten, että ratsastaja istuu satulassa kahden askelen ajan, mutta voi se useinkin saattaa hevosen levottomaksi. Ratsastajan on tällöin huolehdittava ettei hän laskeudu kovasti satulaan.

127. Vinosti vastakkaista jalkaparia kutsutaan oikeaksi tai vasemmaksi, etujalan mukaan. Jos ratsastaja istuutuu oikealle jalalle, niin tapahtuu laskeutuminen siis oikealle etujalalle. Kun ratsastaja laskeutuu satulaan samalla kun toinen lapa menee taaksepäin, istuutuu hän sen puoleiselle etujalalle ja vastakkaisen puolen takajalalle.

19 §.

Laukka.

128. Laukka on hyppäämisliike, jossa hevonen joka hypyllä on silmänräpäyksen ilmassa tukeutumatta mihinkään jalkaan.

Laukka-hypyssä voi erottaa kolme eri polkaisua. Ulkopuoleinen takajalka tulee ensin maahan, sitte yhtäikaa sisäpuolinen takajalka ja ulkopuolinen etujalka ja viimeksi sisäpuolinen etujalka.

Kiidossa, äärimmilleen kovennetussa laukassa, koskettaa ensin ulkopuolinen takajalka maahan, sitten sisäpuolinen, jolloin molemmat takajalat kannattavat painon. Sitten kohoaa ulkopuolinen takajalka ja sisäpuoliselle siirtyy koko paino. Sitten tulee ulkopuolinen etujalka avuksi, minkä jälkeen sisäpuolinen takajalka kohoaa, jolloin ulkopuolisella etujalalla on koko paino. Viimeksi tulee sisäpuolinen etujalka maahan tukien ulkopuolista, mutta välittömästi tämän jälkeen kan-

nattaa koko hevosta siksi kunnes tämäkin jalka kohoaa ja hevonen on silmänräpäyksen ilmassa.

Kiidossa siis jokainen jalka vuorollaan yksin kantaa koko painon määrätyn hetken. Molemmat etujalat ja molemmat takajalat seuraavat siinä toisiaan niin lähekkäin, että kuuluu vain molempien jalkaparien venytetty polkaisu.

129. Riippuen laukan tahdista ja hevosen kohoamisen asteesta erotetaan.

*lyhyt laukka,
laukka,
kenttälaukka tai
kiito.*

Lyhyttä laukkaa käytetään enimmänsä rataratsastuksessa. Siinä oppii alokas seuraamaan hevosen liikettä ja ohjaamaan sitä laukassa, remonttihevonen oppii vähitellen laukkaamaan asennossa ja tasapainossa samalla kuin sen selkä ja takaosa kehittyvät. Vauhti on pienempi kuin laukassa. Yleensä on noin 250 m minuutissa sopiva tahti jonkun verran kouluutetuille ratsastajille ja hevosille, mutta remonttihevosille on se ensi aikana sovitettava joka hevosen luonteen mukaisesti. Siinä määrin kuin kouluutus edistyy on myös vaatimuksia asennon suhteen lisättävä.

Laukan tulee olla vapaa ja luonnollinen, pitkin, rauhallisin hyppin sekä on sitä tarkoin opetettava hevosten ja ratsastajien totuttamiseksi sille määrättyyn vauhtiin.

Kenttälaukka edistää ratsastajan kykyä seurata hevosen liikettä sekä hänen varmuuttaan satulassa. Se kasvattaa myöskin hyvää ratsastajahenkeä samalla kun se kehittää lihaksia ja hevosen sydämen ja keuhkojen toimintaa.

Kiidon tarkoituksena on antaa hyökkäykselle suurin mahdollinen iskuvoima.

130. Laukkaa kutsutaan »*oikeaksi*» tai »*vasemmaksi*» sen mukaan, ovatko oikean tai vasemman puolen jalat enemmän osan laukkahypyn ajasta edellä. Oikealle laukassa tulevat oikean puolen jalat maahan myöhemmin kuin vasemman, niin että oikean puolen jalkain jälki on vasemman jalkain jäljen etupuolella.

131. Laukkaa kutsutaan »*vastalaukaksi*» kun hevonen, ratsastettaessa oikealle (vasemmalle) ratsastajan tahdosta kulkee vasenta (oikeaa) laukkaa.

Laukkaa nimitetään »*vääräksi*», kun hevonen ratsastettaessa oikealle (vasemmalle) vasten ratsastajan tahtoa kulkee vasenta (oikeaa) laukkaa.

Laukkaa kutsutaan »*ristilaukaksi*», jos etuosa menee oikeaa laukkaa ja takaosa vasenta tai päinvastoin.

132. Ratsastaja saa helpoimmin hevosen ottamaan vaaditun laukan jos hän lähtee laukkaan nurkassa tai voltissa.

133. Komennolla »*Laukkaa — mars!*» asetetaan hevonen laukkaan.

Komennolla »*Lyhyttä laukkaa — mars!*» alotetaan vastaava laukka.

Kenttälaukkaan siirrytään komennolla »*Kenttälaukkaan — mars!*»

Kiito alotetaan komennolla: »*Mars, mars*».

Siirryttäessä laukassa tahdista toiseen käytetään vastaavia komentoja, esim. kenttä laukasta lyhyeen laukkaan siirrytään komennolla »*Lyhyttä laukkaa!*»

Ratsastettaessa ratsastusradalla otetaan aina sen puoleinen laukka, mille puolen ratsastetaan. Ulkopuolella ratsastusrataa suoraan ratsastettaessa lisätään

komentoon »*Oikeaa*» (»*Vasenta*»), milloin on ratsastettava määrätylle puolelle.

Laukkaan lähdetään ravista ja käynnistä, mutta hyvin kouluutetut ratsastajat ja hevoset voi komentaa laukkaan myös paikalta. Tällöin on useimmiten annettava hevosen ottaa ensin yksi tai pari käyntiaskelta.

134. Kun on ratsastettava oikeaa (vasenta) laukkaa, niin pohkeilla painostettua viedään molemmat kädet vasemmalle (oikealle), niin että oikea (vasen) ohjas tulee kireämmälle, jolloin vasen (oikea) olkapää kuormittuu. Hevosen päätä ei kuitenkaan saa kääntää sivulle, vaan tulee sen olla suoraan eteenpäin; kuono kuitenkin saa vähän kääntyä oikealle (vasemmalle).

Kun hevonen nyt on oikein asetettu, on se saatettava laukkaan. Tämän suorittaa takaosa, joka joustimen tavoin painaa hevosta eteenpäin. On siis vahvistettava pohkeitten vaikutusta, kummallakin yhtä voimakkaasti painostamalla, täten pakottaen takajalat hevosen painopisteen alle. Lopuksi painostetaan vasemmalla (oikealla) pohkeella satulavyön takaa voimakkaammin kuin oikealla (vasemmalla), mikä vaikuttaa satulavyön kohdalla.

Tällöin saa useimmat hevoset lähtemään laukkaan. Jos hevonen on velto tai laiska, niin on pohjevaikutusta lisättävä ja painostettava niillä kauemmin. Milloin tämä ei auta voi käyttää kannuksia.

135. Tärkeää on, että ratsastaja heti päästää hevosen eteenpäin, kun se haluaa lähteä vaadittua laukkaa.

136. Milloin hevonen lähtee väärää laukkaa, on se heti pidätettävä ja ylläkuvatulla tavalla asetettava uudelleen laukkaan. Tämä on uudistettava siksi kunnes hevonen menee vaadittua laukkaa.

Kun hevonen lähtee ristilaukkaa, esim. etujalat oikeaa, takajalat vasenta laukkaa, oikeaa laukkaa vaa-dittaessa, niin on vasemmalla pohkeella painostamalla vaihdettava takajalkain laukka. Vasenta laukkaa vaa-dittaessa taas on takajalkain oikea laukka vaihdettava oikean pohkeen vaikutuksella.

137. Kolmella tavalla voi saada selville mitä laukkaa hevonen menee:

Ensiksikin, katsomalla hevosen olkapäätä tai jalkoja. Esim. hevosen mennessä oikeaa laukkaa ovat oikea olkapä ja varsinkin oikea kavio huomattavasti vasemman edellä.

Toiseksi, hevosen takaosa työntyy aina vähän samalle puolelle, esim. oikeassa laukassa oikealle.

Kolmanneksi, esim. kun hevonen menee oikeaa laukkaa, niin liikkuu ratsastajan oikea pohje tahtomattaan enemmän kuin vasen, jotenka on vaikeampaa pitää oikeaa pohjetta lujasti paikoillaan.

138. Kaarroissa ja volteissa laukassa on ratsastajan hyvin koetettava saada painonsa sisäänpäin, pitää hevonen oikein asetettuna sekä pohkeilla, varsinkin sisäpuolisella, pitää hevosen takaosa etuosan kanssa ojennuksessa. Milloin laukka on vaihdettava, niin siirrytään raviin tai käyntiin parin askelen ajaksi ja tämän jälkeen alotetaan laukka toiselle puolen. Käynti- tai raviaskelten lukua voi hyvin harjoitetuilla hevosilla vähitellen vähentää, niin että lopuksi uusi laukka aletaan välittömästi entisen lopetettua. Kun laukan vaihto tapahtuu suunnan vaihdon yhteydessä. »*Kokorata leikkaa*», suoritetaan se vasta vastakkaiselle pitkälle sivulle kaarrettaessa.

139. Vastalaukan hyvät ominaisuudet ilmenevät etenkin kaarroissa. Hevonen kaartaa nimittäin silloin

vastakkaiselle puolelle, kuin mille se on asetettu, jolloin suurempi kokoaminen on tarpeen. Tämän takia voi vastalaukkaa ratsastaa vain hyvä ratsastaja hyvin kouluutetulla hevosella.

Vastalaukan tarkoituksena on vakiinnuttaa hevosen laukkavarmuutta ja apuneuvojen seuraamiskykyä sekä opettaa se vaihtamatta laukkaa kääntymään eri suuntiin. Ratsastaja oppii siinä seuraamaan hevosen liikkeitä ja oikein käyttämään apukeinoja.

Tavallisesta laukasta siirrytään vastalaukkaan helpoimmin suunnan vaihdolla »*Koko rata leikkaa*» tai ratsastamalla kahdeksikkoa.

20 §.

Nopeuden vähentäminen ja pysähtyminen.

140. Siirryttäessä hiljaisempaan askellajiin tai taitia hiljennettäessä ratsastaja pohkeilla pakottaa takosan hevosen alle samalla kun hän käsillään vaikuttaa pidättävästi.

Heti kun hevonen on noudattanut ratsastajan vaikutteita, on käsien ja pohkeitten myödättävä, ei kuitenkaan liikaa, sillä asento on säilytettävä. Jos hevonen lujasti painautuu, käy suukappaletta vasten, saadaan se antamaan perään lisäämällä kokoavien apukeinojen käyttämisestä samalla vaihdellen käsillä pidättämistä ja peräänantamista.

Hevonen ei saa äkkiä vähentää nopeuttaan ja käydä käden taakse, vaan on sen pysähdyttävä kevyesti tukeutuneena suukappaleeseen valmiina, eteenpäin pakottavien apukeinojen vaikutuksesta, jälleen lisäämään vauhtiaan.

141. Kun on pysähdyttävä, mikä suoritetaan kokennolla »*Osasto — seis!*» käyttää ratsastaja apukeinoja samaten kuin nopeutta hiljentäessään, siksi kunnes hevonen pysähtyy. Silloin ratsastaja jonkunverran myötää ohjaksilla, samalla kun hän pohkeilla pitää takaosaa edessä, niin ettei hevonen voi välttää kokoamista astumalla jommalla kummalla jalalla taaksepäin.

Milloin hevosen sallitaan levähtää, annetaan sille täysi vapaus ojentautua.

Hevosilla, jotka kouluutuksessa eivät ole edistyneet pitemmälle kuin sotilashevonen yleensä, on varsinkin laukasta pysähdyttäessä tärkeätä, että siirrytään ensin raviin ja käyntiin parin askelen ajaksi, niin että ikäänkuin käydään läpi välillä olevat askellajit ennenkuin pysähdytään. Sillä tavoin vääristetään hevosen jänteitä ja niveliä ja ratsastaja ei erehdy käyttämään liian kovaa ohjasotetta.

Mitä pitemmälle hevosen kouluutus on edistynyt, sitä nopeammin voi pysähtyä. Mutta sen tulee aina tapahtua pehmeästi ja joustavasti, taivutetuin takajaloin, hevosen kevyesti tukeutuessa käteen.

21 §.

Kokoaminen ja puolipidäte.

142. *Kokoaminen* samoin kuin puolipidäte liikkeessä saadaan aikaan siten, että takaosa ratsastajan pohjevaikutuksella saatetaan hevosen alle samalla kun etuosa, joka myödenen niskassa ja kaulassa on niin kohotettu kuin hevosen rakenne ja kouluutus edellyttävät, ohjaksilla pidätetään. Tällöin

hevonen ikäänkuin työntyy kokoon takaa eteenpäin ja painopiste siirtyy taaksepäin. Kokoamisessa voi olla monta eri astetta.

Puolipidäte on liikkeessä olevan hevosen tilapäinen kokoaminen. Tällöin askel lyhenee ja vauhti vähenee hetkiseksi. Se saadaan aikaan pohkeitten ja pidättävien ohjaksien yhteisvaikutuksella.

Puolipidätettä käytetään saattamaan hevosen jälleen tasapainoon, jos tämä on menetetty, sekä lisäämään hevosen herkkyyttä ratsastajan vaikutukselle ja valmistamaan sitä siirtymään hitaampaan askellajiin, pysähtymään, käännöksiin j. n. e.

22 §.

Peräyttäminen.

143. Komennolla »*Taaksepäin — mars!*» ratsastaja koottuaan hevosen lieventää pohjevaikutusta, pidättää ohjaksilla ja siirtää ruumiinpainon vähän taaksepäin, niin että hevonen alkaa astua takaperin, alkaen liikkeen etujaloillaan. Tällöin saman puolen ohjas pidättää sen puolen jalkaa. Joka askelella taaksepäin on hevoselle käden lievästi myödättävä minkä jälkeen pidättävää vaikutusta jatketaan.

Hevosen tulee koko peräyttämisen aikana haluta eteenpäin, vaikka astuukin taaksepäin ja on sen aina oltava valmis apukeinojen vaikutuksesta lähtemään eteenpäin.

Peräyttämisen tarkoituksena on viedä hevonen sitä kääntämättä taaksepäin lyhyen matkan, olla taituttavaa voimistelua takaosan jäsenille ja osoittaa

sekä ratsastajalle että hevoselle pidättävien ja eteenpäin pakottavien apukeinojen välinen yhteistoiminta.

Komennolla »*Osasto — seis!*» lopetetaan peräyttäminen, pidättäminen vähenee ja pohkeilla pidetään hevonen edessä, kevyesti suukappaleeseen tukeutuneena. Liikkeestä eteenpäin liikkeeseen taaksepäin siirtyessä on hevonen ensin pysäytettävä. Taaksepäinliikkeestä voi myös pysähtymättä välittömästi siirtyä liikkeeseen eteenpäin.

Virheellistä on hevosen liian nopea käden takana peräyttäminen. Ratsastajan on silloin lisättävä eteenpäin pakottavien ja vähennettävä pidättävien apukeinojen vaikutusta.

Jos hevonen ei tahdo astua taaksepäin, niin pakotetaan takaosa jommalla kummalla pohkeella askelen sivulle ja samalla kun hevosen takajalka kohooa pidätetään saman puolen ohjaksella, niin ettei hevonen ota askelta ainoastaan sivulle vaan myös taaksepäin. Tällä tavoin jatketaan puolta vaihtaen, niin että hevosen täten on pakko astua taaksepäin.

Peräyttämistä ei ratsastuksessa pidä liian usein suorittaa, koska se johtaa siihen että hevosessa kehittyy taipumus useinkin, käännöksiä paikalla suoritettaessa, astua taaksepäin.

23 §.

Käännökset ja kaarrot.

144. Käännöksien tarkoituksena on, paitsi tarpeenmukainen kulkusuunnan muuttaminen, kehittää hevosen herkkyyttä ratsastajan vaikutuksille, notkeutta, kokoamista ja kuuliaisuutta sekä kehittää ratsastajan

istuntaa hevosen liikkeitä seuraavaksi, ja opettaa ratsastaja oikein käyttämään apukeinoja.

Käännöksissä on hevonen aina asetettava liikkeen suuntaan.

1. Käännökset paikalla.

145. Käännökset paikalla tapahtuvat etu-, takatai väliosalla.

Käännöksissä etuosalla on kääntymispiste hevosen etujalkain välissä. Etujalat kiertävät tämän pisteen ympäri, sisäpuolinen eteen ja ulkopuolinen jalka taaksepäin, kunnes käännös on täydellinen. Takajalat kiertävät kaaressa saman kääntymispisteen ympäri, sisäpuolisen jalan astuessa tällöin ulkopuolisen eteen.

Komennolla »*Etujaloilla täyskäännös (käännös) oikeaan vasempaan*» — *mars!*» käännetään etuosan ympäri hevonen asetettuna liikkeen suuntaan.

Käännös suoritetaan pääasiallisesti painostamalla ulkopuolisella pohkeella aivan satulavyön takaa. Sisäpuolisella pohkeella vastustetaan satulavyön kohdalta, niin että käännös tapahtuu askel askeleelta ja hevonen pysähtyy käännöksen tehtyään. Molemmilla pohkeilla pidetään hevonen edessä eikä anneta sen astua taaksepäin.

Ratsastaja sijoittaa painonsa käännöksessä jonkun verran sisäpuolelle, taivuttaen hevosen sisäpuolista kylkeä.

Sisäpuolinen ohjas asettaa hevosen sisäänpäin ja tukee, milloin tarpeellista on, ulkopuolisen pohkeen vaikutusta, siten että ohjasote suunnataan sisäpuolista lonkkaa kohden. Siten hevonen saadaan viemään taka-

esan sisäänpäin. Ulkopuolinen ohjas pidättää hevosta ja estää sitä taivuttamasta kaulaansa. Molemmilla käsillä estetään hevosta astumasta eteenpäin tai sivulle.

Käännös tulee suorittaa käyttämällä mahdollisimman paljon pohje- ja mahdollisimman vähän ohjasvaikutusta.

146. Etuosalla suoritetun käännöksen tarkoituksena, hevosen ollessa asetettuna liikkeen suuntaan, on opettaa hevonen väistämään yksipuolisen pohjevaikutuksen pakotusta, saada selässä tai takaosassa jännittyneet hevoset heittämään jännittäytymisen, taivuttaa sisäpuolista takajalkaa ja valmistaa hevosta säärenväistöä ja taaksepäinliikettä varten, saattaa ratsastajaa ymmärtämään apukeinojen, varsinkin pohkeitten, sivullevievän vaikutuksen.

Käännöksessä etujaloilla saa ratsastaja vastahakoisen hevosen, pohkeitten ja kannuksien avulla varmemmin kääntymään kuin niissä käännösmuodoissa, joissa ohjaksilla on suurempi vaikutus.

147. Milloin hevonen väistyy ulkopuolista pohjetta, niin että käännös tapahtuu liian nopeasti eikä askel askelelta, on sisäpuolisen pohkeen vaikutusta lisättävä suhteellisesti ulkopuolisen pohkeen vaikutukseen nähden.

Kun hevonen välttää ulkopuolisen takajalan taivutusta siirtämällä sen sisäpuolisen viereen tai taakse eikä eteen ja lähemmäksi painopisteen alle, niin tulee sisäpuolisilla apukeinoilla vaikuttaa voimakkaammin samalla kun ulkopuolinen pohje pakottaa ulkopuolisen takajalan hevosen alle.

148. Käännöksiä etuosalla on suoritettava ensisijassa remonttihevosilla eikä jo kouluutetuilla.

149. Käännöksessä takaosalla sijoitetaan kääntymispiste hevosen takajalkain välille. Takajalat kiertävät tämän pisteen ympäri, ulkopuolinen eteen, sisäpuolinen taaksepäin, kunnes käännös on täydellinen. Etujalat kiertävät kaareissa saman pisteen ympäri, ottamalla askelet sivullepäin.

Komennolla »*Takajaloilla täyskäännös (käännös) (oikeaan, vasempaan) — mars!*» käännytään takaosan ympäri hevonen asetettuna liikkeen suuntaan.

Käännös suoritetaan painamalla ulkopuolisella ohjaksella hevosen kaulaa, jolloin käsi pidättää ja viedään sisäänpäin samalla kun sisäpuolinen käsi asettaa ja vie hevosen sisäänpäin käännökseen.

Molemmilla pohkeilla pidetään hevonen edessä. Ulkopuolinen pohje vähän takaa estää takaosaa painautumasta ulospäin ja tukee ulkopuolisen ohjaksen painostusta sisäänpäin. Sisäpuolinen pohje pitää hyvissä ajoin sisäpuolisen takajalan edessä ja estää sitä astumasta sisäänpäin sekä vaikuttaa sitten satulavyön kohdalta taivuttavasti ja vastustavasti, määräten käännöksen suoritusnopeuden.

150. Takaosalla suoritetun käännöksen tarkoituksena on opettaa ratsastaja ja hevonen suorittamaan nopeita käännöksiä, saada ne käsittämään apukeinojen vaikutuksen ja siirtämällä paino taaksepäin lisätä hevosen kokoamista.

151. Milloin hevonen kulkee taaksepäin käännöksessä, on se pohkeilla pidettävä edessä samalla kun ohjaksien pidättävää vaikutusta vähennetään. Ratsastajan on vältettävä hevosen asettamista ulospäin käännöksessä.

152. Käännöksissä välisosalla sijoitetaan kääntymispiste etu- ja takajalkain keskivälille. Etu- ja takajalat kiertävät tämän pisteen ympäri astumalla sivulle.

Käännös suoritetaan käsien vaikutuksella kuten käännöksessä etujaloilla ja pohjevaikutuksella kuten käännöksessä takajaloilla.

Käännökset välisosalla tulevat käytäntöön ainoastaan ratsastusradan ulkopuolella, varsinkin teillä ja muissa tilanteissa, joissa tila on ahdas. Niitä ei tarvitse erikoisesti harjoittaa.

153. Ennen joka käännöstä paikalla on hevosen seistävä hiljaa. Estääkseen hevosen taipumusta astua käännöksissä taaksepäin on ratsastajan usein, käännöksen jälkeen, ratsastettava pari askelta eteenpäin.

2. Kaarrot.

154. Kaarrot suoritetaan yleensä suuremmalla tai pienemmällä ympyräkehällä. Hyvin kouluutetut ratsastajat ja hevoset voivat liikkeessä suorittaa myös käännöksen takaosalla.

Ennen jokaista kaartoa on pidätettävä ja sen jälkeen myödättävä heti kun hevonen on noudattanut ratsastajan vaikutusta.

155. Virheellistä on kaartaa liian paljon sisäpuolisen ohjaksen avulla ilman muitten apukeinojen yhteisvaikutusta. Hevonen taivuttaa silloin liikaa kaulaansa ja väistää ohjasta, painaen lapansa ulospäin. Tämä virhe poistetaan ulkopuolisten apukeinojen lisätyllä vaikutuksella.

Milloin hevonen jännittää sisäpuolista kylkeään ja tunkeutuu sisään sisäpuolisella takajalallaan, tulee

sisäpuolisen pohkeen painostusta lisätä. Samaten on lisättävä ulkopuolisen pohkeen painostusta, jos hevonen painaa takaosaa liaksi ulospäin. Saman puolen ohjas tukee tällöin pohjetta.

156. Kulmien tarkkaa ratsastamista varten tekee ratsastaja ennen kulmaa puolipidätteen ja pakottaa hevosen nurkkaan sisäpuolisella pohkeella. Sisäradalla on ratsastajan yleensä, etupäässä sisäpuolisen pohkeen avulla, estettävä hevosta sisäpuolista kylkeään jännittämällä painautumasta nurkissa radan sisään. Ulkoradalla sitävastoin on hevosilla taipumus painautua ulospäin, minkä vuoksi käännökset ovat ajoissa tehtävät ja ulkopuolisilla apukeinoilla pidettävä hevonen uralla.

157. Milloin kaarrot ovat suoritettavat komennolla, ovat valmistuskomennot lausuttavat siksi hyvissä-ajoin, että ratsastajat pidättämällä ja sijoittamalla painonsa ehtivät valmistautua kaartoon.

158. Komennolla »*Kaarto oikeaan (vasempaan) — mars!*» tekee ratsastaja radalla ratsastettaessa $\frac{1}{4}$ kaarron oikeaan (vasempaan) ratsastamalla ympyränkehää, jolla on vähintään 6 askelen halkaisija ja ratsastaa suoraan poikki ratsastusradan vastakkaiselle uralle, missä taas kaartaa samalle puolen. Radan poikki ratsastettaessa on ratsastajan ajoissa määriteltävä suunta ja koetettava ratsastaa suoraan eteenpäin.

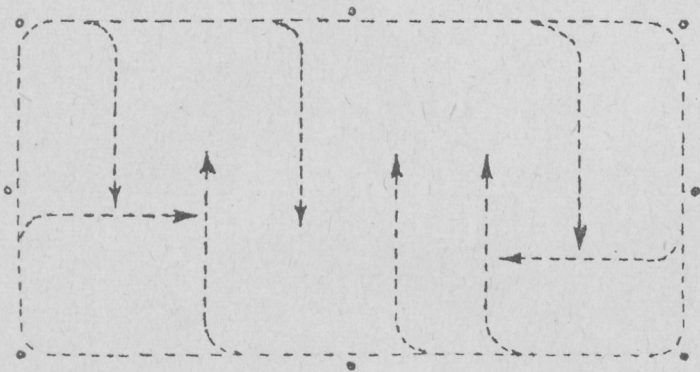
Milloin samalla suoritetaan suunnan vaihto, annetaan ajoissa käsky: »*Ratsastus vasemmalle (oikealle)*», jolloin hevosen asennon vaihto tehdään radan keskessä ja vastakkaisella uralla kaarretaan määrätylle puolen.

Kun osasto ilman kärkeä on niin suuri, että ne, jotka kaartavat lyhyiltä sivuilta, huomattavissa määrin tulisivat muitten tielle, niin komennetaan »*Pitkiltä*

sivuilta kaarto oikeaan (vasempaan) — mars!». Tällöin ensinmainitut ratsastajat ratsastavat uran seuraavalle pitkälle sivulle ja sieltä sopivissa kohdin kaartavat kukin erikseen.

Kun kärjellisessä osastossa ei kaikille yhtäaikaisesti ole kääntymistilaa, niin jaetaan osasto sopiviin ala-osastoihin.

159. Komennolla »Kaksittain (kolmittain) kaarto

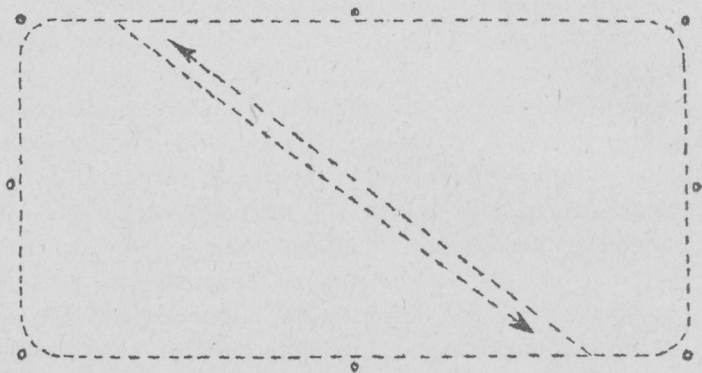
Kuva 1.

oikeaan (vasempaan) — mars!» menetellään samalla tavoin kuin »kaarrossa oikeaan (vasempaan) — mars», sillä erotuksella, että vain 2 (3) etumaista ratsastajaa kaartavat yhtäikaa suorituskomennolla ja seuraavat 2 (3) kaartavat vasta saavuttuaan edellisten kaarros paikalle uralla. Tämä liike suoritetaan vain kärjellisessä osastossa.

160. Osastossa ilman kärkeä täytyy tilapäisesti olla kärkiratsastaja, milloin ratsastajien peräkkäin ja samalla paikalla on tehtävä kaarto tai alettava ratsastaa ympyrää. Kärkenä on oltava sen ratsastajan, joka

komennon jälkeen ensinnä saapuu määrättyyn kaartopisteeseen tai voi ratsastuksenopettaja määrätä erikseen jonkun toisen kärkiratsastajaksi.

161. Komennolla »*Kokorata — leikkaa!*» kaartavat ne ratsastajat (kärjellisessä osastossa kärkiratsastaja), jotka juuri ovat sivuuttaneet lyhyen sivun, 6 askelen päässä nurkasta pitkän sivun uralta ja ratsastavat viistoon poikki radan vastakkaiseen nurkkaan, tullen 6 askelen

Kuva 2.

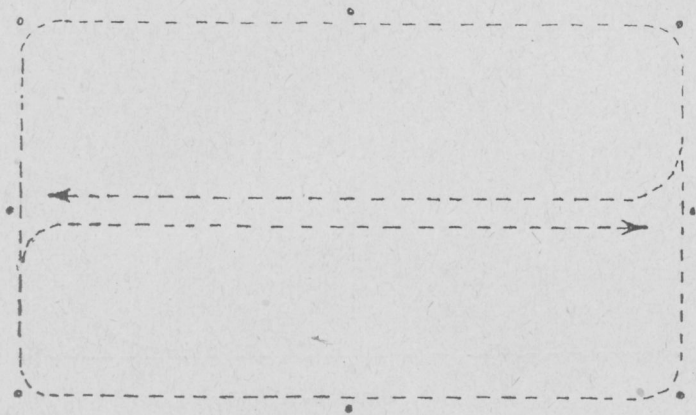
päästä nurkasta pitkän sivun uralle, missä jälleen aletaan seurata uraa vastakkaiseen suuntaan.

Seuraavat ratsastajat menettelevät kuten edelliset. Vastaan tullessa ratsastetaan ohi radan sisäpuolelta oikeaan, (vasempaan) ratsastavilla ovat vasemmat (oikeat) kyljet vastakkain 2 askelen välimatkalla. Jälkimmäiset ratsastajat vetäytyvät, milloin tarpeellista on, pari askelta radan sisään antaakseen tilaa vastaantulojoille.

162. Komennolla »*Rata pituussuuntaan — leikkaa!*» kaartavat ne ratsastajat, jotka ovat lähinnä tulossa

lyhyitten sivujen keskipisteisiin, niin aikaisin että he tulevat askelen välimatkalle radan pituushalkaisijasta. Sen suuntaisesti ratsastetaan vastakkaiselle lyhyelle sivulle. Vastakkain tulevien osastojen välimatka on tällöin 2 askelta. Toisella lyhyellä sivulla jatketaan vastakkaiselle suunnalle.

Kärjellisessä osastossa johtaa kärkiratsastaja osaston pitkin radan pituushalkaisijaa.

Kuva 3.

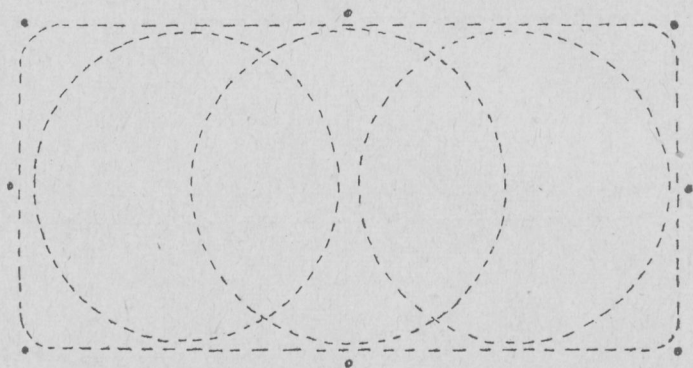
Hevosen taipumusta kaarrossa painautua pituushalkaisijan poikki on ratsastajan ulkopuolisten apukeinojen vaikutuksella ajoissa vastustettava.

163. Komennolla *»Kahta ympyrää (ympyrää)!»* alkavat ne ratsastajat, jotka juuri ovat sivuuttaneet lyhyen sivun, ratsastaa ympyrää, jäljessä tulevien seurattessa heitä.

164. Ratsastusta ympyrällä on pidettävä jatkuvana kaartona. Hevosen rungon tulee olla ympyrän kehän mukaan taivutettuna, niin että sen etu- ja takajalat

kulkevat samalla uralla eivätkä ilman ratsastajan tarkoituksellista vaikutusta siirry sivulle.

Ratsastettaessa ympyrää kantaa sisäpuolinen takajalka suurimman osan painoa, ulkopuolisen takajalan toimiessa enemmän eteenpäin vievänä. Hevosen sisäpuolinen kylki työntyy kokoon, ikäänkuin lyhenee ja sisäpuolinen takajalka taivutettuna astuu hevosen alle, jolloin kokoaminen lisääntyy.

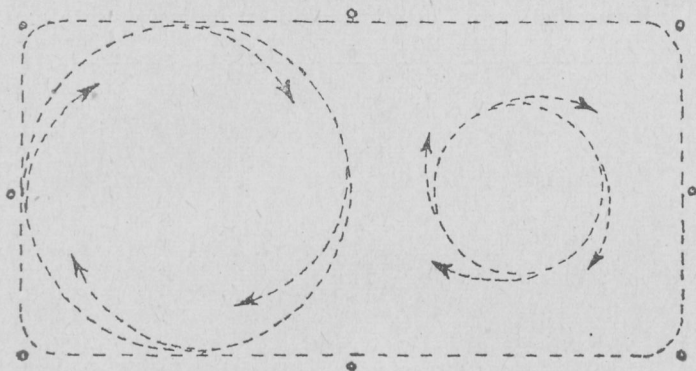
Kuva 4.

165. Hyvin tavallinen virhe on se, että ratsastaja ympyrällä ratsastaa liian kauas nurkkiin, jolloin ympyrä ei ole pyöreä. Vastakohta tälle on ratsastajan taipumus antaa hevosen uran nurkissa painautua liikaa radan sisään.

Jos hevonen ulkopuolisella lavallaan painautuu ulospäin ja taivuttaa kaulaansa liikaa, oikaistaan se ulkopuolisen ohjan avulla, ulkopuolisilla apukeinoilla pakotetaan se jälleen uralle. Kun lapa painautuu ulospäin, niin kääntyy takaosa tavallisesti sisäänpäin välttääkseen painon aiheuttaman sisäpuolisen taka-

jalan taivutusta. Sisäpuolisen pohkeen on tällöin pakotettava takaosa etuosan uralle samalla kun ulkopuolinen ohjas oikaisee kaulan.

Kun hevonen jännittää sisäpuolista kylkeään ja painaa lavan sisäänpäin, niin sisäpuolinen pohje sekä vastustava ulkopuolinen pohje saavat aikaan kyljen taipumisen samalla kun sisäpuolinen käsi taivuttaa hevosen ja pakottaa lavan ulos.

Kuva 5.

166. Käskyllä »*Ympyrää pienennä!*» vie jokainen ratsastaja hevosensa vähitellen ympyrän keskipistettä kohden, kunnes annetaan käsky »*Riittää!*» tai hevoset ovat tulleet toisistaan askeleen etäisyydelle.

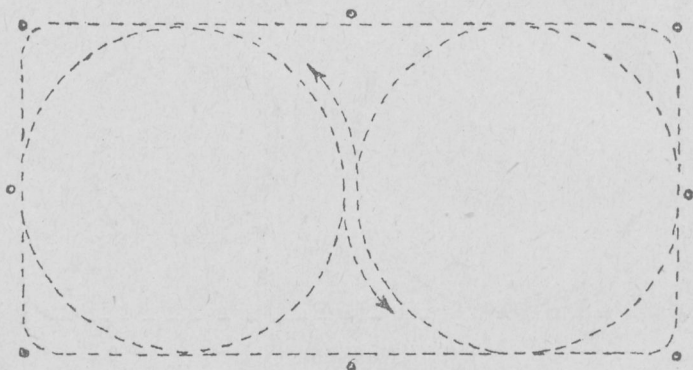
Paino hyvin sisäänajoitettuna pakottaa ratsastaja ulkopuolisilla apukeinoilla hevosen ympyrän sisään, sisäpuolisen ohjaksen pitäessä hevosta asennossa ja johtaessa sitä. Sisäpuolinen pohje vaikuttaa vastustavasti, jotta ympyrän pienentäminen ei tapahtuisi liian nopeasti.

Käskyllä »*Ympyrää suureнна!*» ratsastaa jokainen ratsastaja takaisin ympyrän kehälle ottaen jälleen suuremmat etäisyydet.

Sisäpuoliset apukeinot pakottavat hevosen ulos ulkopuolisia apukeinoja vasten, jotka taas estävät liian nopean ympyrän suurentamisen.

Tarkoituksena on, niin hevosten kuin ratsastajien oppiminen paremmin ymmärtämään ulko- ja sisäpuolisten apukeinojen pakottavan vaikutuksen, ympyrää pienentämällä lisätä taivutusta ja kokoomista sekä olla valmistuksena äkkikäännöksiin ja voltteihin.

Virheellistä on, etteivät kaikki hevoset yhtäikaa

Kuva 6.

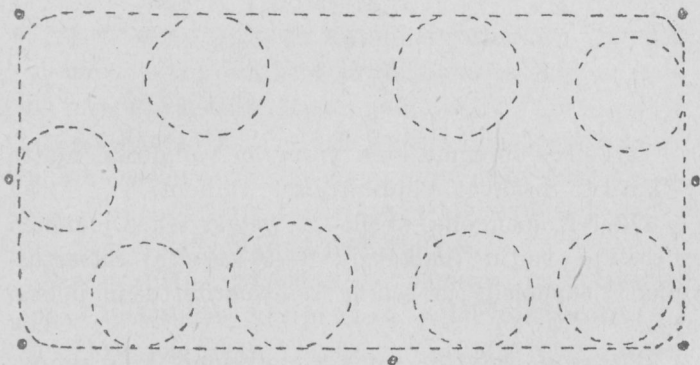
suurena tai pienennä ympyrää, vaan sensijaan seuraavat toistensa uraa. Tällöin jäljessä seuraavat hevoset tulevat, ei ratsastajan vaikutuksesta, vaan itsestään suurentamaan tai pienentämään ympyrää.

167. Kun ratsastettaessa ympyrää komennetaan »Kokorata» niin ne ratsastajat (kärjellisessä osastossa kärkiratsastaja), jotka juuri ovat sivuuttaneet lyhyet sivut, siirtyvät pitkän sivun uralle, jäljessä tulevien seurattessa.

Kädet (ohjaava käsi) ja vartalo viedään tällöin vähän ulospäin ja ulkopuolinen ohjas pidättää samalla

kun sisäpuolinen pohje estää hevosten painautumasta ympyrän sisään.

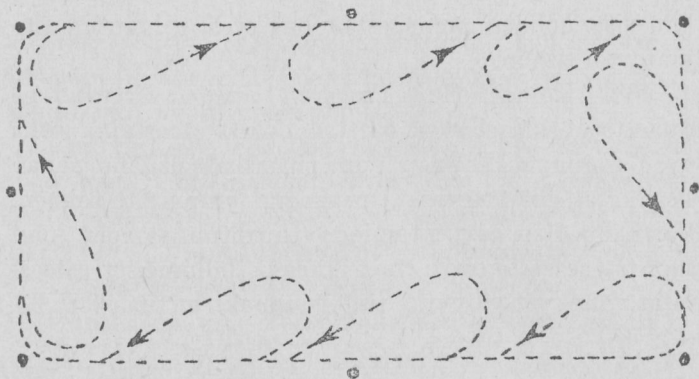
168. Komennolla »*Ympyrän vaihto*» siirtyvät ne ratsastajat (kärjellisessä osastossa kärkiratsastaja), jotka ovat saapumaisillaan radan pituushalkaisijalle radan sisällä, jäljessä tulevien seuraamana, ympyrältä toiseen. Vastaantulijan sivuuttaminen tapahtuu samoin kuin suoritettaessa »koko rata leikkaa». Jälkimäiset ratsastajat väistyvät ympyrän sisään antaakseen tilaa kärjelle.

Kuva 7.

Milloin osasto ratsastaa kahdella ympyrällä, mutta vastakkaiseen suuntaan, voivat yksityiset ratsastajat suorittaa ympyrän vaihdon opettajan käskystä. Tällöin on ratsastajan pidettävä silmällä, ettei hän tule toisella ympyrällä ratsastavien tielle.

169. Komennolla »*Kahdeksikko*» siirtyy osasto jatkuvasti ympyrältä toiselle »ympyrän vaihdosta» annettujen määräysten mukaan. Liikkeen voi suorittaa kärjellinen osasto tai yksityiset ratsastajat, mutta se ei sovi osastolle ilman kärkeä.

Kuva 8.

Tarkoitus on sama kuin ympyrän vaihdossa, mutta vaikutusta lisäävät yhtämittaiset vaihdot.

170. Komennolla »*Voltti — mars*» tekee jokainen ratsastaja voltin (halkaisija 6—9 askelta) ratsastusradan sisäpuolelle ja seuraa sen suoritettuaan jälleen uraa.

Ratsastaja käyttää samoja apukeinoja kuin ympyrää ratsastaessaan, vain sovitettuina voltin suuruuden mukaan ja niin, että taivutus, tie ja tahti säilyvät.

Tarkoituksena on edistää hevosen kääntymiskykyä, taivutusta ja kokoamista sekä ratsastajan kykyä seurata hevosen liikkeitä ja vaikutusta.

171. Komennolla »*Täyskaarto — mars*» tekee jokainen ratsastaja voltin ratsastusradan sisään, ja ratsastaa vinosti takaisin kaviouralle.

Täyskaarron tarkoituksena on puolen vaihto sekä yleensä sama kuin kaarroissa ja volteissa.

172. Kehittääkseen ja koetellakseen ratsastajan itsenäistä ratsastusta ja hevosen tottelevaisuutta on rat-

sastuksenopettajan sitäpaitsi usein annettava yksityisten ratsastajien muista riippumatta suorittaa yllä kuvattun mukaisia kaartoja ja voltteja.

24 §.

Sivuliikkeet.

1. Säärenväistö.

173. *Säärenväistö* on sivuliike, jossa hevonen melkein ilman sivutaivutusta ja kokoamista liikkuu kahdella uralla väistäen toista pohjetta.

174. Säärenväistön tarkoituksena on opettaa hevonen takaosallaan väistämään yksipuolista pohjevaikutusta. Takaosa tulee täten hyvin liikkuvaksi ja hevosta poistetaan jännitys ja jäykkyys.

Säärenväistö valmistaa kokoamista ja ratsastaja oppii käyttämään yksipuolista pohjevaikutusta sekä hallitsemaan hevosen takaosaa, niin että hän voi sen ojentaa etuosan mukaan. Säärenväistö tekee hevosen liikkuvaiseksi ja kuuliaiseksi sekä valmistaa sitä sivuliikettä varten.

175. Komennolla »*Väistö vasempaan (oikeaan) — mars*» pidättää ratsastaja ohjaksilla hevosen etuosaa samalla kun takaosa väistää ulkopuolisen pohkeen vaikutusta. Sisäpuolinen pohje vastustaa, ettei takaosa väistä enempää kuin askelen etuosan uralta. Ratsastajan paino sijoitetaan keskelle hevosta, mieluummin vähän sisään kuin ulospäin.

Takaosan on väistettävä pohkeen vaikutuksesta; käden vaikutusta on käytettävä niin vähän kuin mah-

dollista. Sisäpuolista pohjetta ei saa puristaa kiinni, vaan vaikutetaan sillä lisäten ja vähentäen painostusta, voimakkaimmin silloin kun saman puolen takajalka kohoaa.

176. Komennolla »*Eteenpäin*» lopetetaan sivulle vievän pohkeen vaikutus ja hevonen päästetään jälleen kulkemaan yhtä uraa.

177. Liikettä harjoitellaan ensin käynnissä pitkää sivua myöten, takaosa ratsastusradan sisään suunnattuna, muutaman askelen kerrallaan. Sitten suoritetaan sitä myös ympyrän avonaisella osalla väistäen sisäpuolista pohjetta. Myöhemmin suoritetaan se vaihtaen vaikuttavia pohkeita esim. ratsastusradan pitkällä sivulla väistäen ulkopuolista ja lyhyillä sivuilla väistäen sisäpuolista pohjetta tai ympyrän suljetulla osalla väistäen ulkopuolista ja avonaisella osalla sisäpuolista pohjetta. Säärenväistön voi myös suorittaa ympyrää vaihtaessa, täyskaarroissa ja volteissa.

Takaosa ei saa väistää yhtä ja samaa pohjetta kauempaa kuin korkeintaan 20—30 askelen pituudelta. Väillä on vaihdettava vaikuttavaa pohjetta tai ratsastettava suoraan eteenpäin.

Kun säärenväistö käynnissä on opittu niin aletaan sitä ratsastaa hitaassa ravitahdissa.

178. Jos hevonen taivuttaa kaulaansa ja tunkee lapansa ulos ja takaosan sisäänpäin, niin oikaistaan kaula ulkopuolisella ohjaksella ja pidetään molemmilla ohjaksilla asennossa samalla kun sisäpuolisella pohkeella vaikuttamalla satulavyön takaa takaosa pakotetaan ulospäin.

2. Sivuliike.

179. *Sivuliikkeessä* hevonen kootaan liikkeen suuntaan. Hevonen astuu ulkopuolisilla jaloillaan sisäpuolisten ohi ja kulkee enemmän eteen kuin sivullepäin. Tällöin etuosa kulkee yhtä ja takaosa toista rinnakkaista uraa.

Sivuliikettä harjoitellaan lyhyessä ravissa.

180. *Sivuliikkeessä* on tarkempaa kuin missään muussa liikkeessä ohjata takaosaa pohkeilla ja etuosaa ohjaksilla. Pohkeet pakottavat hevosen eteen ohjaksia vasten samalla vieden takaosan sivulle, ohjakset taas osoittavat hevoselle liikkeen suunnan. Hevosen liikettä eteenpäin ei saa estää.

181. *Sivuliikkeessä* sisäpuolinen pohje taivuttaa hevosen, ulkopuolinen vie sitä sivulle ja molemmat pakottavat hevosta eteen ohjaksia vasten sekä astumaan sivulle. Sisäpuolinen pohje ylläpitää kokoaamista (asentoa), ulkopuolinen ohjaa etuosaa.

Kun liike kahdella uralla lopetetaan, heikennetään sisäpuolisen ohjaksen ja ulkopuolisen pohkeen vaikutusta ja sisäpuolisen pohkeen painostuksella viedään takaosa etuosan uralle.

Jos hevonen *sivuliikkeessä* takaosallaan kiirehtii, niin pidätetään sitä sisäpuolisella pohkeella, jos se taas kiirehtii etuosalla, niin pidätetään ulkopuolisella ohjaksella. Jos *sivuliike* on liian jyrkkä, niin molemmilla pohkeilla pakotetaan hevonen eteenpäin. Jos hevonen kiirehtii eteenpäin, pidätetään molemmilla ohjaksilla.

182. Ratsastajan on *sivuliikkeessä* sovitettava ruumiinsa paino liikkeen suuntaan ja hevosen liikkeitten mukaan, niin että tasapaino koko ajan säilyy. Olkapäät

ovat yhtä korkealla, eikä ulkopuolista olkapäätä saa viedä eteenpäin.

183. Kun on tehtävä sivuliike radan poikki, niin komennetaan: »*Sivuliike oikeaan (vasempaan) radan poikki — mars*»; sivuliikettä varten pitkin rataa: »*Sivuliike oikeaan (vasempaan) — mars.*»

Sivuliikkeessä pitkin rataa voi hevosen pää olla joko radan keskustaan päin tai ulospäin.

184. Sivuliikkeessä radan poikki on hevonen suorituskomennolla koottava liikkeen suuntaan ja molemmilla pohkeilla pakotettava eteenpäin uuteen suuntaan. Kulettuaan 3 askelta koottuna säilyttäen asennon, lisään ulkopuolisen pohkeen vaikutusta ja pakotetaan sillä takaosa sivulle kulkemaan etuosan uran kanssa rinnakkaista uraa.

Sivuliike lopetetaan kun hevonen on saapunut vastakkaiselle uralle tai komennolla »*Eteenpäin*». Molemmissa tapauksissa on heikennettävä sisäpuolisen ohjaksen ja ulkopuolisen pohkeen vaikutusta, pakotettava takaosa etuosan uralle ja hevonen eteenpäin molempien pohkeitten tasaisella vaikutuksella.

185. Kun ratsastettaessa oikealle komennetaan »*Sivuliike vasempaan — mars*» niin hevosen etuosa viedään askelen verran uralta radan sisään, ja hevoselle annetaan asento vasemmalle. Hevonen pakotetaan kulkemaan kahta uraa siten, että etuosa tulee uudelle uralle ja takaosa kulkee entisellä uralalla.

Kulmassa pidätetään etuosaa ja takaosa kaarretaan suuressa kaaressa sen ympäri. Tässä tarkoituksessa pidätetään ohjaksilla ja ulkopuolisella pohkeella etuosaa säilyttäen asennon vasemmalle ja sisäpuolisella pohkeella pakotetaan takaosa kaartoon oikealle. Kun

takaosa on kaartanut kulman ohi uudelle uralle, pakotetaan hevonen molemmilla pohkeilla eteen ohjaksilla ja sivuliikettä jatketaan kunnes komennetaan »*Eteenpäin*» jolloin ulkopuolinen ohjas vie etuosan uralle ja hevonen kulkee koottuna suoraan eteenpäin.

186. Kun ratsastettaessa oikealle komennetaan »*Sivuliike oikeaan — mars*», niin vasemmalla pohkeella pakotetaan takaosa askelen verran radan sisään ja hevoselle annetaan asento oikealle. Etuosa ohjasvaikutuksesta kulkee entistä uraa pitkin ja molemmin pohkein hevonen pakotetaan kulkemaan kahta uraa.

Nurkassa pidätetään pohkeilla hevosen takaosaa, ja kaarretaan hevosen etuosa takaosan ympäri, pitäen hevonen asennossa ja pidättävän sisäpuolisen ohjaksen vaikutuksella, ulkopuolinen ohjas kaulaa vasten. Kun etuosa tulee uudelle uralle, niin jatketaan sivuliikettä kunnes komennetaan »*Eteenpäin*». Tällöin sisäpuolinen pohje vie takaosan etuosan uralle ja hevonen kulkee koottuna suoraan eteenpäin.

187. Ratsastettaessa sivuliikettä päinvastaiseen suuntaan sovellutetaan siihen samat ohjeet vastakkaisessa järjestyksessä.

25 §.

Ratsastus pahantapaisilla hevosilla.

188. Milloin hevonen tavalla tai toisella yrittää vapautua ratsastajastaan tai jyrkästi kieltäytyy tottelemasta hänen apukeinojaan, niin on syynä tavallisesti se, että hevonen tuntee kipua, tai pahantapaisuus, ja ratsastajan on senmukaisesti suhtauduttava hevoseen.

Väärä suitsitus tai satuloiminen, haavat ja arat kohdat tai ratsastajan raaka ja sopimaton kohtelu voivat saada hevosen tottelemattomaksi ja väkivaltaiseksi. Ratsastajan on tämän takia, niin nopeasti kuin suinkin, poistettava kivun syy tai jos vastarinta johtuu pahantapaisuudesta, tyynellä ja määritellyllä oikaisulla opetettava hevonen ymmärtämään, että se väkivalloin ei mitään voita vaan vain tuottaa itselleen uutta ikävyyttä.

Nuorten hevosten tallihulluuden ja elinvoiman ilmauksia ei heti saa rangaista pahantapaisuutena, mutta ei myöskään tällaisten voimanilmausten saa antaa kehittyä omavaltaisuudeksi ja pahoiksi tavoiksi. Huolellisella hevoshoidolla, korjaamalla omat virheensä ja tarkkaavaisella ratsastuksella voi ratsastaja useimmiten saada hevosen jättämään pahat tapansa.

Yleensä ei voi antaa mitään, kaikkiin olosuhteisiin soveltuvia sääntöjä ratsastajan toimenpiteistä, vaan riippuu hänen arvostelustaan, ratsastustaitavuudestaan ja ruumiinvoimistaan sekä hevosen erikoisuuksien tutkimisesta, kuinka hänen on käyttäydyttävä ilman vahingollisia seurauksia saattaakseen hevosen tottelevaiseksi.

189. Jos hevonen hyppää pystyyn, on syynä tavallisesti niskan ja takajalkojen jäykkyys, liian kova käsi-toiminta, väärä suitsitus tai levottomuus. Useimmissa tapauksissa huomaa tarkkaavainen ratsastaja, milloin hevonen on aikeissa hypätä pystyyn. Hän ei saa silloin nojaamalla vartalon eteenpäin keventää hevosen selkää ja siten antaa sille helpoitusta, jota hevonen sittemmin uudelleen koettaa saada aikaan hyppäämällä pystyyn. Ratsastajan on päinvastoin pakotettava hevonen eteenpäin, niin ettei se saa pysähtyä ja pidettävä takaosa liikkeessä yksipuolisella pohjevaikutuksella. Tällöin

hevonen ei kykene hyppäämään pystyyn, koska sen on vaikea kohota takajaloilleen, näiden ollessa liikkeessä.

Jos hevonen sitävastoin on kohonnut takajaloilleen, ei ratsastaja saa riippua ohjaksissa, vaan tulee hänen puristautua polvin ja pohkein lujasti satulaan estääkseen liukumista alas.

Hevosen seistessä takajaloillaan ei ratsastaja saa yrittää rangaista sitä. Hevosen laskeuduttua maahan on se pakotettava eteenpäin kannuksien ja raipan avulla.

Kun ratsastaja huomaa, että hevonen takajaloillaan seistessään horjuu ja on vähällä kaatua, niin tulee hänen irroittaa jalat jalustimista ja heittäytyä syrjään, ettei jäisi hevosen alle sen kaatuessa.

Tapa hypätä pystyyn poistetaan hevosesta huolellisella ratsastamisella, jolloin varsinkin yksipuolisen pohjevaikutuksen tottelemista ja niskan ja kaulan myötäämistä on tarkoin vaadittava.

190. Jos hevonen potkii, voi se johtua siitä, että jokin painostus selässä sitä vaivaa tai että satula on liaksi takana. Väärä kannusten, raipan tai pohkeitten käyttäminen, levottomuus, tamman kiima, taikka heikkous tai tottumattomuus kantamaan ratsastajan painon voi myös aiheuttaa potkimista.

Yleensä tulee ratsastajan siirtää paino hevosen takaosalle, pakottamalla hevonen hyvin alleen sekä kohotettava hevosen päätä, jotta selän jännitysvoima vähenisi.

Jos syynä potkimiseen on heikkous tai selkikipu, niin tulee ratsastajan keventää istuntaansa nousemalla jalustimien varaan. Tällöin ei potkiminenkaan häntä niin häiritse.

Hevonen on pakotettava eteenpäin ja on sitä raipalla rangaistava.

191. Jos hevonen säikkyy ja yrittää kääntyä, on ratsastajan pohkeilla vietävä se eteenpäin sekä estetävä sen kääntyminen ojentamalla takaosa etuosan mukaan pohkeilla, avustaen tätä senpuolisen ohjaksen painostuksella, mille puolelle hevonen tahtoo kääntyä. Liikuttamalla käsiään on ratsastajan estetävä hevosen luja painautuminen jompaakumpaa ohjasta vasten.

Jos ratsastaja edeltäkäsän huomaa esineen, mikä mahdollisesti voisi säikyttää hevosta, voi hän useimmissa tapauksissa estää kääntymisen viemällä sen ajoissa eteenpäin pelon aiheuttavaa esinettä kohden.

Jos hevonen siitä huolimatta kääntyy, esim. vasemmalle, on sille jälleen annettava oikea suunta kääntymällä etuosalla vasemmalle. Vaikutus hevoseen on nim. paljon pakottavampi jos ratsastaja pohkeilla ja kannuksilla ojentaa takaosan etuosan mukaan, kuin että hän ohjaksilla ojentaisi etuosan takaosan mukaan.

Arka hevonen on vietävä eteenpäin askel askelelta kohden esinettä, mikä aiheuttaa sen pelon, ja annettava sen tarkastaa esinettä, samalla hyväilyllä koettaen rauhoittaa hevosta. Jos aina, hevosen osoittaessa pelkoa, heti yrittää väkivalloin viedä hevosen eteenpäin, niin tekee sen vaan aremmaksi ja epäluuloisemmaksi. Ei myöskään saa totuttaa hevosta vähimmästäkin syystä pysähtymään ja epäröimään. Hevosen on vähitellen opittava pelkäämään ratsastajan vaikutusta enemmän kuin mitään muuta ja on se totutettava siihen tietoisuuteen, että sen kaikissa olosuhteissa täytyy mennä eteenpäin.

192. Jos hevonen osottaa juurtunutta tottelemattomuutta, on ratsastajan heti rangaistava sitä, mutta jos hän ei katso siihen kykenevänsä, on riitaa mieluim-

min koetettava välttää. Hevosen vastaiselle käyttökelpoisuudelle on nim. mitä tärkeintä, että ratsastaja saa tahtonsa täytetyksi, koska hevosen tottelemattomuus lisääntyy sensijaan että se vähenisi.

Ratsastaja menettelee viisaasti, jos hän ei heti pidä jokaista hevosen vastarintaa ilkevaltaisuutena ja tottelemattomuutena vaan ennemmin katsoo sen kykenemättömyyden tai pelon ilmaisuksi. Hän ei saa oikaisuksaan koskaan käyttää enemmän väkivaltaa kuin mikä on välttämätöntä.

Huolellinen ratsastus radalla sekä maastoratsastus yhdessä muitten hevosten kanssa, mieluummin metsästysajossa koirain jäljessä, jos siihen on tilaisuutta, ovat vaikuttavia keinoja saattaa hevonen jälleen kuuliaiseksi. Maastoratsastus kehittää nimittäin hevosen eteenpäinmenohalua, sen ymmärrystä ja luottamusta ratsastajaan, samalla kun rataratsastuksella saatetaan hevonen apukeinoille kuuliaiseksi.

193. Jos hevonen käy taaksepäin eikä tahdo ratsastajan apukeinojen vaikutuksesta mennä eteenpäin, on se vietävä taaksepäin. Sitä jatketaan vielä sittenkin, kun hevonen jo on kyllästynyt taaksepäinliikkeeseen ja haluaa mennä eteenpäin. Vasta kun se on täysin kyllästynyt taaksepäinliikkeeseen, päästetään se eteenpäin.

194. Hevosia, jotka osoittavat tottelemattomuuttaan painautumalla seiniä, puunrunkoja tai m. s. vasten, on tavalla tai toisella rangaistava eikä jätettävä rauhaan ennenkuin ne ovat poistuneet paikalta. Tämä tapa nimittäin juurtuu hevoseen yhä enemmän, jos se huomaa sillä voivansa vapautua ratsastajan vaikutuksesta.

195. Milloin hevonen syöksyy eteenpäin niska korkealla, on käsiä yleensä pidettävä alhaalla, mutta sitävastoin on ratsastajan koetettava kohottaa hevosen päätä, jos se painaa päänsä alas rintaa vasten. Oikean ja vasemman ohjaksen vuorotteleva vaikutus voi tällöin myös olla tarkoituksenmukaista.

196. Kun hevonen syöksyessään eteenpäin antaa ohjata itseään suuntaan nähden, vaikkakaan ratsastaja ei voi määrätä sen askellajia ja vauhtia, on ratsastajan koetettava ohjata se tasaiseen ja vaarattomaan maastoon sekä, mikäli mahdollista, kulkemaan laajassa ympyrässä, jota vähitellen pienennetään, kunnes hevosen voi hillitä. Jos hevonen syöksyy estettä kohden, eikä sitä voi välttää, on ratsastajan ennen estettä hyvissä ajoin annettava hevoselle täysi vapaus, ettei sen huomio-kykyä ratsastajan vaikutus häiritsisi. Jos hevonen syöksyy rotkoa tai sellaista paikkaa kohden, missä varma tuho on odotettavissa, on ratsastajan viime keinonaan heittäydyttävä pois selästä. Koska tämä joka tapauksessa on uskallettu yritys, niin tulee ratsastajan koettaa tulla maahan kokoon kääriytyneenä, eikä ottaa vastaan käsillä.

26 §.

Vikellys.

197. *Vikellys* on määrättyjen hyppyjen ja voimisteluliikkeiden suorittamista hevosen selästä. Vikellys on voimistelun ja ratsastuksen välimuoto ja sen voi liittää kumpaankin näistä ruumiin harjoituksista.

198. Vikellyksen tarkoituksena on opettaa ratsastaja kaikissa tilanteissa tyynesti ja varmuudella hallit-

semaan ruumistaan ratsailla. Vikellysharjoitukset poistavat alokkaasta putoamispelon ja opettavat häntä välttämään putoamisen ja kumoonratsastuksen vahingollisia seurauksia. Ne edistävät myös ratsastajan voimistelukouluutusta sekä lisäävät hänen, varsinkin liikkeessä ollen, ratsailleenousu- ja ratsailta-astumiskykyään.

199. Vikellys kuuluu alokkaiden harjoituksiin, sen jälkeen kun he ovat saavuttaneet valmiuden tasapainoratsastuksessa, sekä myös vanhemmalle miehistölle. Harjoitukset voidaan pitää joko voimistelun tai ratsastuksen yhteydessä taikka erikoisena harjoituksena.

On varottava harjoittamasta vikellystä paikalla, missä maaperä on kovaa, niin että hevosen jalat siitä kärsivät.

200. Vikellyksessä käytettävien hevosten tulee olla keskikokoisia, omata voimakas selkä, hyvä satulasija, sekä voimakkaat jalat ja hyvät tasaiset liikkeet. Niiden tulee olla lauhkealuontoisia sekä antaa vapaasti käsitellä itseään.

Samaa hevosta ei saa käyttää vikellykseen enemmän kuin 20—30 minuuttia kerralla.

201. Vikellykseen elävällä hevosella valmistaudutaan harjoittelemalla puuhevosella tai puomilla. Tällöin opetetaan ratsailleenousu sekä liikkeet, tasapainoasenoissa, sitäpaitsi molempien jalkojen heilautus, »sakset» ja »ylihyppy» j. n. e.

202. Liikkeitä elävällä hevosella suoritetaan sekä paikalla että käynnissä, ravissa ja laukassa, yhtä paljon kummallekin puolen.

Liikkeet hevosen selässä suoritetaan helpoimmin paikalla ja käynnissä, ratsailleenousu ja ylihyppy sitävastoin helpoimmin ravissa ja laukassa. Vauhtia ei tällöin saa liiaksi kiihdyttää.

Hevonen on vikellystä varten varustettava suitsilla ja vikellyssatulalla, kiinnitettävä sopivaan asentoon sekä juoksutettava köydessä ympyrällä.

203. Opettajan on sovitettava vaatimuksensa kunkin hypyn mukaan, eikä vaadittava kaikilta samaa taitoa sekä valvottava, etteivät ratsastajat tai hevoset rasitu.

204. Hän käyttää liikkeitten määräämiseen sopivia komentosanoja kuten *tasaponnistuksella ratsaille, siuivistunta oikealle, sakset taaksepäin oikealle, ylihyppy*. Ratsastajan on sallittava tarpeettomasti viivyttel-mättä valita sopiva hetki liikkeen suorittamiseen.

205. *Ratsaillenousu* paikalla voidaan suorittaa tasa-jalka- tai yhden jalan ponnistuksella. Ratsaillenousussa paikalla tasajalkaponnistuksella asettuu ratsastaja hevosen sään korkeudelle kääntyen sitä vastaan, tarttuu etu-maisella kädellä harjaan 2—3 kämmenen leveyden päässä säästä sekä toisella kädellä vikellyssatulan toisen puolen kädensijaan, minkä jälkeen hän tasajalkaponnistuksella hyppää hevosen selkään kohdan 44 mukaisesti.

Ratsaillenousussa paikalla toisen jalan ponnistuk-sella asettuu ratsastaja hevosen kaulan korkeudelle, kääntyen sen takaosaa kohti, lähinnä hevosta oleva jalka askelen verran toisen edessä, sekä tarttuu sisäpuolisella kädellä harjaan. Senjälkeen ponnahtaa ratsastaja etu-maisella jalallaan ja heilauttaen takimaista voimakkaasti eteen ja ylöspäin, heittäytyy hevosen selkään kääntyen eteenpäin. Liikkeen suoritus helpoittuu kun ratsastaja taivuttaa kättään, jolla pitää harjasta, ja kun hän ponnahtettuaan pitää rumiinsa yläosan alhaalla lähellä hevosta eikä kohota sitä ennenkuin on päässyt hevosen selkään.

206. Kun ratsastaja on saavuttanut jonkinlaisen taidon ratsailleenousussa paikalla, niin suoritetaan liike ravissa ja laukassa ja sittemmin myös käynnissä.

Ratsailleenousu liikkeessä suoritetaan aina tasa-jalkaponnistuksella. Ratsastaja tarttuu kourat sisänpäin kädensijoihin, kulkién niin edessä kuin mahdollista, kääntäen kyljen hevosta kohti ja kasvot eteenpäin.

Tällöin ponnistetaan aina kaukaa edestäpäin ja käsivarret koukistetaan. Mitä nopeammin hevonen liikkuu, sitä kauempaa edestä on ponnistettava ja sitä enemmän on käsivarsia taivutettava ja niillä pidettävä vastaan, niin ettei ratsastaja hypyssä tule hevosen lautasille tai sen toiselle sivulle. Nopeassa askellajissa käytetään vähemmän voimakasta ponnistusta kuin hitaamassa, koska hevosen vauhti tällöin tavallaan korvaa ratsastajan ponnistusta. Kun ratsastaja juoksee hevosen vieressä, niin tulee hänen liikkua ja myös ponnistaa hevosen liikkeitten tahdissa.

207. Kun ratsastaja on tullut hevosen selkään, heittää hän kädensijoista irti ja ottaa asennon ratsain, käsivarret riippuvat luonnollisesti reisien takana kuten tasapainoratsastuksessa. Välittömästi ennen jokaista uutta liikettä tartutaan uudelleen kädensijoihin.

208. *Ratsailta-astuminen* suoritetaan siten, että ratsastaja samalla tavoin kuin molempain jalkain heilautuksessa taaksepäin heilauttaa molemmat jalat hevosen selän yli, tullen maahan, eteenpäin kääntyen, molemmilla jaloilla lavan vieressä, samalla heittäen irti kädensijoista. Jos ratsastajan on seurattava hevosen mukana on ponnistettava uudelleen, pitää hän edelleen kiinni kädensijoista.

Ratsailta-astumisen jälkeen liikkeessä voi ratsastaja seurata hevosta muutamia askelia, ennenkuin uusi ratsailleenousu suoritetaan, tai ponnahtaa hän välittömästi uuteen ratsailleenousuun, jalkojen koskettaessa maata. Hänen on jälkimäisessä tapauksessa hitaasti laskeuduttava maahan ja työnnettävä jalat eteenpäin, kylki hevosta kohti käännettynä.

209. *Sivuistunta* saadaan viemällä toinen jalka hevosen yli, niin että molemmat jalat tulevat samalle sivulle.

210. *Molempien jalkain heilutus taaksepäin* tehdään siten, että ratsastaja, istuen selässä, tarttuu kädensijoihin ja vie jalat hyvin eteenpäin, välittömästi sen jälkeen heilauttaen ne taakse ja ylöspäin, niin että kokoruumis kohoaa käsien varaan hevosen yläpuolelle. Tällöin pitää jalkain olla suorassa ja suljettuna, ristiluut painettuina sisään ja pää koholla. Sen jälkeen eroavat jalat ja ratsastaja laskeutuu pehmeästi, hevosta iskemättä selkään. Tätä liikettä harjoitetaan valmistuksena ratsailta-astumiseen ja saksien tekoon.

Sen voi myös vastaavasti suorittaa eteenpäin, jolloin ratsastaja selkensä takaa käsillään tukeutuu hevoseen.

211. *Sakset* tehdään samoin kuin molempien jalkain heilautus sillä ertuksella, että lonkat väännetään ja jalat viedään ristiin, niin että ratsastaja liikkeen jälkeen istuu vastakkaiseen suuntaan kuin ennen liikettä.

Sakset voi tehdä kummallekin puolen, etenkin taakse, mutta myös eteenpäin.

212. *Ylihyppy* suoritetaan siten, että ratsastaja ponnahtaa kuten ratsailleenousussa, mutta pitää jalat suljettuna yhdessä ja heilauttaa itsensä hevosen yli alas toiselle puolelle.

Hyvin harjaantuneet ratsastajat kykenevät tällä tavoin suorittamaan monta perättäistä ylihyppyä.

213. Kaikissa liikkeissä hevcsella tulee ratsastajan kallistua sisäänpäin vastustaakseen taipumusta luisua ulospäin.

C. Esteratsastus.

27 §.

Yleistä.

214. Ratsastajan ja hevosen on opittava varmasti, ja ilman tarpeettomia ponnistuksia, voittamaan maastossa esiintyvät erilaiset esteet. Sentähden on niiden opittava tarkoituksenmukaisimmat hyppyt.

Ratsastajan tulee myöskin olla tottunut taluttamaan hevosia esteitten yli, osaksi kehittääkseen hevosta hyppäämään osaksi taas sentähden että väsyneillä hevosilla ja hyvin vaikeassa maastossa voi olla tarpeellista astua ratsailta ja taluttaa hevonen esteen yli.

215. Esteet ovat osaksi *korkeus-* osaksi *pituus-* esteitä. Ne voi myös jakaa *yksinkertaisiin*, *yhdistettyihin* ja *kaksoisesteisiin*. Yhdistettyyn kuuluu sekä korkeus- että pituuseste, joista jälkimäinen voi olla joko edellisen edessä tai takana. Kaksoisesteeksi kutsutaan kahta estettä, jotka ovat niin lähellä toisiaan, että hevosella niiden välissä on vain maahantulo- ja ponnistustila.

216. Harjoitusesteitten tulee olla yleisten maastoesteiden kaltaisia. Tällöin ei saa ottaa huomioon ainoastaan majoituspaikan ympäristön maastoa, vaan myös yleiset maastosuhteet koko maassa.

Esteet järjestetään joko suljetuksi hyppytarhaksi tai erilleen. Yleensä niiden tulee olla niin kiinteät, etteivät

hevokset ylihypyn asemesta opi juoksemaan niiden läpi. Sitäpaitsi tulee olla siirrettäviä esteitä sekä sellaisia, joiden korkeutta voi muuttaa. Ratsastusradalla on edullisinta käyttää suhteellisen vankkaa puomia.

Sekä alokkaille että remonttihevosille eivät esteet alussa saa olla korkeampia kuin 0,5 metriä eikä leveämpiä kuin 1,5 metriä. Sittemmin ylennetään korkeus 0,8 metriin ja leveys samoin 2 metriksi. Silloin tällöin tulee panna hevokset hyppäämään suurempienkin esteiden yli, mutta jokapäivä käytetyt sitävastoin eivät saa olla suuria.

Kuuliaisuuseste on erikoinen laji harjoitusesteitä, korkeudeltaan ja pituudeltaan pieni. Sen tulee olla sen laatuinen että hevonen sitä epäilee, kuitenkin erikoisesti sitä pelkäämättä. Pensasaita, puulaatikko, penkki j. n. e. on sopiva kuuliaisuuseste ja heittämällä peitteen tai loimen sen yli voi sen tehdä vielä vaikeammaksi.

28 §.

Hevosen asento esteen yli hypätessä.

217. Rauhallinen laukka on se askellaji, missä hevonen helpoimmin hyppää esteiden yli ja missä sekä ratsastaja että hevonen paraimmin kouluuntuvat esteratsastukseen. Esteiden yli voi myös ratsastaa ravissa.

218. Hevosen hypyn esteen yli voi jakaa ponnistukseen, liitoon ja alastuloon.

Kun hevonen laukassa ponnistaa, joutuvat takajalat taivutettuina kauvas eteen sen alle. Selkä kaareutuu ja etuosa kohoaa, samalla kun pää vähän painuu antaakseen selälle paremman jännitysvoiman. Vauhdin

ja takajalkain ojennuksen avulla heitetään ruumis eteen- ja ylöspäin.

Kun hevonen liittää esteen yli niin ovat sen etujalat taivutettuina ruumiin alla; kaula ja selkä sekä takaosa ojentuvat. Sitten etuosa laskee ja takaosa kohoaa, jolloin takajalat vetäytyvät vartalon alle, etteivät tarttuisi esteeseen.

Alastulossa ojentaa hevonen etujalkansa, jolloin toinen jalka tulee maahan hiukan ennen toista, mikä välittömästi tukee ensimmäistä ruumiinpainon kannattamisessa. Paino täten jakautuu tasan etujaloille. Yleensä hevonen tällöin vähän kohottaa päätään keventääkseen etuosan kuormitusta ja takajalat siirtyvät hevosen alle uutta laukkahyppyä varten.

219. Ravissa hyppää hevonen samalla tavoin kuin laukassa vaikkakin vähemmin joustavasti ja vauhdikkaasti. Hypyn muoto ei myöskään ole niin säännöllinen kuin laukassa.

Paikalta hyppää hevonen esteen yli kohoamalla selän ja takaosan avulla ilman vauhdin myötävaikutusta.

220. Oikein suoritettussa hypyssä liittää hevonen esteen yli ja käyttää päätään ja kaulaansa jakaakseen painonsa. Alastulo tapahtuu etujaloille ja hevonen jatkaa kulkuaan pysähtymättä.

29 §.

Ratsastajan asento esteen yli hypätessä.

221. Hypätessä esteitten yli tulee hevosen saada suorittaa hyppy mahdollisimman vähän häirittyinä. Hevosen on annettava itsensä valita ponnistuksen silmänräpäys sekä hypyn suoritustapa.

222. Hevosen ponnistaessa on ratsastajan hyvin seurattava sen liikettä, nojaten vartalon eteenpäin, ettei jäisi jälkeen hypyissä eikä istumalla raskaasti satulassa häiritsisi hevosen hyppyä. Kädet lasketaan alas ei kuitenkaan kadottamatta yhteyttä hevosen suuhun, työnnetään eteenpäin, niin että hevonen saa täyden vapauden ojentautua ja käyttää päätään ja kaulaansa jakaakseen painon. Ohjakset saavat tällöin, mikäli tarpeellista, luistaa käsien läpi. Polvet ja pohkeet painetaan satulaa vasten, kuitenkin puristamatta niillä. Tilapäisesti voimakkaammin liittymällä satulaan tukevat ne ratsastajan tasapainoa. Polvet pidetään taivutettuina, pohkeet satulavyön kohdalla.

223. Ratsastajan on aina päättäväisesti ratsastettava suoraan estettä kohden. Ratsastajan epäröiminen siirtyy hevoseen ja saa sen kääntymään esteen edessä tai suorittamaan huonosti hypyn.

224. Jalkaterät ovat esteratsastuksessa työnnettävät syvään jalustimiin poisluiskahtamisen estämiseksi.

225. Hevosen on esteiden yli hypätessään säilytettävä muuttumaton vauhti. Erikoisen leveille pituusesteille on kuitenkin ratsastettava kenttälaukkaa, mutta suurille korkeusesteille on edullisinta ratsastaa hevonen hyvin koottuna.

226. Useissa tapauksissa, etenkin metsäisessä maastossa tai ratsastettaessa kapeilta teiltä sivulle, ei hevosella ole tilaa saada tarpeellista vauhtia ennen estettä, vaan sen on tällöin paikalta kohottava yli esteen. Kun hevonen tällöin kohoaa, ei ratsastaja saa jäädä jälkeen hypyissä.

227. Ponnahtaessa syvyyshyppyyn seuraa ratsastaja tarkoin liikettä, nojaten vartalon hyvin eteen, ettei

jäisi jälkeen hypyssä, sekä myöden ohjaksilla, jotta hevonen saa pään vapaaksi helpommin jakaakseen painonsa.

228. Hypyssä ylöspäin nojataan vartalo eteenpäin. Ratsastaja voi tällöin tarttua harjaan toisella kädellä välttääkseen ohjaksissa riippumista.

229. Jos hevonen ponnistaa liian kaukaa, niin nojaa ratsastaja vartalon eteenpäin ja myötä ohjaksilla niin, että hevonen saa pään täydellisesti vapaaksi. Vastakkaisesti menetellen jää hevonen helposti riippumaan korkeusesteestä, tai sen takaosa jää hautaan.

230. Jos ponnahtus tapahtuu liian läheltä, niin on hevoselle annettava vapaus itse suoriutua hypystä. Ratsastajan tulee koettaa seurata sen liikettä niin hyvin kuin mahdollista eikä häiritä tai estää sitä. Tämä sääntö on yleensä voimassa aina kun hevonen hypätessään erehtyy.

231. Jos hevonen sokeasti syöksyy esteelle ja ratsastaja ei voi sitä hillitä, on edullisinta myöden ohjaksilla ja antaa hevoselle täysi vapaus katsoa eteensä. Vastustaessaan ratsastajan vaikutusta siirtyy hevosen huomio pois esteestä, niin että se ei huomaa sitä ennenkuin on myöhäistä hypätä.

232. Jos hevonen esteellä kieltäytyy tai yrittää kääntyä, tulee ratsastajan pitää sitä edessä pohjevaikutuksella sekä estää se kääntymästä oikaisemalla toispuolisella pohjevaikutuksella takaosa etuosan mukaan kohtisuoraan estettä vastaan. Tässä avustetaan pohjevaikutusta sen puoleisen ohjaksen pakottavalla vaikutuksella, mille puolelle hevonen tahtoo kääntyä. Liikuttamalla käsiään estää ratsastaja hevosen painautumisen ohjasta vasten.

Virheellistä on koettaa korvata apukeinojen puutteellista noudattamista ottamalla kova ponnistusvauhti. Epäröivä hevonen on sitävastoin ratsastettava suoraan estettä kohti lyhyessä, kootussa tahdissa ja on samalla sen tarkkaavaisuus kiinnitettävä pohjeapukeinoihin.

Jos hevonen itsepäisesti kieltäytyy, voi ratsastaja esteen läheisyydessä harjoittaa sillä säärenväistöä, saadakseen sen kuuliaiseksi, ennenkuin hän uudelleen yrittää ratsastaa yli esteen.

233. Jos hevonen kompastuu alastulossa, on ratsastajan tuettava sitä tarpeen mukaan ohjaksilla, kuitenkaan kohottamatta käsiään.

234. Jos hevonen kaatuu, on ratsastajan koetettava irtautua siitä ohjaksista hellittämättä. Hänen on kääriydyttävä kokoon, jäseniään jännittämättä, ja vältettävä käsivarsien ja jalkojen ojentamista sekä niillä kaatuessa vastaanottamista.

Vikellysharjoitukset lisäävät ratsastajan kylmäverisyyttä ja hänen kykyään hallita ruumistaan kumoonratsastuksessakin.

30 §.

Ratsastajan kouluutus.

235. Ratsastuksenopettajan on koetettava alusta alkaen herättää ratsastajan itseluottamusta. Senvuoksi on hänen huolellisesti vältettävä ratsastajan säikyttämistä esteharjoituksissa. Laajaperäiset ohjeet siitä, miten ratsastajan on vaikutettava hevoseen, saavat usein ratsastajan häiritsemään hevosta, lisäämään ponnistuksia tai hevosen kaatumaan.

236. Sittenkun 1—2 viikkoa on harjoitettu tasapainoratsastusta (ilman ohjia), alotetaan esteratsastuksen valmistavat harjoitukset. Ensin hevoset, ilman ratsastajaa, talutetaan muutamia kertoja esteitten yli, osaksi sitä varten, että alokkaat oppisivat taluttamaan hevosta esteissä, osaksi siksi, että hevoset saisivat jonkinlaisen kertausharjoituksen esteitten hyppäämisessä.

Kun ratsastajan on talutettava hevonen esteen yli, niin ottaa hän ohjaketset kaulalta ja pitää niistä oikealla kädellään ohjasten keskiväliltä, ohjasperät samassa kädessä. Taluttaja hyppää itse yhtä aikaa hevosen kanssa esteen yli pitäen itsensä hyvin edessä, välttämättä jättäytymistä takaosan tasolle, ettei hevonen voisi häneen osua takajaloillaan, jos se hypättyään potkaisisi. Taluttaja voi myös esteessä kulkea hevosen edessä, pitäen kiinni ohjasperistä.

Epäluotettavasti hyppääviä hevosia on päällystön erikoisesti harjoitettava.

237. Ensimmäiset hyppäysharjoitukset tapahtuvat ratsastusradalla puomin yli. Alussa ratsastetaan käynnissä ja ravissa maassa makaavan puomin yli, tämän jälkeen kohotetaan puomia aste kerrallaan ja kulkua puomin yli jatketaan ravissa. Siirtyminen hypäykseen tapahtuu täten niin huomaamatta kuin mahdollista ja alokkaiden kuvittelu että esteratsastus olisi erikoisen vaikeaa ja vaarallista, tehdään tyhjäksi.

238. Osasto järjestetään samoin kuin tasapainoharjoituksissa. Kärkiratsastaja pitää ohjat käsissään ja ohjaa hevosensa esteen yli. Muut asettavat ohjaketset solmuun hevosen kaulalle ja tarttuvat ohjaksiin vain pidättäkseen syökyvää hevosta.

239. Alokkaan on aluksi ratsastettava esteiden yli ilman jalustimia. Hänen sallitaan tarttua harjaan sään läheltä oppiakseen hyvin seuraamaan hevosen liikkeitä häiritsemättä sitä.

240. Vuorotellen puomihyppäyksen kanssa harjoitetaan hyppäämistä estetarhassa, myös silloin käyttämättä ohjia ja jalustimia. Hevosten on kuljettava ravissa tai lyhyessä laukassa, niiden ei ole sallittava syöksyä esteitten yli.

241. Alokkaan ei saa antaa katsoa alas hypättävään esteeseen, vaan on hänen suunnattava katseensa sen yli. Ratsastuksenopettajan on tätä tarkoitusta varten määrättävä ratsastajalle noin hänen päänsä korkeudella oleva piste, johon hänen on katsottava. Siten alokkaan epäröinti esteissä vähenee.

242. Pääasia on, että alokas alussa oppii seuraamaan hevosen hyppäämiskykyä, kun ratsastaja sitä vain ei häiritse. Hyppyharjoitukset estetarhassa ovat tähän sopivimpia, koska ratsastajien ei tarvitse ajatella hevosen ohjaamista, vaan ainoastaan liikkeitten seuraamista ja koska hevoset harvoin tai eivät koskaan kaadu tai tee vaikeampia erehdyksiä vapaana hypätessään.

243. Kun alokkaat jotenkin ovat oppineet seuraamaan hevosen liikettä, niin alotetaan hyppäys ohjaksin estetarhassa tai erillisten esteitten yli. Tämän jälkeen aletaan myös käyttää jalustimia. Tällöin alokkaiden on opittava, ei ainoastaan seuraamaan hevosen liikettä, vaan myös ohjaamaan sitä erilaisten esteitten yli. Tämän kanssa vaihdellen harjoitetaan edelleen hyppäämistä ilman ohjia ja jalustimia, että alokkaat entistä paremmin oppisivat seuraamaan hevosen liikettä.

244. Kun alokas on oppinut käyttämään apukeinoja, niin aletaan hypätä n. s. kuuliaisuusesteiden yli. Valmistuksena tähän harjoitetaan esiinratsastusta osastosta samalla kuin harjoitetaan hyppäämistä tavallisten erillään olevien esteitten yli.

Harjoittamalla hyppäämistä kuuliaisuusesteitten yli oppii ratsastaja oikein käyttämään apukeinoja pakottaakseen vastahakoisen hevosen esteen yli. Ratsastajan siinä sama kouluutus esteratsastuksessa on vähemmän tärkeä, pääasia on apukeinojen oikea käyttäminen.

Jos hevonen tottuu esteeseen ja alkaa siihen luottaa, niin ei este enää ole kuuliaisuuseste. Tämän takia on jo aikaisemmin valittava toinen este kuuliaisuusesteeksi. Hevosia ei saa opettaa tarkastusta varten hyppäämään sellaisen n. s. kuuliaisuusesteen yli johon ne jo ennestään ovat tottuneet.

245. Harjoitukset maastossa suoritetaan sopivimmin tavallisen ratsastusosaston suuruisissa ryhmissä. Aluksi valitaan helpompia esteitä ja vasta vähitellen lisätään esteitten suuruus-vaatimuksia. Esteet on valittava laadultaan vaihtelevia ja hypättävä niiden yli ravissa ja laukassa.

Alokkaat ovat samalla aikaa myös opetettavat ratsastamaan kaikenlaisella maaperällä ja silloin tällöin kapuamaan hyppäämisen asemesta, siihen sopivien hautojen ja vallien yli sekä myös kapuamaan ylös ja alas enemmän tai vähemmän jyrkkiä rinteitä, vähitellen tässäkin lisäten vaatimuksia. Niiden tulee myös tiedustelupalvelusta varten oppia ratsastamaan kovapohjaisessa ojassa lyhyitä matkoja.

Kun ratsastajat ilman vaikeutta voivat suoriutua tavallisista esteistä ryhmäksi muodostetussa osastossa,

niin otetaan osastosta yksityisiä ratsastajia yksinään hyppäämään esteiden yli. Marssittaessa teillä lähete-
tään täten yksi tai kaksi ratsastajaa osastosta eri suun-
nille hyppäämään muutamien esteiden yli marssitien
läheisyydessä, senjälkeen liittyäkseen osastoon.

31 §.

Hevosen kouluutus.

246. Esteharjoitukset tapahtuvat osaksi ilman rat-
sastajaa, osaksi ratsastajan kanssa. Kun hevonen ope-
tetaan hyppäämään esteiden yli ei sitä saa sitoa, vaan
sen tulee saada ojentautua täysin vapaana.

247. Kun remonttihevosiä aletaan ratsastaa, ale-
taan myös ensimmäiset hyppäysharjoitukset. Hevosia
talutetaan maassa olevan puomin yli, siksi kunnes
kaikki epäluulo sitä kohtaan on hävinnyt. Senjälkeen
puomia vähitellen kohotetaan.

Sitten talutetaan remonttihevonen samalla tavoin yli
estetarhassa olevien esteitten, jotka tällöin eivät saa
olla korkeita. Kun hevoset ovat täysin tottuneet niihin
esteisiin, lasketaan ne irralleen yksittäin tai korkein-
taan kaksi kerrallaan ja yllytetään hyppäämään esteit-
ten yli. Hevoset lasketaan estetarhan toisesta päästä
toisessa päässä järjestäytyneitä osastoa kohden. Vasta-
hakoinen hevonen houkutellaan paraiten esteen yli
halukkaan seurassa. Täten jatketaan kunnes kaikki
hevoset halukkaasti hyppäävät rauhallisessa laukassa.
Hevosia ei saa ajamalla pakottaa esteitten yli, koska ne
tällöin oppivat pahan tavan sokeasti syöksyä yli es-
teitten.

Estetarhan puutteessa voi ne viedä irrallaan laukassa yli esteitten sisäradalla.

248. Kun remonttihevokset ovat tarpeeksi kehittyneet hypätäkseen esteiden yli ratsastaja selässään, aletaan niillä ratsastaa esteitä. Heikoilla ja vähemmän kouluutetuilla remonteilla on jatkettava valmistavia liikkeitä kunnes tarpeellinen voima ja valmius saavutetaan.

Harjoitukset ilman ratsastajaa kerrataan myös muilla remonteilla silloin tällöin. Jos huomataan että jotakin remonttihevosista on alettu liian aikaisin käyttää esteratsastukseen, niin on jälleen palattava valmistaviin hyppyharjoituksiin ilman ratsastajaa.

249. Ratsastettaessa esteiden yli noudattaa ratsastuksenopettaja samaa esteiden käyttäjärjestystä kuin edelläsuoritetuissa hyppyharjoituksissa.

Ensiksi ratsastetaan maassa olevan puomin yli, sitte sitä vähitellen korotetaan ja sen jälkeen seuraa hyppääminen estetarhassa. Sitten seuraa erilaisten erillään olevien esteitten yli hyppääminen.

Esteet eivät yleensä saa olla suuria. Vain remonttikouluutuksen lopulla saa jonkun kerran käyttää suurempia esteitä. Hevoset rasittuvat, jos niillä usein hyppäytetään korkeita esteitä, ne saavat vammoja ja kadottavat lopuksi hyppäämishalunsa. Jos hevoset osoittavat vähentynyttä hyppäämishalua, niin on parasta vähentää hyppäämisharjoituksia, tai lakkauttaa ne joksikin aikaa sekä sittemmin antaa hevosten vapaassa laukassa peräkkäin hypätä matalien esteitten yli. Kaikelle esteratsastukselle on mitä tärkeintä, että hevosissa herää ja säilyy hyppäämishalu.

250. Lopuksi ratsastetaan remonteilla myös helpojen kuuliaisuusesteiden yli. Tämä ei tapahdu niin pal-

jon itse hyppäämisen takia kuin erikoisesti saattaakseen hevoset remontinratsastajan apukeinoille kuuliaisiksi.

251. Remonttihevosten esteratsastusharjoitukset maastossa suoritetaan kohdissa 237 ja 240 ratsastajan kouluutuksesta annettujen määräysten mukaisesti, kuitenkin huomioon ottaen, että remonttihevosilla osastosta ulos ratsastettaessa ensi harjoituksissa ratsastetaan kaksi kerrallaan.

252. Jos nuori hevonen jonkun kerran kaatuu, voi se hevosen kouluutukselle olla hyödyllistä. Se oppii täten hyppäämään tarkkaavaisesti ja arvioiden.

D. Kenttäratsastus.

32 §.

Yleistä.

253. Kenttäratsastukseen kuuluvat *maastoratsastus*, *silmämääräinen ratsastus*, *taktiratsastus*, *rivittäinratsastus*, *kiito* ja *hevosen hengityksen avaaminen* (valmentaminen). Nämä kenttäratsastuksen eri lajit eivät aina ole tarkoin rajoitettuja, vaan liittyvät ne useissa suhteissa toisiinsa.

Kenttäratsastuksessa osasto järjestyy ryhmiin, hajalle tai riveihin ja noudatetaan siinä soveltuvissa kohdin ratsastusradalla tapahtuvan ratsastuksen sääntöjä.

254. Ryhmäratsastusta käytetään maasto- ja tahtiratsastuksessa sekä hevosten hengityksen avaamiseksi. Se on valmistusta ratsastukseen suljetussa joukossa. Ratsastajat sijoittuvat niin että jokainen voi itsenäisesti ratsastaa hevostaan sivuilla olevia tovereitaan häi-

ritsemättä, mutta kuitenkin niin, että osasto säilyy koossa. Ryhmä on tavallisesti yhtä leveä kuin syvä ja hevosten välillä on joka suuntaan noin 2—3 askelta. Ratsastajien tulee välttää ratsastamista suoraan edelläkulkevan takana. Milloin ryhmän on kuljettava ahtaasta paikasta, vetäytyvät ratsastajat kokoon, niin että ryhmä kokonaisuudessaan tarvitsee mahdollisimman pienen tilan. Johtajan, joka määrää vauhdin ja suunnan, on aina ratsastettava kärjessä, samalla kun ratsastuksenopettaja yleensä on ryhmän takana tai sivulla voidakseen paremmin tehdä huomioita tai oikaista. Ryhmäratsastukselle on erikoisesti ominaista koossapysyttäytyminen ilman ojennusta ja johtajan seuraaminen.

255. Hajallaratsastusta käytetään silmämääräisessä ratsastuksessa ja maastoratsastuksessa.

256. Ratsastusta rivissä suuremmin tai pienemmin välimatkoin käytetään valmistuksena ratsastukseen suljetussa joukossa.

33 §.

Maastoratsastus.

257. Maastoratsastuksen tarkoituksena on opettaa ratsastajat ja hevoset tyynessä, tasaisessa vauhdissa, vapaasti ja rasittumatta liikkumaan vaihtelevassa maastossa, joissa on luonnonesteitä. Sitä harjoitetaan mieluummin ratsastusosaston tai korkeintaan joukkueen suuruisissa ryhmissä. Jokaisen ratsastajan on etsittävä paras kulkutie, kuitenkin estämättä vierustovereitaan tai enemmän kuin tarpeellista eroamatta osastosta,

mutta samalla jättäen hevoselle tarpeellisen vapauden katsoa eteensä ja itse valita tiensä.

258. Maastoratsastuksessa on sääntönä antaa hevoson mahdollisimman paljon hoitaa itse itsensä. Ratsastaja ei saa sitä pakottaa määrättyihin muotoihin tai alituisella vaikutuksella yrittää määrätä sen pienimpiäkin liikkeitä. Etenkin on ratsastajan jätettävä hevoson pää vapaaksi ja ohjattava sitä enemmän pohje- ja vartalo- kuin ohjasvaikutuksella. Hevonen on alusta alkaen totutettava luottamaan itseensä ja ratsastajan tulle jonkinlaisella luottamuksella jättäytyä sen huostaan.

259. Näitä harjoituksia on suoritettava järjestelmällisesti, ensin käynnissä ja ravissa ja senjälkeen kenttälaukassa. Laukkatahtia voi kuitenkin hevosten säästämiseksi varsinkin harjoitusten alussa tai vaikeassa maastossa usein hiljentää harjoituksia varten määrätystä tahdistista.

260. *Kavutessa* on ratsastajan asento riippuvainen rinteen pituudesta ja jyrkkyydestä. Lyhyt, hyvin jyrkkä rinne nousee helpoimmin nopeassa tahdissa, mutta pitkät jyrkänneet ovat kavuttavat käynnissä. Ratsastajan on ylöspäin kapuamisen aikana nojattava vartalo eteenpäin, myödättävä ohjaksilla, niin että hevonen saa pään täydellisesti vapaaksi ja toisella kädellä tartuttava harjaan ohjaksia pitävän käden etupuolelta. Hevoson takaosaa on nimittäin kevennettävä ja paino siirrettävä mahdollisimman kauas eteen. Tätä hevonen itsekin, hyvin jyrkissä vastamäissä yrittää saada aikaan painamalla päänsä alas ja koukistamalla kavutessa etujalkojaan.

Helppoittaakseen hevosta voi ratsastaja astua ratsailta ja taluttaa sitä, mutta hänen on usein tartuttava

harjaan tai satulaan pysyäkseen nopeammin kapuavan hevosen mukana.

261. Alaspäin laskeutuessa on ratsastajan, milloin kaltevuus on suuri ratsastettava suoraan alaspäin eikä vinosti rinnettä vasten, sillä tällöin hevonen helposti menettää tasapainon. Ratsastajan on syvällä satulassa istuen vartalollaan viivyttellemättä seurattava liikkeen suuntaan sekä säilytettävä lievä ohjastuntuma hevosen suuhun estämättä sitä kohottamalla ja laskemalla päättään jakamasta painoaan. Polvet liittyvät hyvin satulaan ja pohkeet pysyvät paikoillaan satulavyöllä. Hyvin jyrkkiä rinteitä laskee hevonen usein melkein istuen takaosallaan, ojentaen etujalkansa.

262. Kavutessa syvien jyrkkäreunaisten hautain yli on ratsastajan siirtyessä alaskapuamisesta ylöskapuamiseen täydellisesti annettava ohjat hevoselle ja tartuttava harjaan, ettei jäisi jälkeen kun hevonen syöksyy ylös vastakkaista rinnettä.

263. Ratsastaessa rinnettä pitkin siirretään ruumiinpaino rinnettä kohti.

264. Metsässä on ratsastajan usein kumarruttava eteenpäin hevosen kaulan sivulle välttääkseen oksia. Tällöin hänen, tarttumalla harjaan ja puristamalla polvet satulaan, on hankittava tilapäistä tukea. Metsän läpi ratsastettaessa nopeassa tahdissa tulee hevoselle jättää vapaus valita tie runkojen välitse. Vain pääsuunnan määrää ratsastaja, jonka pitää välttää, ettei liiallisella vaikutuksella varsinkaan ohjaksilla saata hevosen huomiota pois tiestä ja ympärilläolevista esineistä.

265. *Soisessa* maastossa pitää ratsastajan avustaa itseään tarttumalla harjaan sekä koettaa kaikin tavoin

rauhottaa hevosta ja saada se levollisesti kulkemaan käynnissä. Riehuva, levoton hevonen vajoaa usein paikassa, missä tyyni hevonen liikkuu vaikeudetta.

266. *Kahlatessa* virtaavassa vedessä tulee ratsastajan välttää suoraan alas veteen katsomista. Hänen on sensijaan suunnattava katseensa kauas eteen toiselle rannalle tai ratsastussuuntaan. Jos virta on voimakas, on, mikäli mahdollista, ratsastettava vinosti sitä vasten, pitäen etäisyydet ratsastajien välillä, ettei virran voima lisääntyisi tiheään pakkautuneen ratsastajajoukon sitä padotessa.

Ratsastaja ei saa nostaa jalkojaan niitä kastumiselta suojellakseen, vaan on hänen liitettävä pohkeet hyvin hevosta vasten ja oltava valmis antamaan hevoselle ohjastukea, jos se uhkaa kompastua. Jalat irroitetaan jalustimista, jotta ratsastaja helposti voisi vapautua hevosesta, jos tämä sattuisi kaatumaan. Jos hevonen pysähtyy ja kuopii, niin on se merkinä siitä, että hevonen aikoo heittäytyä maahan. Tällöin on se heti pakotettava eteenpäin.

267. *Kivisessä ja epätasaisessa maastossa* on kuljettava hitaassa tahdissa ja hevoselle annettava täysi vapaus katsoa eteensä. Samalla on ratsastajan oltava aina valmis, jos hevonen sattuisi kompastumaan, palauttamaan tasapaino, tilapäisesti tukemalla ohjaksilla hevosta ja viemällä vartalo eteenpäin.

268. *Ratsastus lumessa* on edullista sekä hevosen voimistelulliselle kouluutukselle, että ratsastajan ja hevosen maastotottumukselle. Ratsastajien ja hevosten tulee, ollakseen palveluskelpoisia, olla tottuneita talviiseen maastoratsastukseen. Tämän vuoksi on maastoharjoituksia pidettävä säännöllisesti talvellakin.

Lumen peittämää maata voi kaikkialla kulkea, tekemättä vahinkoa. Liikuntamahdollisuutta edistävät jäätyneet suot ja vesistöt. Kumoonratsastuksia sattuu ehkä useammin kuin muina vuoden aikoina, mutta lumi ehkäisee useimmiten niiden vahingolliset seuraukset.

Hypätessä lumenpeittämien ojien yli pysyy hevonen helpoimmin jaloillaan, jos ratsastetaan vinosti ojan yli. Sillä tällöin on hevosen joku jalka useimmiten aina ojan reunalla.

269. Jäällä tai liukkaalla tiellä voi hevonen liikkua varmasti vain silloin, kun se on tarkoituksenmukaisesti kengitetty. Jos se luiskahtelee, on ratsastajan, niin vähän kuin mahdollista hevosta häiriten, oltava valmis antamaan sille ohjastukea, jos se yrittäisi kaatua. Varminta on, jos on kovin liukasta, astua ratsailta ja taluttaa hevosta. Yleensä katsotaan 10 cm paksun kiinteän jään kantavan yksityisen ratsastajan ja hevosen painon.

Jos jää särkyä, tulee ratsastajan mahdollisimman akkiä jättää hevonen ja päästä jäälle. Liekanuorasta tai solmituista ohjaksista on tehtävä juokseva silmukka, joka pannaan hevosen kaulaan ja kiristetään, niin että hevonen hetkiseksi kadottaa tajuntansa. Silloin on se mahdollisimman nopeasti vedettävä ylös jäälle. Tämä on vaikeaa niin kauvan kuin hevonen, jalat allaan, itse yrittää ylös. Kun hevonen on saatu jäälle, irroitetaan silmukka ja hevonen kuivataan. Tämän jälkeen on heti lähdettävä liikkeelle, jotta hevosen ruumiinlämpö palaisi.

Ratsastettaessa jäällä, jonka kestävyyttä ei tunneta, otetaan osastossa suuret etäisyydet ja välimatkat. Pari ratsastajaa tyyneillä ja rohkeilla hevosilla lähetetään osaston edellä tutkimaan jäätä. Näiden on parasta olla

jalan ja seipäillä varustettuja jos mahdollista. Silmu-koilla varustettuja liekanuoria pidetään käsillä, miehistä osa jaetaan pitämään hevosia ja osa määrätään auttajiksi, siltä varalta että jää jonkun ratsastajan alta pettäisi.

270. Yöllä liikkuu hevonen tarkkaavaisemmin kuin päivällä. Koska se yleensä on tarkkanäköinen, voi se yölläkin suurella varmuudella liikkua maastossa, jollei ratsastaja estä sitä panemasta päättään alas voidakseen helpoimmin tarkastaa maata.

34 §.

Silmämääräinen ratsastus.

271. Silmämääräisen ratsastuksen tarkoituksena on opettaa ratsastaja määrättyssä tahdissa ratsastamaan suoraan annettuun suuntaan ja kehittää ratsastajan osastosta esiinratsastamistaitoa.

272. Yksityisiä ratsastajia lähetetään 100—200 m osastosta eri suuntiin määrättyjä pisteitä kohden käynnissä, ravissa ja lopuksi laukassa. He palaavat osastoon käynnissä tai ravissa, taikka ratsastavat osaston ohi tai läpi, sitten jälleen asettuakseen paikalleen osastoon.

273. Pääasia on että ratsastaja ohjaa hevosensa suoraan kohti määrättyä pistettä. Tämän vuoksi hänet on opetettava määrätyn pisteen edestä ottamaan vielä toinen apupiste voidakseen ratsastaa suoraan. Ratsastuksenopettajan tulee asettua ratsastajan taakse voidakseen tarkastaa, ratsastaako hän suoraan.

35 §.

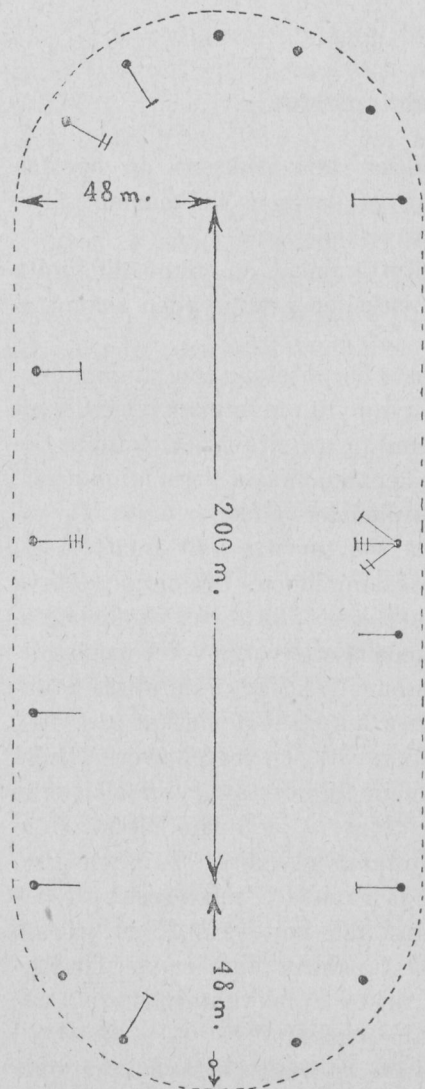
Tahtiratsastus.

274. Tahtiratsastuksen tarkoituksena on opettaa ratsastaja ratsastamaan ja hevonen kulkemaan säännönmukaista tahtia joka askellajissa.

Tarkka tahdin säilyttäminen on nimittäin mitä tärkeintä koossapysymiseksi ja kestävyyyden saavuttamiseksi.

275. Tahtiratsastusta harjoitetaan sopivimmin nelikulmiolla, jossa on puoliympyrän muotoiset lyhyet sivut tai soikiolla. Ympärysmitan on oltava 700 m tai se tiepituus, joka kuljetaan kenttälaukassa 2:ssa minuutissa. Ympärysmitta voi olosuhteitten mukaan myös olla pitempi tai lyhempi eikä sen tarvitse välttämättömästi olla muodoltaan aivan säännöllinen. Ura on johdettava pitkin tasaista maata, joka ei saa olla kovaa eikä liejuista, ja se on pidettävä pehmeänä etteivät hevoset vahingoituisi sillä usein kulkiessaan. Yhdessä minuutissa käynnissä, ravissa ja laukassa kuljettavat matkat s. o. 100, 225 ja 350 m, ovat merkittävät. Sen voi tehdä erivärisillä lipuilla tai seipäillä, joihin kiinnitetään yksi olkitukko merkitsemään käyntiä, 2 ravia ja 3 laukkaa. 700 m pituinen piiri siis kuljetaan käynnissä 7 minuutissa, laukassa 2 minuutissa ja ravissa 3 minuutissa. Tässä jälkimmäisessä tapauksessa jää kuitenkin 25 m piiristä kulkematta. Ratsastus tapahtuu aina radan merkki-paalujen ulkopuolelta niistä 2 m välimatkan päässä, vuorotellen kummallekin puolen.

276. Joka askellajissa on ratsastettava muutamia minuuotteja, jotta ratsastajat ja hevoset tottuisivat har-

Kuva 9,

joitustahtiin. Laukkaan ja raviin käytetyn ajan pituutta lisätään vähitellen, joten hevoset samalla valmentuvat.

Kaikki askellajit, varsinkin ravi ja laukka, tulee aloittaa niin paljon ennen tahtimerkkiä, että hevoset ovat ehtineet ottaa oikean vauhdin ennenkuin ne sivuuttavat merkin. Muuten ajan laskeminen on virheellinen.

277. Harjoitukset suoritetaan suljetuissa ratsastusosaston tai poikkeuksellisesti joukkueen suuruisissa ryhmissä, milloin aika ei riitä ratsastukseen pienemmissä csastoissa.

Hevosten sallitaan liikkua vapaassa asennossa sekä totutetaan

kulkemaan kevyellä apukeinovaikutuksella ja välistä aivan löyhin ohjin. Tähän on erikoisesti kiinnitettävä huomiota laukassa, silloin kun hevosella on taipumusta painautua lujasti kättä vasten. Erikoista huomiota ei tule kiinnittää siihen, kulkevatko hevoset vasenta vai oikeaa laukkaa.

Tahtiratsastusta ravissa on harjoitettava jo rata-ratsastuksen aikana, mutta kenttälaukkaa ei harjoiteta ennenkuin tahtiratsastusradalla.

36 §.

Rivittäinratsastus.

278. Rivittäinratsastus valmistaa ratsastajia ja hevosia harjoituksiin ratsain ja sen tarkoituksena on sovelluttaa yksittäinratsastus ratsastukseen rivissä. Siten vähitellen siirrytään harjoituksiin yhdessä rivissä. Aluksi tulee osaston olla tavallisen ratsastusosaston suuruinen, sittemmin sitä voi lisätä ei kuitenkaan joukkuevahvuutta suuremmaksi. Joukkueen vahvuisen osasto jaetaan kahteen riviin ja määrätään erikoinen johtaja myös takarivin eteen.

279. Pää tarkoituksena on totuttaa hevoset kulkemaan rivissä ja opettaa ratsastajalle ratsastuksen perusteet, silmälläpitäen ojennusta ja koossapysymistä, s. o. ratsastamaan suoraan ja tasaisessa vauhdissa ilman silmäojennusta. Johtajan suunta on sentähden niin selvästi ilmoitettava, että jokainen ratsastaja sen käsittää ja suuntaa hevosensa sen mukaan. Ensi aikoina pidetään noin 3 aske en välimatka hevosesta hevoseen, mutta

vähitellen pienennetään välimatkat, niin että lopuksi ratsastetaan suljetussa rivissä.

Tärkeintä on että ratsastetaan suoraan eteenpäin, mutta sitäpaitsi harjoitetaan yksinkertaisempia harjoitusohjesäännön liikkeitä.

280. Jokaisen yksityisen miehen ratsastusta on tarkoin pidettävä silmällä. Tämän vuoksi on ratsastuksenopettajan paikka säännöllisesti rivin takana samalla kun sen edessä ratsastaa osaston tahdista ja suunnasta vastuunalainen johtaja.

37 §.

Kiito.

281. Jotta ratsastajat ja hevoset suljetussa joukossa voisivat vauhdikkaasti ja koossa suorittaa hyökkäyksen, tulee ratsastajien oppia ratsastamaan kiitoa ja hevosten kehittämään suurin nopeutensa.

282. Kenttälaukka- ja kiitoharjoituksia pidetään vain suurilla ulkoradoilla tai harjoituskentällä.

Usein uudistetut kiitoharjoitukset kiihoittavat hevosia ja rasittavat niitä tarpeettomasti. Kiitoa ei tämän takia saa ratsastaa kuin pari kertaa viikossa harjoituskauden loppuaikana.

283. Valmistavana harjoituksena ratsastetaan kenttälaukkaa muutaman ratsastajan suuruisissa ryhmissä. Seurassa hevoset haluavat enemmän eteenpäin ja ojentautuvat paremmin laukkahypyssä kuin yksinään ja siitä syystä myös ratsastajat helpommin oppivat ratsastamaan nopeissa tahdeissa ratsastettaessa ryhmä kerrallaan kuin yksitellen.

284. Taktiikan kannalta on tarpeellista, että kiito hyökkäyksessä aloitetaan välittömästi kenttälaukasta, mutta harjoittelussa on alussa vähitellen koventamalla kenttälaukkaa siirryttävä kiitoon opettaakseen hevoset ojentautumaan pitkissä hypyissä.

285. Kiitoa harjoitetaan samojen perusteiden mukaan, riippumatta siitä koskeeko se sitten ratsastajien tai hevosten kehittämistä. Muutaman ratsastajan suuruinen ryhmä seuraa nopealla hevosella ratsastavaa johtajaa. Tämä siirtyy koventaen kenttälaukkaa kiitoon lyhyen matkan ajaksi. Matkan tulee kuitenkin olla niin pitkä, että hevoset ehtivät ojentautua suurimmassa vauhdissaan. Tämän jälkeen hän hiljentää laukkaan, raviin ja lopuksi käyntiin. Kaikkia äkkinäisiä pysäyksiä on vältettävä ja hevoset on totutettava, sekä kiidossa että hiljentäessä säilyttämään suunnan suoraan eteenpäin eikä poikkeamaan sivuille, mikä suljetussa rivissä aiheuttaa hajautumisen tai yhteenpainautumisen. Sen jälkeen harjoitetaan kiitoa 6—8 ratsastajaa rivissä johtajan takana, määrättyä maalia, esim. kahta lippua kohden, joiden välistä rivin on ratsastettava. Vauhdin tulee olla voimakkain silloin kun maali sivuutetaan ja niin suuri kuin on mahdollista ilman, että koossapysyminen siitä kärsii. Sen jälkeen harjoitetaan kiitoa rivittäin joukkueissa ennenkuin suljetuille joukkueelle tai eskadroonalle komennetaan: »Mars, mars!»

286. Kun hevonen on saatava kiitoon, tuetaan hevosta ohjaksilla ja istutaan syvällä satulassa. Jos ratsastajan tarvitsee käyttää kannuksia, isketään niillä useita kertoja hevosen kylkiin satulavyön kohdalle, mutta niitä ei saa jatkuvasti puristaa kylkiin, sillä tällöin hevonen saadaan ojentautumisen sijasta vetäytymään kokoon.

Ratsastajan on ensin hiljennettävä laukkaan ja raviin, sitten käyntiin ja hänen on vältettävä kaikkea äkkinäistä pysähtymistä mikä on erikoisen vahingollista sekä hevosen jaloille että kouluutukselle. Hiljentäminen suoritetaan vaihdellen pidättämistä ja myötäämistä ja ratsastajan tulee välttää tunteetonta ohjaksissa riippumista.

Virheellistä on ratsastaa kiittoa höllin ohjin ja nojata vartaloa liiaksi eteen- tai taaksepäin.

38 §.

Hevosen hengityksen avaaminen.

287. Kenttäratsastusharjoituksissa ja varsinkin ryhmittäisessä tahtiratsastuksessa ja riviratsastuksessa avataan hevosen hengitys s. o. hevonen valmennetaan. Käyntiä, ravia ja laukkaa ratsastetaan vähitellen pitempi aika, niistä hevosen keuhkot ja sydän vahvistuvat, haitallinen rasva poistuu ja lihasrakenne käy kiinteämmäksi ja kehittyneemmäksi. Hevonen valmistetaan täten kestämaan ponnistuksia, jotka muuten sitä vahingoittaisivat.

Tällöin on tarkoin vältettävä liikarasituksella hevosen pilaamista sensijaan, että asteittain lisäämällä vaatimuksia sitä kehitettäisiin. Harjoitukset riippuvat osaston heikoimmista eikä voimakkaimmista hevosista. Ratsastuksenopettajan on päivittäin tutkimalla hevosten jalkoja ja ruokahalua hankittava varmuus siitä, että harjoitukset eivät tapahdu hevosten hyvinvoinnin kustannuksella.

E. Uinti.

39 §.

Yleistä.

288. Uinti on viimeinen keino, jota ratsuväen on käytettävä päästäkseen esteenä olevan vesistön yli. Joskus se on ainoa käytettävissä oleva keino. Sotaa varten hyvin kouluutetun ratsuväen tulee pystyä uimaan yli kapeitten vesistöjen, silloin kun aika ja olosuhteet eivät salli sillan rakentamista tai aluksien käyttöä.

Useimmiten tulee kuitenkin koettaa viedä varusteet ja ratsastajat yli veneillä ja lautoilla, hevosten uidessa. Vain äärimmäisessä tapauksessa on ratsuväki-osaston uitava kenttävarustuksessa, koska tällöin sekä miehiä että hevosia helposti menetetään ja joukon marssikyky vähenee varusteiden kastumisen johdosta.

Uintiharjoitukset edistävät hevosten hyvinvointia ja voidaan niitä käyttää myös parannuskeinona muutamissa taudeissa.

289. Uintiharjoitukset voidaan jakaa: Hevosten ja ratsastajien yksittäisharjoituksiin.

- 1) Hevosten uitto liekanuorassa — ilman ratsastajaa.
- 2) Hevosten uitto liekanuorassa — ratsastaja alastomana.
- 3) Hevosten uinti vapaina — ratsastaja alastomana.
- 4) Hevosten uitto liekanuorassa — hevonen satulointuna, ilman ratsastajaa.
- 5) Hevosten uitto liekanuorassa — hevonen satulointuna, ratsastaja pukimissa.

6) Hevosten uinti vapaina — hevonen satuloituna, satula lopuksi pakattuna ja ratsastaja pukimissa.

290. Lisäharjoituksia partioita ja suurempia joukkoja varten.

7) Ratsastajat ja varusteet viedään yli veneillä tai muulla tavalla, hevoset uivat ryhmissä tai uitetaan veneitten vieressä.

8) Varusteet kuljetetaan aluksilla, ratsastajat uivat alastomina hevosten kanssa.

9) Ratsastajat ja hevoset uivat, kenttävarustus osittain tai täysin mukana.

Yksittäisharjoituksista ovat ainakin N:ot 1, 2 ja 3 sekä lisäharjoituksista N:ot 7 ja 8 (s. o. uinti ilman varusteita) läpikäytävät ja kaikki niissä kouluutettava. Siinä määrin kuin varmuutta on saavutettu ja aikaa on uintiharjoitusten jatkamiseen ovat jäljellä olevat harjoitukset suoritettavat. Joka tapauksessa on muutamia varmasti uivia hevosia harjoitettava uimaan ratsastajan kanssa ja täysissä varustuksissa, jotta miehistö saisi tarpeellisen opetuksen.

291. Valmistuksena uintiin hevosten kanssa on miehistön opittava käsittelemään veneitä, valmistamaan lauttoja sekä ennen kaikkea itse uimaan.

Uintiharjoituksia varten täysissä varustuksissa tulee olla tarpeellinen määrä hylättyjä vaatteita.

Vaatteitten tulee mieluummin olla hyvin istuvia, ettei vettä pääse kokoontumaan niiden ja ruumiin väliin, mikä estää ja väsyttää uijaa.

292. Noin 10 yksittäisharjoitusta ja 5 lisäharjoitusta riittänee jonkinlaisen uintivarmuuden saavuttamiseen.

293. Harjoituspaikaksi valitaan virtaava vesi, salmi tai lahti. Rantojen tulee olla laakeat ja hiekkai-

set. Edullisinta on saada uida rannalta toiselle tarvitsematta välillä kääntyä takaisin lähtörannalle. Rannan tulee mikäli mahdollista olla matalaa vain niin pitkältä, että hevosten muutaman askelen perästä on alettava uida. Ne eivät silloin saata kääntyillä ja vastustella, ennenkuin ovat syvässä vedessä. Äkkijyrkät rannat ovat luonnollisesti sopimattomia.

Pohjan tulee olla kiinteää ja tasaista. Se on tarkoin tutkittava ennen harjoitusten alkua, niin että esteinä olevat paalut ja terävät kivet poistetaan.

Harjaantuneet hevoset ja ratsastajat voivat uida myös huonompirantaisten vesistöjen yli, mutta sellaisia paikkoja ei saa käyttää harjoituspaikkoina.

294. Useimmat hevoset kykenevät uimaan useita kilometrejä, mutta tavallisissa harjoituksissa on 50 ja 100 m matka täysin riittävä.

295. Hevosten ja ratsastajien säikyttämisestä on mahdollisimman mukaan vältettävä ja annettava vähempi kykyisten ja tottumattomien jatkaa muita kauemmin niitä harjoituksia, joissa hevosta uitetaan liekanuorassa.

296. Uintiharjoitukset on mieluummin pidettävä auringonpaisteisella ja lämpimällä ilmalla, kun vesi ei ole erikoisen kylmää.

Ratsastajat ja hevoset eivät veteen mennessään saa olla hiestyneitä.

297. Opettajan ei pidä neuvoa tai huutaa miehille, jotka ovat vedessä. He voivat silloin vain harvoin kuulla käskyt ja se heitä vain häiritsee.

298. Kaikissa harjoituksissa on pidettävä varalla pari köysillä ja pelastusrenkailla varustettua, uimataitoisten ratsastajien ohjaamaa venettä, mahdollisesti hätään joutuneiden ratsastajien ja hevosten auttamista varten.

Hevosten ja ratsastajien yksittäisharjoitukset.

299. 1) *Hevosten uitto liekanuorassa — ilman ratsastajaa.*

Useimmiten hevoset jo luonnostaan osaavat uida, mutta harjoituksissa ne tottuvat ja tulevat kestäviksi samalla kun niiden pelko vettä kohtaan poistuu.

Mieluimmin olisi uitava tallia lähinnä olevaa rantaa kohden. Näitä harjoituksia varten hankitaan muutamia raskaanpuoleisia veneitä, joiden perässä hevosia liekanuorasta uitetaan.

Ohjokset otetaan pois ja liekanuora kiinnitetään. Senjälkeen hevoset talutetaan veteen liekanuorasta, joita pitävät veneissä istuvat miehet. Liekanuora on pidettävä kohtuullisen kireällä ja niin pitkänä, että hevonen häiriintymättä ui noin 1—2 hevosenmitan päässä veneestä eikä kulkeudu veneen mukana. Jos hevonen yrittää poiketa veneen suunnasta, annetaan sille oikea suunta uudistetuilla kohtuullisilla nykäisyillä liekanuorasta eikä jatkuvalla vetämisellä, jolloin se tämän sijaan voi joutua vetämään venettä mukanaan.

Näitä harjoituksia voi myös suorittaa sitä varten rakennettujen siltojen luona. Näiden tulee olla siksi korkeita (noin 1 m) etteivät hevoset yritä niille kavuta, sekä niin pitkiä (20—25 m) että hevoset ehtivät uida kohtalaisen matkan. Sillan tulee olla niin leveä (noin 4—5 m) että hevosia taluttavat miehet helposti saattavat kulkea toistensa ohi. Hevosten veteen- ja vedestäkulkupaikat voi tehdä puusta ja ne on varustettava poikkipienoilla luiskahtelemisen estämiseksi.

300. Kovin vastahakoiset hevoset voi pakottaa veteen kahden ratsastajan avulla, jotka, kädet hevosen takaosan ympärillä, työntävät sen veteen.

301. 2) *Hevosten uitto liekanuorassa — ratsastaja alastomana.*

Ohjokset solmitaan niin lyhyelle, että solmu on kaulan keskikohdalla. Hevonen ratsastetaan veteen, liekanuorasta taluttaen. Kun se alkaa uida, voi ratsastaja joko asettua sen viereen tai selän päälle, mutta hän ei saa istua selässä ja yrittää puristautua jaloilla vedessä liukkaaksi käynyttä hevosen selkää vasten. Tämä on vaikeata ja rasittaa hevosta.

Ratsastajan maatessa hevosen vieressä, tarttuu hän hevosen puoleisella kädellä harjaan ohjaksien alapuolelta, 2—3 kämmenenleveyden päässä sä'ästä ja seuraa hevosen mukana käsivarsi koukistettuna. Hevosen liikkeitä voi tällöin paremmin seurata kuin jos laahaisi sen mukana käsivarsi suorana. Hän ei saa myöskään taivuttaa käsivarttaan liikaa eikä vetää itseään hevosen kaulan päälle, jolloin hevonen painuu veden alle. Virtaavassa vedessä on ratsastajan edullisinta maata virran yläjuoksun puoleisella sivulla. Hevosta ohjataan vapaalla kädellä lyhyin, kevyin ohjasottein tai painamalla kaulaa. Tällöin ratsastaja ei saa räiskyttää vettä hevosen päälle, koska hevonen siitä käy rauhattomaksi. Ratsastaja ei ylimalkaan saa uida jaloillaan, vaan ainoastaan vapaalla kädellään, ettei saattaisi hevosta rauhattomaksi.

Ratsastajan maatessa hevosen selän päällä pitää hän toisella tai molemmin käsin harjasta, ohjaten toisella kädellä. Tästä asennosta hän, maihin noustessa, taas pääsee paikoilleen helpommin kuin jos hän makaisi

hevosen vieressä, jolloin toiset hevoset tungoksessa saattavat työntää hänet pois.

Jos ratsastaja pitää kiinni hevosen hännästä, on hänen helppo seurata sitä, jos kumpikin on hyvä uimari. Ratsastaja ei kuitenkaan silloin voi ohjata hevosta ja joutuu veden alle, jos hevonen etsii pohjaa takajaloillaan. Hän ei myös voi, hevosen tullessa maihin heti päästä selkään.

Kun hevoset uivat varmasti liekanuorassa, niin irroiteetaan ne ja ratsastajat ohjaavat vapaasti rantaa kohden. Liekanuoraa ei sen takia saa kiinnittää, vaan se viedään ainoastaan kuolainrenkaan läpi. Taluttaja pitää sen molemmat päät kädessään.

302. 3) *Hevoset uivat vapaasti — ratsastaja alastomana.*

Ohjaket solmitaan niin, että solmu on kaulan keskikohdalla. Hevonen ohjataan veteen painamalla kaulasta tai ohjaksilla.

Hevoset ratsastetaan päättäväisesti veteen, pitäen hevosia usean hevosmitan päässä toisistaan, niin että apua tarvittaessa helposti voi lähestyä jokaista.

Ratsastajan on pakotettava hevonen pohkeilla eteenpäin ja suunnattava katseensa toiseen rantaan eikä veteen hevosen viereen.

303. 4) *Hevosten uitto liekanuorassa — ilman ratsastajaa.*

Satula vaivaa alussa useita hevosia. Niitä on sentakia, kun niitä satuloituina opetetaan uimaan, alussa talutettava liekanuorasta. Vedessä kutistuvia vöitä ei saa liaksi kiristää, etteivät ne haittaisi uivan hevosen hengitystä. Jalustimet asetetaan ristiin satulan eteen, jalustinremmit kierrettyinä toistensa ympäri, sillä ylösvedetyt jalustimet helposti luisuvat alas.

Hevosella tulee olla rintaremmi, jottei satula luis-kahtaisi taaksepäin.

304. 5) *Hevosten uitto liekanuorasta — hevonen satuloituna, ratsastaja pukimissa.*

Ennenkuin ratsastaja pannaan pukimissa uimaan hevosen mukana, on hänen opittava uimaan täysissä pukimissa ilman hevosta.

Kun hevonen on satuloitu, ei ratsastaja voi maata sen selän päällä vaan sivulla. Jos hevonen on voimakas uimari, voi ratsastaja myös jäädä istumaan satulaan.

Jalustimet otetaan ylös ennen veteen ratsastusta ja asetetaan satulan eteen, jalustinremmit kierrettyinä toistensa ympäri. Jos jalat pidetään jalustimissa, voi ratsastaja helposti takertua niihin ja joutua, jos hevonen vastustelee, veden alle.

305. 6) *Hevosten uinti vapaina — hevonen satuloituna ja lopuksi pakattuna ja ratsastaja pukimissa.*

Kun hevoset ja ratsastajat edellisissä harjoituksissa ovat saavuttaneet tarpeellisen varmuuden ja tottumuksen, annetaan niiden uida vapaina yksi kerrallaan.

Hyvät uimarit voivat kantaa satulan, pakkauksen ja ratsastajan selässään, mutta yleensä on ratsastajan maattava hevosen vieressä helpoittaakseen sen työtä.

306. Tottumattomien ratsastajien tavallisimmat virheet uintiharjoituksissa ovat seuraavat:

hevosta ei ratsasteta veteen kyllin päättävästi ja nojaututaan eteenpäin eikä istuta syvälle satulaan;

heittäydytään liian aikaisin hevosen selästä, ennenkuin se todella ui; tällöin ei nim. kyllin tehokkaasti voida estää hevosta kääntymästä pois, mihin sillä yleensä on taipumusta.

riiputaan ohjaksista, sensijaan että hevosta ohjattaisiin uudistetuilla ohjasotteilla;

taivutetaan liaksi hevosta pitelevää kättä ja yritetään päästä ylös sen päälle, sensijaan että käsi vähän koukistettuna, seurattaisiin hevosta;

ratsastaja menettää malttinsa ja kapuaa hevosen päälle, jolloin tämä joutuu upoksiin;

häiritään uudessa hevosta jaloilla koskettelemalla sen jalkoja ja kupeita.

Muutamilla hevosilla on se vika, että ne etsivät takajaloillaan pohjaa, asettuen pystysuoraan. Ratsastajan on tällöin luistettava pois selästä ja koetettava viedä hevonen eteenpäin huudoilla ja painamalla kaulasta, mutta hänen on varottava joutumasta hevosen eteen tai ohjaksissa riippumista, jottei hevonen kaatuisi selälleen. Vedessä samoin kuin maallakin riippuu hevosen kuuliaisuus siitä onko sillä halua mennä eteenpäin.

Hevosen potkut kadottavat vedessä paljon voimastaan. Jos hevonen käy kovin väkivaltaiseksi, päästetään se irti. Se rauhoittuu silloin tavallisesti pian ja ui maihin.

Myös, jos hevonen pyörähtää ympäri pää veden alla, ei se useimmiten siitä kärsi. Kauan veden alla olleita hevosia on koetettava herättää henkiin keinotekoisella hengityksellä ja hieromalla.

41 §.

Lisäharjoituksia patruleja ja suurempia joukkoja varten.

307. 7) *Ratsastajat ja varusteet viedään yli veneillä, hevoset uivat ryhmissä tai nitetaan veneitten vieressä. Erikoiset veneiden ja lauttojen hoitajat määrätään. Aina-*

kin yksi vene miehineen määrätään mahdollisesti hätäänjoutuvien avustajaksi.

Varusteet lastataan osastcttain aluksiin, niin että ne toisella rannalla satuloitaessa helposti löytyvät.

Paraimmin uivat miehet valitaan, esim. yksi puolijoukkuetta kohti, uimaan johtavien hevosten kanssa. Tärkeätä on että nämä hevoset uivat nopeasti ja luotettavasti, jotta jäljessä uivat eivät niitä sivuuttaisi.

Yksi mies määrätään pitämään puolijoukkueen lähetevän rivin hevosia ja pari miestä ajamaan niitä veteen.

Hevoset ajetaan veteen, riippuen niiden uimisvarmuudesta, puolijoukkueen tai joukkueen suuruisina ryhminä.

Muut ratsastajat lähetetään etukäteen aluksilla purkamaan varusteita veneistä y. m. ja vastaanottamaan hevosia toisella rannalla. He menevät hevosia vastaan veteen ja tarttuvat niiden ohjiin ennenkuin ne täysin ovat ehtineet maihin. Hevosia on silloin helpoin ottaa kiinni. Ne hevoset, jotka irrallaan tulevat maihin, pysyttelevät kuitenkin tavallisesti toisten luona ja saadaan helposti kiinni.

Jäljellejääneet miehet tuodaan yli heti hevosten jälkeen. Hevosten selät hangataan kuiviksi ennen satulointia.

Hevosia voi myös kuljettaa veneitten sivulla, yleensä ei kuitenkaan useampia kuin kaksi tavallisen soutu-veneeseen kummallakin puolella. Patrulleille on tämä tapa edullisempi kuin irtonaisten hevosten uittaminen, mutta suurille joukoille harvoin voi hankkia tarpeellisen määrän veneitä. Jollei ole veneitä, niin voi useimmiten valmistaa lauttoja, joilla varusteet ja miehistö kuljetetaan yli.

Pienen vesistön yli voi myös tehdä portaan, jota pitkin ratsastajat kulkevat taluttaen hevosia vedessä portaitten vieressä.

Voi myös kiinnittää rannalta toiselle köyden, jonka avulla miehistö hinautuu toiselle puolen, vaatteet ja aseet kiinnitettynä päähän ja olkapäille, minkä jälkeen hevoset uitetaan yli.

8) *Varusteet kuljetetaan aluksilla — ratsastajat uivat alastomina hevosten kanssa.* Kun tarpeellinen määrä miehiä on jaettu hoitamaan veneitä ja viemään varusteet yli, uivat muut hevosten kanssa. Ilman ratsastajaa olevat hevoset uivat irrallaan muitten mukana. Ratsastajan on varottava, etteivät ympärillä olevat hevoset häntä tungoksessa työnnä alas.

9) *Ratsastajat ja hevoset uivat, kenttävarustus osittain tai täysin mukana.* Mikäli mahdollista, on uintia kenttävarustuksissa vältettävä. Jos kuitenkin siihen ollaan pakotettuja, niin voi olla eduksi varsinkin jos vesistö on suuri, jättää jäljelle osa varusteita hevosten helpoittamiseksi. Uinti suoritetaan puolijukkueen tai joukkueen suuruisissa ryhmissä.

Pienien vesistöjen yli mentäessä, kun hevosen ei ole uitava enempää kuin 10—15 m kannattaa pakkaus, ennen kastumistaan, hevosta jonkun verran. Varsinkin jos ratsastaja on tottumaton uimari, tulee hänen jäädä satulaan eikä tehdä hevosta rauhattomaksi, yrittämällä uudessa nousta satulasta, mikä pakkauksen ollessa täydellinen ei aina ole helppo tehtävä.

Ennen kuin uinnin jälkeen ratsastetaan edelleen, on uudelleen satuloitava ja varusteista poistettava vesi mahdollisimman tarkkaan. Myös satulavilttien ollessa märät voi ratsastaa ilman lyöttymisvaaraa, jos ne vain satuloidessa hyvin asetetaan.

III. Alokaskouluutus.

42 §.

Yleistä.

310. Alokkaan on saavutettava sellainen ratsastustaito että hän kaikissa askellajeissa, maastossakin ja esteitten yli hypättäessä kykenee sekä yksinään että osastossa seuraamaan hevosen liikkeitä ja ohjaamaan sitä sekä samalla käyttämään aseitaan.

Hänen tulee oppia huomaamaan että hänen menestymisensä ja varmuutensa ensi sijassa riippuu ratsastustaidosta ja hevosen käsittelystä, mihin kuuluu, ettei hevoselta koskaan saa vaatia suurempia ponnistuksia kuin tarkoitukseen tarvitaan.

311. Ratsastuksenopettajan on otettava huomioon ratsastusosaston johtamisesta 3 §:ssä annetut yleiset määräykset ja tarkoin muistettava ensimmäisen ratsastuskouluutuksen ratkaiseva merkitys alokkaan tulevalle kelpoisuudelle.

312. Alokkaiden hevoset ovat tavallaan heidän ratsastuksenopettajiaan. Ne ovat valittavat hevosista, joilla on hyvät liikkeet eivätkä ne saa olla laiskoja, mutta eivät myöskään liian tulsia ja herkkiä. Vilkaat, kevyet hevoset ovat parempia kuin raskaat ja

laiskat. Vanhat jäykät hevoset ovat aivan sopimattomia. Mitä paremmin hevonen on kouluutettu, sitä nopeammin ja paremmin oppii alokas ratsastamaan. Siitä taas seuraa, että hän vuorostaan remonttiratsastajana paremmin voi kouluuttaa nuorta hevosta. Alokas- ja remonttiratsastus ovat siis vuorovaikutuksessa keskenään. Paraiten ratsastetut hevoset on siis annettava alokkaille ja taitavimmat ratsastajat valittava remonttiratsastajiksi.

Alokkaiden hevosten on mikäli mahdollista jo ennen oltava totutettuja köydessä juoksemiseen ja kulkemaan irrallaan peräkkäin ratsastusosastossa.

313. Ratsastuksenopettajan on pidettävä huolta siitä, etteivät alokkaan vaatteet haittaa hänen ratsastustaan. Housujen pitää ylettyä hyvin ylös haaroihin, eivätkä ne saa puristaa polvista tai muodostaa teräviä poimuja.

Alokas on käskettävä heti ilmoittamaan, jos alkuaan ratsastushaavaan ilmenee. Tässä tarkoituksessa on alipäällystön päivittäin tarkastettava alokkaat. Satulaan liittyvien ruumiinosien jokapäiväinen peseminen kylmällä vedellä ehkäisee haavain syntymisen. Milloin kaikesta huolimatta niitä ilmenee, on niitä huolella hoidettava, ettei alokas alussa mitättömien ratsastushaavojen huolimattoman hoidon takia pitemmäksi aikaa tulisi ratsastukseen kykenemättömäksi.

Satulointi ja suitsitus samoinkuin hevosen ja miehen kunto on ratsastuksenopettajan joka päivä tarkastettava, niin että alokas ensi päivästä alkaen oppii järjestykseen ja siisteyteen.

Alokkaan puku tasapainoratsastuksen aikana on jokapäiväinen palveluspuku ilman kannuksia ja aseita.

Kannukset annetaan miehelle vasta kun hän on oppinut jotakuinkin oikein käyttämään pohkeitaan. Lopuksi on alokas opetettava ratsastamaan sapeli, karabiini, ja koko kenttävarustus mukanaan. Erikoisissa ratsastusharjoituksissa ratsastetaan kuitenkin ilman aseita.

314. Ratsastusosasto ei saa olla suuri, koskaan ei suurempi kuin 16 ratsastajaa yhtäaikaan yhden opettajan opetettavana. Suuret osastot on jaettava alaostoihin, joista yksi ratsastaa toisten kävellyttäessä hevosia, suorittaessa tasapainoratsastusta tai muita liikkeitä alipäällystön johdolla.

315. Alokkaan on oltava ratsailla vähintään 1—2 tuntiin päivässä. Tästä ajasta puolet käytetään varsinaiseen ratsastuskouluutukseen ja toinen puoli kävellyttämiseen tai muihin harjoituksiin. Joka päivä istumalla kauan satulassa saa alokas luottamusta hevoseen, oppii seuraamaan sen liikettä samalla kun ruumiinmuoto käy ratsastukseen soveliaaksi.

Päivittäiset kävellyttämisharjoitukset ulkona silloinkin kun ratsastusharjoitukset pidetään ratsastushuoneissa, vaikuttavat alokkaaseen jännitystä poistavasti ja haihduttavat epäluulot ratsastusta kohtaan samalla kun hevoset ja miehet saavat raitista ilmaa ja liikuntaa. Kauan kestävässä kävellyttämisharjoituksissa on välillä yksitoikkoisuuden välttämiseksi siirryttävä muutamiksi minuuteiksi rauhalliseen raviin. Opettajan on pari kertaa viikossa ratsastettava alokkaiden kanssa teillä, suurilla ratsastuspaikoilla tai helpossa maastossa. Alokkaasta on tehtävä joka vuodenaikana täysin käyttökelpoinen ratsastaja ja tämän takia hänen on alusta alkaen totuttava ratsastukseen ulkona myös talvisaikaan.

Valmistavat harjoitukset.

316. Valmistaviin harjoituksiin sisältyvät liikkeet puuhevosella ja jalan sekä tasapainoratsastus.

317. Alokkaan on jo ensi päivästä alkaen alettava ratsastaa, mutta ennen elävän hevosen selkään nousua, on hänelle satuloidulla puuhevosella opetettava ratsailleenousun ja ratsailta-astumisen ensi alkeet. Tätä jatketaan joka päivä ratsastuksen ohella, kunnes hän on saavuttanut täyden valmiuden. Ratsastajan istunnan ja ohjasasennon ensi perusteet ovat opetettavat puuhevosella samoin kuin ne voimistelu- ja notkeusharjoitukset, joita on harjoitettava tasapainoratsastuksen aikana.

318. Ratsastuksenopettajan on annettava alokkaan tarttua käsin suokappaleeseen, samalla kun hän itse pitää kiinni ohjaksista, opettaakseen alokkaalle suokappaleen vaikutuksen hevosen suuhun ja ohjasvaikutuksen yleensä sekä opettaakseen hänet huomaamaan pehmeän, kovan ja nykävän ohjasotteen erilaisen vaikutuksen. Sen jälkeen ratsastuksenopettaja itse tarttuen suokappaleeseen vakuuttautuu siitä, että oppilas on hänet oikein käsittänyt.

319. Saadakseen alokkaat itse kokemaan mikä merkitys oikealla painonjaolla ratsastuksessa on voi ratsastuksenopettaja antaa yhden kerrallaan nousta toisen olkapäille. Tämä lähtee sitten liikkeelle olkapäilläistujan, opettajan määräyksestä, vuorotellen seuratessa hyvin liikkeen mukana tai nojautuessa vastakkaiseen suuntaan kuin liike. Yksi ainoa tällainen harjoitus saa ratsastajan helpommin kuin pitkät selitykset

käsittämään oikean ja liikettä seuraavan painonjaon merkityksen.

320. Valmistavissa jalan suoritettavissa harjoituksissa on alokasta myös opetettava taluttamaan hevosta ja järjestytyseen ratsastusta varten.

321. Tasapainoratsastuksen ja ilman ohjia suoritettavan ratsastuksen tarkoituksena on opettaa ratsastaja seuraamaan hevonsensa liikkeitä, ennenkuin hän oppii ohjaamaan sitä, sekä totuttaa ratsastajaa ja saada hänet luottamaan hevoseen.

Milloin tarpeellista, sallitaan ratsastajan tarttua hevosen harjaan tai satulaan, jottei hän putoaisi ja siten oppisi pelkäämään ratsastusta.

322. Tasapainoratsastuksessa hevosia joko juoksetetaan köydessä ympyrällä tai annetaan niiden kulkea osastossa peräkkäin irrallaan. Kummassakin tapauksessa annetaan ohjien solmittuina olla hevosen kaulalla, niin että alokas tilapäisesti hillitäkseen tai ohjatakseen hevosta voi tarttua niihin.

323. Milloin on vähän tilaa, voivat useat hevoset juosta samaa ympyrää. Kun ne kulkevat irrallaan peräkkäin, on kävkiratsastajaksi valittava jonkunverran edistyneempi alokas, joka ratsastaa hevostaan ohjakset kädessä ja johtaa osaston pitkin neliötä tai ympyrää.

Ensi alussa käytetään jalustimia kunnes ratsastaja saa jonkunverran varmuutta.

324. Edullisinta on tasapainoratsastuksessa juoksettaa hevosia vuorotellen köydessä ja vuorotellen irrallaan osastossa.

Köydessä juoksettaessa oppii alokas myös köydestä juoksettamisen, samalla kun hevoset voi saada

kulkemaan paremmassa asennossa kuin niiden kulkiessa irrallaan peräkkäin. Edellinen tapaus on edullisempaa sekä ratsastajan että hevosen kouluutukselle. Alokkaat oppivat ympyrällä liikkeessä siirtämään painonsa sisään hevosen taivutetulle sivulle sekä oppivat seuraamaan hevosen liikettä volteissa ja käännöksissä. Sitävastoin hevoset saattavat kärsiä työstä ympyrällä, jos sitä kauan jatketaan. Korkeintaan 1/2 tuntia saa kutakin hevosta juoksentaa ympyrällä, mutta koskaan ei saa vauhtia liiaksi kiihdyttää.

Samalla kun muutamat ratsastajat saavat opetusta ratsastuksessa köydessä juoksentetuilla hevosilla voi muita, osastoon järjestettyinä, opettaa tasapainoratsastuksessa. Näitä harjoituksia vuorotellaan aina kävelyttämisen kanssa, niin että alokkaat, miesten ja hevosten rasittumatta, erilaisissa harjoituksissa päivittäin ratsastavat noin 2 tuntia.

Ensi päivinä riittää kuitenkin 1/2 tunnin tasapainoharjoitus ja 1/2 tunnin kävelyttäminen. Kävelyttäessä on alokkaiden tällöin ratsastettava vain käyntiä ja vähän hidasta ravia, välistä astuen ratsailta ja taluttaen hevosia, etteivät lihakset ratsastuksesta kävisi kovin aroiksi.

Kun alokkaat ovat jonkunverran saaneet satulakiinteyttä, vaihdetaan hevosia, totuttaakseen heitä eri hevosten liikkeisiin. Myöskin kärkiratsastajaa on vaihdettava, jotta hänkin voisi olla mukana tasapainoharjoituksissa.

325. Tasapainoharjoituksissa ratsastajalle ensin opetetaan istunta ja sittemmin tämän ohessa erilaisia voimistelun- ja notkeusliikkeitä, jotta ratsastaja oppisi seuraamaan hevosen liikettä ja kotiutuisi satulaan.

Ensi aikana ratsastetaan käyntiä ja vaihteeksi hidasta, lyhyttä ravia. Vähitellen aletaan ravissa ratsastaa yhä useampia kierroksia sekä vauhti tehdään vapaaksi. Lopuksi ratsastetaan vapaassa lyhyessä laukassa, mikä on alokkaalle erikoisen kouluuttavaa. Voimistelun ja notkeusliikkeet opetetaan paikalla ja suoritetaan käynnissä, ravissa ja lopuksi laukassa. Vaatimukset ovat asetettavat riippuvaisiksi kunkin ratsastajan kyvystä.

326. Kun ratsastaja tasapainoratsastuksessa ottaa asennon ratsain, niin riippuvat käsivarret luonnollisesti alas pitkin vartaloa, kädet reisien takana tai voi ne myös pitää kuten ohjaksilla ratsastettaessa. Ensiksi pyritään saattamaan ratsastajan keskiosa lonkasta polviin oikeaan asentoon, sittemmin aletaan vaatia myös muitten ruumiinosien oikeassa asennossa pitämistä.

Ensi päivästä alkaen on pidettävä silmällä reisien kunnollista levittämistä ja kääntämistä, niin että polvilumpiot tulevat suoraan eteenpäin ja ratsastaja vajoaa syvälle satulaan, istuin eteentyönnettynä. Parempi on, että ratsastaja tällöin köyristää ristiluitaan kuin että hän istuisi notkoselkäisenä, mikä useinkin on seurauksena kun ratsastajalta liian aikaisin aletaan vaatia suorassa istuntaa. Mitään ohjesäännön mukaisia vaatimuksia ei millään ehdolla saa alokkaalle asettaa näissä harjoituksissa. Kaikkea jännittäytymistä on vastustettava. Erikoisen tärkeää on, että sääret riippuvat vapaasti alas ja ettei niitä puristeta hevosen kylkiin. Mitään liikkeiden seuraamista tai oikeaa pohjevaikutusta ei voi aikaansaada, jos alokas on oppinut pysymään selässä puristautumalla jaloin kiinni kylkiin.

327. *Voimisteluliikkeet* suoritetaan, mikäli mahdollista, voimisteluohjesäännön mukaisesti ja käyttäen sen komentosanoja. Yhtaikaisuutta ja suurta suoritusnopeutta ei kuitenkaan saa vaatia. Ratsailla ovat kaikki liikkeet suoritettavat pehmeästi, notkeasti ja ilman äkkinäisiä ojentautumisia. Sitten kun ratsastaja on saavuttanut jonkinlaisen valmiuden, käsketään hänen välistä omin neuvoin suorittaa jotakin ratsastuksenopettajan määräämiä tai itse valitsemiaan liikkeitä.

Voimisteluliikkeisiin kuuluvat: *Pään liikkeet*: taivutukset ja kierrot. *Käsien liikkeet*: käsivarsien pyörittäminen yksi käsi kerrallaan tai molemmat yhtäaikaa.

Ratsastusasennossa pidettyjen käsien pyörittäminen.

Käsivarsien nosto.

Vartaloliikkeet: taivutukset ja kierrot, kädet lanteilla tai ilman.

Taaksepäintaivutuksessa ei selkää saa notkistaa, vaan ratsastajan on selkäänsä hiukan köyristäen vähitellen laskeuduttava hevosen selkään. Kaikissa vartaloliikkeissä on ratsastajan säilytettävä jalka-asento mahdollisimman muuttumattomana, hyvin käännettyin reisiin, polvet kiinni satulassa.

Jalkojen liikkeet: jalkavarren heilutus, koko jalka viedään eteen- ja taaksepäin, säären heilutus; sääri polvinivelestä koukistetaan ja ojennetaan;

jalkaterän pyörittäminen, vuorotellen ulkoa sisäänpäin ja sisältä ulospäin.

328. *Notkeusharjoituksia* ovat esim. seuraavat:

Ratsastaja kumartuu eteenpäin ja taputtaa hevosen etujalkoja tai nojaa vartalon, kiertäen sitä, taaksepäin ja koskettaa takaosan kylkiä.

Riipunta suoritetaan siten, että ratsastaja luistaa

alas hevosen sivulle, riippuen reidestä kääntyneenä hevosta vasten sekä vetäytyy jälleen satulaan, aluksi käsien avulla, lopuksi ilman.

Ratsastaja kohoaa polvien varaan, nojautuen käsillään etukaareen ja luisuu sitten hiljalleen takaisin satulaan.

Toinen jalka heilautetaan hevosen kaulan yli sivuistuntaan. Tämän jälkeen jalka viedään takaisin ja sama liike suoritetaan toisella jalalla.

Tukeutuen käsiin ratsastaja heilauttaa molemmat jalat taaksepäin.

329. Ratsaille nousu ja ratsailta astuminen suoritetaan liikkeessä.

Yhden tai kahden viikon tasapainoratsastuksen jälkeen aloitetaan esteratsastuksen valmistavat harjoitukset, joissa alokkaat opetetaan taluttamaan hevosia esteiden yli sekä ratsastamaan yli maassa olevan puomin. Vähitellen korotetaan puomia ja senjälkeen ratsastetaan muita matalia esteitä, estetarhassa tai ulkona. Hypätessä ovat hevosten ohjokset pidettävät solmussa kaulalla. Hyppyharjoitukset suoritetaan ravissa ja lopuksi laukassa.

Milloin hevosia hyppäytetään esteitten yli köydessä ympyrällä, saa tämä tapahtua vain muutamia kertoja kummallekin puolen eikä vauhti saa olla nopea.

44 §.

Ratsastus ohjaksin.

330. Valmistavien harjoitusten aikana on alokas jotakuinkin oppinut seuraamaan hevosen liikkeitä kaikissa

askellajeissa, sekä perehtynyt apukeinojen käyttämistä koskeviin valmistaviin ohjeisiin. Tällä tavoin on tehty mahdolliseksi oikean vaikutuksen opettaminen. Tasa-painoratsastusta kuitenkin on jatkettava, joka päivä harjoittaen sitä lyhyen aikaa ohjaksin ratsastettaessa myöhemmin kerrataan liikkeet ilman ohjaksia vain jonkun kerran viikossa, lopuksi lopettaen ne kokonaan, kuitenkin on hevosen liikkeisiin erikoisen tottumattomien alokkaiden annettava niitä edelleen jatkaa.

Heti, kun joku alokkaista osottautuu kankeaksi ja jännittäytyneeksi tai tukeutuu ohjaksiin, aloitetaan uudelleen ratsastus ilman ohjaksia. Silloin on edullisinta, että ratsastuksenopettaja päivittäin jonkun aikaa koettaa opettaa sellaista alokasta seuraamaan hevosen liikkeitä, harjoittaen häntä erikseen, hevosta tällöin köydessä juoksuttaen.

331. Ratsastuksenopettajan on silloin tällöin noustava ratsaille ottaakseen selvän ovatko hevoset kuuliaisia ja tottelevatko ne apukeinoja. Jos hevonen alokkaan epävarman vaikutuksen johdosta, ei enään tottele apukeinoja, niin on opettajan itse tai alipäällystön avulla, saatettava se jälleen kuuliaiseksi.

332. Kannukset otetaan käytäntöön heti kun alokas on oppinut käyttämään pohkeitaan jotenkin oikein.

Raippaa alokkaat eivät yleensä saa käyttää ratsastuksessa muuta kuin oppiakseen sen kädessä pitämisen ja käyttötavan.

Alokkaan ratsastaessa hevosella, joka ei tottele pohjevaikutusta, on hänen kuitenkin sallittava käyttää raippaa. Sillä jos hevonen ei tottele pohjevaikutusta, ei alokas opi oikein käyttämään pohkeitaan, vaan oppii sen sijaan niillä potkimaan ja takomaan hevosta.

Vasta ohjaksin tapahtuvan ratsastuksen lopulla opetetaan alokas ratsastamaan jalustimia käyttäen.

333. Ohjaksellisessa ratsastuksessa käytetään etenkin osastoa ilman kärkeä, mutta sitten kun alokkaat ovat oppineet jotenkin ohjaamaan hevostaan, ratsastetaan päiväharjoituksen lopulla myös kärjellisessä osastossa ja määrätyin etäisyyksin.

Sitäpaitsi on alokkaille, varsinkin kun jotakin uutta on harjoitettava, usein annettava yksittäisopetusta antamalla heidän ratsastaa pari kerrallaan. Kun alokkaat ovat oppineet jotenkin ohjaamaan hevosiään, ratsastetaan osa päiväharjoituksen ajasta hajalla, jolloin alokkaat saavat omin neuvoin suorittaa ennen läpikäytyjä liikkeitä.

334. Kokoontumis- ja järjestysharjoituksia käynnissä ja ravissa on usein harjoitettava.

335. Lyhyttä ravia ei alokasaikana saa ratsastaa liian hitaassa vauhdissa, varsinkaan ei ohjaksin tapahtuvan ratsastuksen alkupuolella, ennenkuin alokkaat ovat oppineet oikein vaikuttamaan hevosiin. Muuten liikkeet kadottavat joustavuutensa ja hevonen liikkuu laahustaen, mikä on alokkaan kehitykselle epäedullista. Vapaa vauhti jossakin määrin korvaa ratsastajan pakottavan ja kokoavan vaikutuksen, jota alokkaalta ei voi vaatia ennenkuin kouluutus on pitkälle edistynyt. Tarkoitukseton ratsastus kiivaassa tahdissa ei myöskään ole sopivaa. Hevoset siitä rasittuvat ja alokkaat eivät opi istumaan jännittäytymättä eikä käyttämään lieviä tarpeenmukaisesti sovitettuja apukeinoja.

336. Ensi päivänä saa alokas käyttää vähän laajempia apukeinoja kuin mikä muulloin on sopivaa. Yleensä on ratsastuksenopettajan alusta alkaen painet-

tava alokkaan mieleen, että hevosta ei voi hallita väkivallalla, koska se on ratsastajaa voimakkaampi, vaan ainoastaan siihen oikein vaikuttamalla. Alokkaan tulee välttää kaikkia karkeita ohjasotteita ja hänen on vähitellen opittava käyttämään apukeinoja mahdollisimman rajoitetuissa määrin ja vähimmällä voiman kulutuksella. On kuitenkin harkitusti vastustettava hänen taipumustaan ohjaksin ratsastettaessa käyttää tasapainoratsastuksessa oppimaansa toimetonta hevosen liikkeitten seuraamista.

337. Ensi harjoituksissa ratsastaa osasto usein uraa pitkin käynnissä ja lyhyessä ravissa, vuorotellen pysähtyen ja lähtien liikkeelle. Tällöin opetetaan alokkaalle eteenpäinpakottavien ja pidättävien apukeinojen käyttäminen. Näiden apukeinojen suoritus ja vaikutus on hänelle selvitettävä. Eteenpäinpakottaessa seuraa vartalo hyvin liikettä ja pohkeilla painostetaan satulavyön kohdalta käsien myödetessä. Pidättäessä pohkeet taas painostavat satulavyön takaa samalla kun käsillä pidätetään. Hevosen kokoamista ei kuitenkaan vielä voi vaatia.

Alokkaan sallitaan pysähtyessä vain hiukan nojata vartaloaan taaksepäin. Jos hänet opetetaan nojautumaan liian paljon taakse, niin oppii hän helposti pahan tavan pidättää hevosta kiskomalla selän ja käsivarsien avulla, samalla kun pohkeet luistavat eteenpäin ja selkä notkistuu, sensijaan että istuin työntyisi eteen ratsastajan alle.

338. Ratsastamalla kaartoja nurkissa ja »koko rata leikkaa» saa alokas alkukasitteet kaarroista.

Paikalla opetetaan hänelle taivuttava ja asettava ohjasvaikutus.

Näillä kaarroilla häntä valmistetaan muihin kaartoihin, joita ensin koko osasto suorittaa ympyrällä ja sitten yksityiset ratsastajat opettajan käskystä yli radan. Tällöin on tarkasti vastustettava ratsastajan taipumusta myötäämättä riippua sisäpuolisessa ohjaksessa, sensijaan että antaisi sisäpuolisen ohjaksen johtaa ja ulkopuolisella pakottaisi hevosen käännökseen. Hän ei kuitenkaan saa viedä ulkopuolista ohjasta niin paljon sisäänpäin, että se tulisi ristiin sään yli ja hänen on heti myödättävä kun hevonen alkaa kaartaa.

339. Hevosen taivuttaminen ja asettaminen liikkeessä opetetaan alokkaalle ympyrällä. Liikkeiden suoritus on vielä selvempi ympyrän vaihdossa.

Ympyrän vaihdossa antaa ratsastuksenopettaja alussa toisella ympyrällä ratsastavan osaston pysähtyä tai ratsastaa käyntiä ympyrän uran sisäpuolella.

340. Paikalla tehdään käännöksiä etujaloilla, jolloin alokas oppii käsittämään pohkeitten »sivullevievän» ja »vastustavan» vaikutuksen sekä sen vaikutuksen, mikä saman puolen ohjaksella tällöin on.

341. Pohkeitten »sivullevievä» vaikutus opetetaan liikkeessä muutaman askelen säärenväistöllä käynnissä, osaksi pitkin nelikulmiota, osaksi ympyrällä.

342. Alokkaan tulee nyt olla tarpeeksi valmistunut apukeinojen käyttämiseen laukkaanlähdössä, mikä ensin suoritetaan ravista ympyrällä, yksi tai pari ratsastajaa kerrallaan, mutta mikä ei saa tapahtua koventamalla ravia kunnes hevonen lähtee laukkaan.

Alokkaan on mahdollisimman pian, alaskätsomatta, opittava tuntemaan mitä laukkaa hevonen kulkee. Alussa ratsastetaan lyhyttä laukkaa vähän kovemmassa tahdissa kuin myöhemmin, jotta hevosen hypyt olisi-

vat joustavia, mitä alokas vielä ei voi saada aikaan hitaammassa tahdissa. Kokoonpuristettu ja jännitetty tai laahaava laukka lyhyessä tahdissa on vahingollinen ei ainoastaan alokkaan ratsastuskouluutukselle vaan myös hevoselle. Vain vähitellen voi laukassa vaatia enemmän kokoamista; myöskään ei laukkaa saa ratsastaa liian kiivaasti, koska oikeaa vaikutusta tällöin ei voi opettaa.

343. Säärenväistöä harjoitetaan nyt myös lyhyessä ravissa, mutta vain lyhyen matkan kerrallaan ja hitaassa vauhdissa.

344. Sen jälkeen opetetaan alokas peräyttämään hevostaan jolloin hän vieläkin paremmin oppii ymmärtämään apukeinojen yhteisvaikutuksen.

345. Valmistukseksi volttien ratsastukseen pienennetään ja suurennetaan ympyrää. Tällöin ei saa sallia alokkaiden ratsastaa peräkkäin, vaan on heidän jokaisen erikseen pienennettävä ja suurennettava ympyrää, jolloin he ovat pakotetut itsenäiseen toimintaan.

346. Sen jälkeen ratsastetaan voltteja ja täyskaartoja, joihin joko yhdistetään säärenväistö tai ei.

347. Laukkaan on nyt kyettävä lähtemään lyhyestä ravista nelikulmiolla. Tällöin on varottava, ettei hevosia aseteta poikittain uralle.

348. Käännöksissä takajaloilla paikalla selvenee alokkaalle ulkopuolisen ohjaksen pakottava vaikutus ja oikean painonjaon merkitys. Sen merkitys tehdään vielä selvemmäksi hajaratsastuksessa, jolloin alokkaiden annetaan joskus tehdä käännöksiä vain painonsa sisäänpäin siirtämisen avulla ja vaikuttamalla muilla apukeinoilla mahdollisimman vähän.

349. Ravin koventaminen ja hiljentäminen opet-

taa alokkaan seuraamaan hevosen liikettä ja oikein so-
vittamaan eteenpäinpakottavat ja pidättävät apukei-
not sekä estää hevosen liikkeitten muuttumisen ly-
hyessä ravissa laahaaviksi, mikä olisi seuraus alokkaan
kykenemättömyydestä käyttää apukeinoja.

350. Ympyrää pienennetään tai suurennetaan lau-
kassa, jolloin samalla ympyrällä on kaksi tai kolme ratsastajaa, eikä niitä saa asettaa vaatimukseksi alokaskou-
luutuksessa. Tämän jälkeen siirrytään suorittamaan voltteja laukassa; niitä ei laukassa ratsasta koko osasto yhtäikää, vaan yksityiset ratsastajat.

351. Koko radan leikkausta yhdistettynä laukan vaihtoon harjoitetaan ensin yksitellen. Pitkällä sivulla siirrytään raviin ja vasta kun hevonen on sivuuttanut lyhyen sivun tai tullut lyhyelle sivulle, aloitetaan laukka jälleen. Vasta myöhemmin suoritetaan vaihto parin raviaskelen jälkeen, mutta ei välittömästi, raviin siirtymättä. Laukan vaihdon pitää tapahtua ratsastajan vaikutuksesta eikä hevosen tottumuksesta, mikä tapahtuu hyvinkin helposti, jos hevosen heti annetaan alkaa uusi laukka pitkällä sivulla. Myöhemmin voi laukan vaihdon koko radan leikkauksen jälkeen suorittaa koko osasto yhtäikää.

352. Laukkaan voi lähteä myös käynnistä, mutta ei paikalta. Alokkaan on myös opittava saamaan hevonen laukkaan missä tahansa ratsastusradan sisällä ja hajalla ratsastettaessa.

353. Sekä laukassa että ravissa on alokkaan silloin tällöin käskettävä ratsastaa ohjat yhdessä kädessä, tällä kädellä silittäen harjan juurta, niin että hevonen on täydellisesti valloillaan jonkun askelen ajan. Täten alokas ei pääse tottumaan siihen pahaan tapaan, että

etsisi tukea ohjaksista, ja hevonen oppii kulkemaan valloillaan.

354. Esiinratsastusta rivistä yksi kerrallaan, ensin rivistä välimatkoilla, sitten suljetusta rivistä on joka päivä harjoitettava, heti kun alokas jotenkin on oppinut käyttämään apukeinoja.

355. Huomiota on kiinnitettävä oikean vauhdin tavoittamiseen käynnissä ja ravissa. Tällöin on opettajan tarkoin laskettava aika ja todella ratsastetun tien pituus.

356. Kevyt ravi on myös opetettava. Tällöin alokkaan alussa sallitaan tarttua harjaan, ettei riippuisi ohjaksissa ja katsoa lapaa, eteenpäin kumartumatta, voidakseen huomata mille jalalle hän istuutuu satulaan. Mahdollisimman pian on hänen opittava se tuntemaan alas katsomatta. Alokas oppii helposti huomaamaan, mille jalalle hän istuutuu satulaan, jos itseksensä lukee »oikea» tai »vasen» hevosen laskiessa oikean tai vasemman etujalan maahan.

Kevyt ravi opetetaan paraiten tavallisessa ravissa ja suurilla ratsastusradoilla. Sitä varten on mikäli mahdollista valittava voimakas- ja tahdikasliikkeisiä hevosia.

357. Esteratsastusta harjotetaan estetarhassa, alussa ilman ohjaksia ja jalustimia, sitten vuorotellen ohjaksin ja jalustimin tai ilman niitä matalien esteitten yli. Esteet hypätään ravissa ja laukassa.

358. Ratsastuksen aikana suoritetaan vaihteluksi vikellysharjoituksia.

45 §.

Lisäharjoituksia.

359. Lisäharjoitukset käsittävät ratsastuksen, jolloin aseet ovat mukana, ensi harjoitukset käsikahakkaa varten, kenttäratsastuksen, uintiharjoitukset y. m.

360. Ratsastusharjoituksia ei lisäharjoitusten aikana saa laiminlyödä, vaan on niitä mikäli mahdollista joka päivä lyhyen aikaa pidettävä, yleensä päiväharjoitusta alottaessa.

361. Alokkaiden on silloin tällöin ratsastusharjoituksissa vaihdettava hevosia, niin että he tottuvat ratsastamaan erilaisilla hevosilla.

362. Kun alokas on oppinut ratsastamaan ohjaketset yhdessä kädessä, niin alotetaan sapeliotteet ratsain. Puuhevosella opetetaan alokas pitämään ohjaavan käden hiljaa lyönneissä ja pistoissa. Tämän jälkeen opetetaan hänet myös elävän hevosen selässä miekkailuharjoituksissa oikein pitämään ohjaavaa kättä ja tekemään sillä vain hyvin rajoitettuja liikkeitä sekä ratsastettaessa sapeli ulkona vain poikkeuksellisesti tarttumaan apukädellä ohjaksiin. Esiinratsastus miekkailutelinettä kohti on myös hyödyllinen harjoitus opettamaan alokkaan toimekkaasti käyttämään apukeinoja. Hänet on tällöin opetettava ensi sijassa koettamaan ohjata hevosta pohje- ja painoapukeinojen avulla.

363. Käsikahakan alkuharjoitukset suoritetaan siten, että alokkaat jaettuina 3 ratsastajan ryhmiin, kukin vuorostaan kiinnittävät vasemmalle olkapäälleen nauhasolmukkeen tai nenäliinan, jota molemmat toiset yrittävät saada pois. Harjoitus ei saa muodostua tar-

koituksettomaksi ratsastukseksi kiivaassa tahdissa, vaan on ratsastajien pysyttävä ratsastuksenopettajan määrämällä alueella, jonka lävistäjä on noin 25 m. Ensi harjoitukset pidetään käynnissä. Sitten ratsastetaan ravia ja lopuksi myös laukkaa, kuitenkin mahdollisimman paljon säästäten hevosia.

Solmukkeeseen kantajan on koetettava pitää vastustajansa oikealla puolellaan ja nopeasti pysähtyen ja kääntyillen koettaa saada ne syöksymään ohitse. Myös taivuttamalla vartalonsa eri suuntiin koettaa hän estää solmukkeeseen poisriistämisyhteyksiä.

Ratsastuksenopettajan on tarkoin valvottava, etteivät alokkaat ratsasta toistensa päälle tai käytä väkivaltaisia ja kovia apukeinoja. Harjoituksen tulee tapahtua tyynesti ja harkitusti, hevosia rasittamatta. Tämä käsikahakan esiharjoitus on myös hyvä alokkaan ratsastuskyvyn ja hevosten kuuliaisuuden ja kehittyneisyyden koe, samalla kun se kehittää alokkaan reippautta ja kekseliäisyyttä.

364. Alokkaat opetetaan ratsastamaan aseet ja lopuksi kenttävarustus mukanaan.

365. Kenttäratsastus suoritetaan kohtien 32—38 mukaisesti. Yleinen sääntö on tällöin, kuten muussakin alokaskouluutuksessa, että vain vähitellen on korotettava vaatimuksia sekä vaikeuksiin että suoritustarkkuuteen nähden. Liikkeet on tämän takia yleensä opetettava käynnissä ja vasta myöhemmin suoritettava nopeammassa tahdissa. Maastoratsastuksessa etsitään ensin helppo maasto, jossa on pieniä esteitä, ja vain silloin tällöin sittemmin valitaan vaikeammanlaatuinen. Ratsastuksenopettajan on valittava mahdollisimman vaihteleva maasto, niin että alokas oppii ratsastamaan

kaikenlaista maastoa. Kun kenttäratsastusta harjotetaan melkein koko kouluutuskauden ajan, niin alokaskin oppii ratsastamaan maastossa kaikkina vuoden aikoina.

366. Alokkaiden kouluutukseen suljetussa osastossa, marssissa ja kenttäpalveluksessa, liittyy tavallaan myös kenttäratsastus.

367. Uintiharjoitukset suoritetaan ilman ollessa niihin sopivan.

IV. Remonttihevosen kouluutus.

§ 46.

Yleistä.

368. Sekä sodan että rauhan aikana asetetaan sotilashevosele suuria vaatimuksia. Sen on kyettävä päivittäin kulkemaan pitkiäkin matkoja, kaikissa askel-lajeissa liikkumaan, sekä yksin että osastoittain maas-tossa ja tavallisimpien esteitten yli sekä hätätilassa uimaankin vesistöjen poikki. Ratsuhevosen on sitä-paitsi kyettävä suorittamaan nopeita ja uudistuvia atakkeja, ratsastajan ja pakkauksen painoa kantaen. Lisäksi tulevat sodan kieltämykset ja puutteet sekä ravintoon että lepoon ja hoitoon nähden.

Sotilashevoselta vaaditaan tämän vuoksi, että se on kestävä, nopea ja kantokykyinen. Sen tulee olla kuuliainen, altis kulkemaan eteenpäin, helposti käännet-tävä ja pidätettävä eri askellajeissa, sen on liikuttava tasaisessa vauhdissa ja sellaisessa muodossa, mikä sille helpottaa suuren painon kantamista. Remonttikouluu-tuksen tarkoituksena on kehittää hevosesä näitä omi-naisuuksia ja vahvistaa sen ruumiinvoimia.

369. Kun remontit saapuvat rykmenttiin, niin on tarkoituksenmukaista heti antaa ne tyynien ja ymmär-

täväisten miesten hoitoon, sillä hevosen luonne usein voi olla epäluuloinen tai pahankurinen.

Remontin ensi ruokinta ja hoito rykmentissä on mikäli mahdollista järjestettävä sen käsittelyn mukaan, mikä lähinnä edellisenä aikana on tullut sen osaksi.

Jos remontit saapuvat suoraan laitumelta, missä ne ovat tottuneet alituisesti oleskelemaan ulkona, niin on niiden suunnilleen 2 tuntia päivässä saatava liikua raittiissa ilmassa, mieluummin talutettuina rinnan vanhempien hevosten kanssa. Niitä ei alussa saa liian paljon harjata, vaan ovat ne hangattavat puhtaiksi olkitukolla, erikoisesti kohta kävellyttämisen jälkeen.

Jos remontit sitävastoin tulevat rykmenttiin henkilöiltä, jotka ovat tunnetut nuorten hevosten hemmottelevasta kohtelusta, ovat ne ensi aikana täysin eristetävät muista hevosista ja on niitä tarkoin pidettävä silmällä. Tallissa ovat ne pidettävät säännöllisesti loimilla peitettyinä ja on niitä varottava vilustumasta. Niiden pitää kuitenkin saada mahdollisimman paljon raitista ilmaa sekä ulkona että tallissa.

Paljon kauroja ei yleensä saa alussa antaa remontille; 1/3 säännöllisestä annoksesta riittää, kun samalla suhteellisesti vähennettyihin kauroihin lisätään heinä- ja olkiannoksia. Sittemmin vähitellen lisätään kauraannosta samalla kun heiniä ja olkia vähennetään. Olki-rehua tulee antaa useita kertoja päivässä ja remonttien on mikäli mahdollista seistävä olkipatjoilla, niin etteivät ne, toimittomina tallissa, helposti oppisi pahoja tapoja kuten puunpurijoiksi y. m. Milloin on saatavissa porkkanoita, tuoretta ruohoa tai apilasta, on hyvin edullista vähän syöttää niitäkin.

Mitä huolellisemmin ja ystävällisemmin hoitaja kohtelee remonttia, sitä paremmin se viihtyy, syö ja käyttää ravintonsa hyödykseen ja sitä voimakkaampi ja reippaampi palvelushevonen siitä ajanmittaan kehittyy.

370. Mikäli mahdollista on saman miehen, joka ratsastaa hevosta, sitä hoidettava, jolloin niiden keskinäinen luottamus lisääntyy. Koulutuksen edistyminen riippuu nimittäin suuresti siitä, että hevosta kaikissa tilaisuuksissa, tallissakin, hoidetaan ja kohdellaan hyvin. Jos hevonen sitävastoin huonolla kohtelulla tehdään epäluuloiseksi tai pahasisuiseksi, niin vaikuttaa tämä hyvin epäedullisesti sen kehitykseen ratsuna.

371. Sen, jolle nuorten hevosten koulutuksen johto uskotaan, on omattava perusteellinen hevostuntemus ja kyky tyynesti ja varmasti johtaa ratsastusosastoa.

Hänen on aina muistettava, että ratsastuskouluutus ei saa olla ainoa päämäärä, vaan ainoastaan väline, jolla hevonen saatetaan palvelukseen käyttökelpoiseksi.

Kouluutukseen ei saa sisällyttää mitään n. k. näyتهarjoituksia tai temppuja, jotka tapahtuvat todellisen tarkoituksenmukaisen koulutuksen kustannuksella.

372. Parhaat, ei liian painavat ratsastajat ovat mikäli mahdollista valittavat remonttiratsastajiksi, koska ainoastaan nämä samalla kertaa kykenevät kouluuttamaan ja säästämään hevosta, kun sitävastoin huono ratsastaja voi taitamatomuudellaan sen pilata. On tärkeää, että joka hevoselle valitaan sen ruumiinrakenteelle ja luonteelle sopiva ratsastaja ja että tämä säännöllisesti pitää saman hevosen koko koulutusajan. Kuitenkin on silloin vaihdettava ratsastajia kun ensim-

mäinen ratsastajan valinta ei osottaudu tarkoitustaan vastaavaksi. Koulutuksen loppuaikana on remonteja myös eri ratsastajien ratsastettava, jotta ratsastuksenopettaja saisi tilaisuuden seurata koulutuksen kehitystä ja hevoset valmistuisivat suorittamaan palvelusta rivissä, jossa ne joutuvat kantamaan erilaisia ratsastajia.

373. Hyvin kouluutettu hevonen kulkiessaan myötä ohjaksilla ja pitää päänsä oikeassa asennossa sekä takajalat hyvin alleen taivutettuina. Liikkeet tulevat tällöin joustavia ja matkaavoittavia. Hevosen voimistelullisen kehittämisen, jota ei saa suorittaa hevosen hyvinvoinnin kustannuksella tulee tapahtua vähitellen. Ratsastusradalla tapahtuvan koulutuksen tulee sentakia pääasiallisesti olla hevosta kehittävää ja vahvistavaa voimistelua, jossa hevonen samalla oppii ratsastajan vaikutukselle kuuliaiseksi.

Terve, hyväjalkainen, vaikkakin vähän kouluutettu hevonen on asetettava aina enemmän kouluutetun, mutta koulutuksessa pilatun hevosen edelle. Hevosta on käytettävä palveluksessa, mutta sitä ei käytettäessä saa pilata. Toiselta puolen on taas muistettava, että hyvin kouluutettu hevonen paraiten kestää palveluksen rasitukset. Moni voimakas, mutta ratsastukseen rakenteeltaan vähemmän sopiva hevonen voi hyvin suorittaa palveluksensa vaikkakaan sen kouluutusta ei ole voitu jatkaa yhtä pitkälle kuin muitten. Mikään samankaltaisuutta vaativa kouluutus ei tämän takia saa tulla kysymykseen, vaan kouluutus on aina sovitettava yksilön voimien ja luonnonlahjojen mukaan. Heikoilta hevosilta on vaadittava vähemmän palvelusta päivässä kuin muilta, kunnes niiden voimat ovat lisääntyneet.

Ratsastuksenopettajan on joka päivä tutkittava hevosten jalat ja hänen on heti vähennettävä vaatimuksia, kun hän huomaa liikarasituksen tai vähentyneen ruokahalun merkkejä, sekä aina muistettava, ettei nuorilta, kehittymättömiltä hevosilta voi vaatia samaa työtä kuin vanhemmilta, täysin kehittyneiltä. Varsinaista kouluutusta ei tämän takia saa alottaa ennenkuin hevonen on täyttänyt vähintään 4 vuotta.

374. Hevosen rakenteesta jchtuen liikuntavoima on takaosalla, kun taas etuosa on sovitettu painoa kannattamaan. Selkä välittää etuosan ja takaosan liikkeitä, samalla kun hevonen käyttää päätään ja kaulaansa apuna painoa jakaessaan.

Kun ratsastajan paino tulee lisäksi häiriintyy hevosen luonnollinen painonjako. Kouluuttamalla on hevonen opetettava sopivassa muodossa tasapainossa tai vähän siitä poiketen, kantamaan ratsastajaa. Tehdäkseen kouluutuksen hevoselle helpommaksi, on ratsastajan ensi aikana sijoitettava painonsa hevosen rakenetta vastaavasti, s. o. suurimmaksi osaksi etuosalle. Hänen on vältettävä rasittamasta hevosen selkää, kunnes se on tottunut kantamaan tai kuormittamalla hevosen takaosaa, vaikeuttamasta sen takajalkojen siirtymistä ruumiin alle ja niiden eteenpäin kuljettavaa toimintaa.

375. Ratsastuksenopettajan on hyvin huolehdittava hyvän satulasijan muodostamisesta ja on hänen tätä varten annettava usein uudelleen satuloida sellaiset hevoset, joiden satula ei tahdo pysyä oikealla paikalla. Hyvää satulasijaa ei kuitenkaan pakottamalla vci aikaansaada, vaan on se vähitellen muodostettava hevosten kouluutuksen aikana. Niin tässä kuin muissakin

suhteissa on sitävastoin tärkeää, että jokaista hevosta aina ratsastetaan samalla, sille erikoisesti sovitetulla satulalla.

376. Ne kaksi päätekijää, jotka toimittavat kokoamistyön, ovat toiselta puolen eteenpäinpakotetun takaosan voima ja toiselta puolen pidätetyn etuosan paino. Kouluutustyö alkaa kehittämällä takaosan työntövoimaa ja saattamalla hevosen etsimään suukappaletta, jonka kautta ratsastaja ensin voi hallita etuosaa ja sittemmin myös takaosaa ja koko hevosta. Hevonen on vietävä eteenpäin luonnollisissa vapaissa askellajeissa raippa- ja pohjeapukeinojen vaikutuksella, samalla kun kädet, melkein toimettona, pehmeästi pidättävät ja lievällä suukappaletuella ikäänkuin sitovat hevosen.

Työ on tätä varten suunnattava eteenpäin. Ratsastaja ei saa taaksepäin käyvin ohjasottein koettaa ikäänkuin kiskoa hevosta suukappaletta vasten, jolloin takaosan työntövoima häiriintyy ja hevonen oppii joko välttämään ohjasta tai jännittäytymään sitä vastustaakseen.

377. Ratsastuksenopettajan on aina kiinnitettävä huomionsa hevosen kulkuun, eikä ainoastaan sen muotoon. Kaikki kokoamistyö, mikä tapahtuu puhtaan, kimmoisan, tahdikkaan askelen kustannuksella, on hyljättävä, sillä se johtaa epäsuotuisiin tuloksiin.

Vaikkakin työn aikana on tilaisuuksia enemmän tai vähemmän ottaa huomioon hevosen eri ruumiinosat, niin tulee ratsastajan aina yhtaikaisesti muokata koko hevosta eikä yksipuolisesti täydentää yhden ruumiinosan kouluutusta sitten siirtyäkseen toiseen. Mitään ehdotonta niskan myötäämistä ei voi saavuttaa ilman takajalkojen taivutusta eikä oikeaa takajalkojen taivutusta voi saada aikaan ilman niskan myötäämistä.

378. Tärkeätä on, että hevonen oppii seisomaan hiljaa paikallaan ratsaille noustessa ja ratsailta astuessa samoin kuin rivissä tai sen ulkopuolella. Sitten kun remontti on oppinut luottamaan ratsastajan vaikutukseen, harjoitetaan sitä usein seisomaan hiljaa. Tällöin on huomattava, että ensi harjoitukset suoritetaan päiväharjoituksen lopulla ja hevosten seistessä irrallaan, ilman ohjas- tai pohjetuntumaa. Vasta vähitellen vaaditaan, että niiden kuitenkin on otettava oikea asento paikalla eikä ainoastaan päiväharjoituksen lopulla, vaan milloin tahansa sen aikana. Jos liian aikaisin remontilta vaaditaan hiljaa seisomista oikeassa asennossa, niin käy se vain rauhattomaksi eikä noudata ratsastajan vaatimuksia.

379. Totuttaakseen nuorta hevosta satulaan ja ratsastajan painoon sekä valmistakseen ja vahvistaakseen sitä varsinaiseen kouluutukseen ratsastajaa kantaa, pitää hevosta juoksentaa köydessä pääasiallisesti ilman ratsastajaa, mutta lopuksi myös sen kanssa. Tällöin pakotetaan hevonen vähitellen eteenpäin suukappaletta vasten, niskan myötäämistä valmistetaan ja takajalat astuvat hevosen alle. Monessa suhteessa on hevoselle helpompaa ilman ratsastajaa ottaa oikea muoto ja asento. Sentakia voi olla edullista myös kouluutuksesta ratsastajan kanssa oikean muodon saavuttamiseksi palata kouluutukseen köydessä ilman ratsastajaa, jos oikea muoto on ratsastajan painon vaikutuksesta kadotettu. Varsinkin tulee tämä kysymykseen hevosilla, joilla on heikko ruumiinrakenne, heikko selkä ja taipumusta kohottaa niskaansa ja kulkea »ohjan yli», tai hevosilla, joilla niskan myötääminen ratsastajan tottumattomuuden takia on menetetty. Jollei ole tilai-

suutta juoksuttaa köydessä kaikkia hevosia, minkä mikäli mahdollista pitäisi tapahtua, on ainakin niitä, jotka enimmin sitä tarvitsevat, köydessä juoksutettava.

Hevosta köydessä juoksutettaessa saatetaan se myös paikalla jonkinlaiseen kuuliaisuuteen ja valmistetaan käsi- ja pohjevaikutukseen taivutuksilla käden avulla ja käännöksin etujaloilla raipan vaikutuksesta.

Siirryttäessä köydessä juoksuttamisesta ratsastukseen on edullista alkaa joka päiväharjoitus köydessä juoksuttamisella ja lopettaa ratsastuksella.

380. Hevosen erikoinen kouluutus ja kuuliaiseksi saattaminen tapahtuu ohjaksin suoritettavassa ratsastuksessa.

381. Alotettaessa kouluutusta ohjaksin kulkee hevonen etupainossa, mutta siirtyy vähitellen lähemmäksi tasapainoa. Ratsastajan työnä on vapaassa ravissa pakottaa hevonen eteenpäin suokappaletta vasten, jolloin kädet yleensä on pidettävä alhaalla ja siis vähitellen on saatava se eteenpäin käsiin ja tottelemaan pohkeita.

382. Myöhemmin, ohjaksin tapahtuvan kouluutuksen jatkuessa on hevonen saatettava tasapainoon ja siihen on kehitettävä tarkoituksenmukainen muoto ja asento, toisin sanoen painopiste on siirrettävä taaksepäin. Pääasiallisesti tämä tapahtuu siten, että takajalat taivutetuin nivelin astuvat hevosen alle, jolloin takaosa laskee ja etuosa suhteessaan siihen kohoaa. Hevonen saadaan myötäämään ohjasvaikutukselle ja pää tulee melkein pystysuoraan asentoon, jolloin ohjasote vaikuttaa läpi koko hevosen sen takaosaan.

383. Ohjaskouluutuksen viimeisen vaiheen aikana on tasapaino tehtävä pysyväksi. Kaikkia liikkeitä suo-

ritettaessa hevonen kootaan ja paino siirretään tilapäisesti taaksepäin takapainoon. Vuorotellen kokoomistyön ohessa ratsastetaan hevosta vapaissa tahdeissa, niin että se ei menetä eteenpäinkulkukykyään ja liikkeitten joustavuutta.

384. Heti kun remontit jotenkin ovat tottuneet pohkeisiin ja ohjaksiin, on niillä jonkun kerran viikossa ratsastettava teillä tai suurilla ratsastuspaikoilla. Siten ne karaistuvat, tottuvat ajoissa ilmeneviin esineisiin, eivätkä säiky niin helposti kuin jos niitä pitkän aikaa pidetään sisällä ratsastushuoneessa tai suljetuilla ratsastusradoilla. Sitäpaitsi niiden on päivittäin saatava raitista ilmaa vähintään 1/2 tuntia ratsastaen ulkona käyntiä. Niitä on kävellytettävä sekä ennen että jälkeen ratsastuksen tai ainakin jälkeen. Ratsastajien on tällöin kuljettava hevosten vieressä niitä taluttaen.

Näissä kävelyttämisharjoituksissa ovat remontit opetettavat kulkemaan ojentautuen matkaa voittavin askelin asennon ollessa vapaan. Joka päivä saamatta raitista ilmaa ei nuori hevonen voi kehittyä täyteen voimaansa ja raittiin ilman puute on alkuna moneen sairauteen.

385. Kouluutuksen viime aikoina suoritetaan lisäharjoituksia, kuten maastoratsastusta, totutetaan remonti miekkaan ja pakkaukseen ja sietämään aseiden käsittelyä, laukauksia y. m. s. Niinikään suoritetaan harjoituksia osastoittain, marssi- ja uimaharjoituksilla j. n. e. Samalla vähitellen avataan hevosen hengitys ja opetetaan tyyni matkaa voittava laukka, jolloin kuitenkin on kaikkea liikarazitusta huolellisesti vältettävä.

Jotta hevonen säilyttäisi muotonsa, seuraisi liikkeitä, ja tottelisi ratsastajan vaikutusta, on lisäharjoi-

tuksia opetettaessa kuitenkin joka päivä lyhyesti kerrattava edellä käyneet voimisteluliikkeet. Kenttäratsastusta ja rataratsastusta ei nim. saa pitää eri ratsastuslajeina. Rataratsastusta harjoitettaessa on ratsastuksenopettajan aina muistettava että päämäärä on kenttäratsastus ja että tähän on vähitellen valmistauduttava silloin tällöin ratsastamalla radan ulkopuolella, kenttäratsastuksen aikana sitävastoin en rataratsastuksen harjoituksia päivittäin kerrattava. Kouluutustyö ei tällöin joudu harhateille ja pysyy tarkoituksenmukaisena samalla kun kenttäratsastus puolestaan ylläpitää ja käyttää hyväkseen radalla saatua kouluutusta.

386. Kun joukkueharjoitukset ja lisäharjoitukset alkukesällä alotetaan joukkueittain ja eskadroonittain, voi vanhempia remontteja usein asettaa riviin vanhojen hevosten joukkoon. Niitä on kuitenkin yhä vielä pidettävä remontteina ja käytettävä tarkkaavasti ja varovaisesti sekä jätettävä hyvien ratsastajien ratsastettaviksi. Niiden kouluutusta on edelleen jatkettava. Kuitenkin on niitä rykmentin harjoituksissa säännöllisesti säädettävä raskaimmilta rasituksilta, kuten osanotosta rasittaviin taistelubarjoituksiin y. m.

Hevosia, jotka sairauden, heikkouden tai erikoisten vaikeuksien takia eivät ole ehtineet saada tarpeellista kouluutusta tullakseen rivihevosina hyväksytyiksi, on edelleen käsiteltävä remontteina ja niiden jatkuvaan kehitykseen on kiinnitettävä suurinta huomiota. Yleensä on hevosen kouluutusta vielä 3 kouluutusvuonna jatkuvasti erikoisesti pidettävä silmällä ja lujitettava, sekä hevosia on kouluutettujen ratsastajien ratsastettava; vasta tämän jälkeen soveltuvat ne yleensä alokasratsastuksessakin käytettäväksi.

387. Päivittäinen harjoitusaika kenttäratsastuksessa voi olla 2 tai 3 tuntia kun välillä astutaan ratsailta ja levätään lyhyen aikaa.

47 §.

Valmistavat harjoitukset.

388. Valmistaviin harjoituksiin kuuluu hevosen köydessä juoksuttaminen sekä satulaan ja ratsastajaan totuttaminen.

389. Nuoren hevosen ensikertainen suitsitus ja satuloiminen on tehtävä suurinta varovaisuutta noudattaen ratsastuksenopettajan silmälläpidon alaisena.

Ensi päivinä käytetään ratsupäitsiä ohjaksineen ja satulahuopaa, mutta ei satulaa. Juoksutusköysi kiinnitetään sisäpuoliseen, kuolainrenkaaseen, jolloin se samalla kulkee leuan alta kuonohihnan läpi. Jonkun päivän kuluttua otetaan satulakin käytäntöön.

390. Satulavyö kiinnitetään ensin aivan höllälle ja kiristetään vasta hevosen oltua jonkun aikaa liikkeessä.

Vapaa, lyhyt ravi on ensin käytetty juoksuttamistahti, mutta hevonen on opetettava myös menemään rauhallista, lyhyttä laukkaa. Kumpaakaan ei kuitenkaan saa harjoittaa liian nopeassa vauhdissa, josta jänneet ja nivelet kärsivät.

391. Kuumaverisiä, levottomia hevosia on kohdeltava rauhallisesti ja kärsivällisesti. Niitä ei pidä kiihoittaa äkkinäisillä köyden nykäisyillä ja kovilla huuahduksilla.

392. Hevonen on myös vähitellen opetettava käskyllä lähtemään liikkeelle, siirtymään askellajista toiseen tai pysähtymään.

Saadakseen hevosen taipuisaksi ja totuttaakseen sitä ratsastajan käsittelyyn on sen jalkoja nostettava paikalla.

393. Hevonen valmistetaan pohjevaikutukselle suorittamalla käännöksiä etujaloilla raipan avulla. Kun ratsastustunti on lopussa, otetaan hevonen 3 askelta radan sisään, pää radan keskusta päin. Ratsastaja asettuu hevosen eteen, ottaa ohjokset samaan käteen hevosen leuan alta vähän kohottaen hevosen päätä, raippa toisessa kädessä. Hevonen asetetaan seisomaan tasan kaikilla 4 jalalla. Raipalla koskettamalla pohkeen vaikutuskohtaan pakotetaan hevonen viemään takaosansa sivulle samalla kun hevosen pää viedään itseä kohden.

394. Kaikissa näissä harjoituksissa on hevosta kohdeltava ystävällisesti, mutta kuitenkin vakavan päättäväisesti. Sitä on palkittava myötämällä ja hyväillen heti kun se noudattaa ratsastajan vaatimuksia. Remontti on ensi hetkestä saatava käsittämään, että sille on eduksi noudattaa ratsastajan vaatimuksia, ja vahingoksi vastustaa niitä. Siten kasvatetaan se kuuliaiseksi ja ratsastajaan luottavaksi.

395. Kun remontti jonkun ajan köydessä työskentelyn jälkeen on kylliksi valmistunut ja voimistunut, niin nousee ratsastaja ratsaille päiväharjoituksen lopulla. Satulan tulee tällöin olla jalustimilla varustettu ja hevosen tottunut siihen, että ne riippuvat alhaalla hevosen sivuilla. Kannuksia ei saa käyttää. Ratsastaja kohotetaan satulaan ja hän tarttuu ohjaksiin. Tällöin hänen

mieluummin on käytettävä erikoista apulaista, joka kohottaa hänet ylös, ratsastajan vasen polvi tukeutuen tällöin avustajan oikean käsivarren kyynärtaipeeseen. Ratsastaja voi myös tukeutua hevosta kohti kääntyneen avustajan oikeaan käteen, mikä väännetään sisään- ja taaksepäin, niin että se ikäänkuin muodostaa jalustimen ratsastajan jalkaa varten. Ratsastajan on varovasti laskeuduttava satulaan ja hevonen on heti lähetettävä liikkeelle, mikä helpottaa hevoselle oudon painon kantamista.

Ratsastajan on istuttava niin kevyesti ja vakavasti kuin mahdollista eikä hän saa käsien tai pohkeitten vaikutuksella häiritä hevosta.

396. Sitten kun nuori hevonen on täten valmistettu oikeaa kouluutustyötä varten ratsastajan kanssa, lopetetaan useimpien remonttien köydessä juoksuttaminen, mutta vähemmän kehittyneitten kanssa on sitä jonkun aikaa vuorotellen ratsastuksen ohella jatkettava.

48 §.

Ratsastus ohjaksin.

397. 1. *Hevosen pakottaminen eteenpäin etupainossa.*

Senjälkeen kun hevonen valmistavissa harjoituksissa on tottunut kantamaan ratsastajaa, tulee sen nyt vapaassa tahdissa oppia pyrkimään eteenpäin, kaula pitkänä ja pää alhaalla etsimään suukappaletta, huomioonottamaan pohkeet ja yleensä käsittämään ratsastajan vaikutuksen.

398. Osasto muodostetaan »ilman kärkeä», ratsastetaan nelikulmiolla ja jonkun ajan kuluttua ympyrällä sekä lopuksi myös hajalla,

399. Tahdin tulee olla vapaa ja luonnollinen ilman hätäilyä ja hevoset opetetaan kulkemaan tyynin, puhtain liikkein ja mikäli mahdollista kunkin liikuntakyvyn mukaan sovitetussa vauhdissa.

400. Ratsastaja istuu rauhallisena, pitäen kevyen tuntuman eikä hän vielä saa kokoavalla vaikutuksella yrittää siirtää painoa taaksepäin vaan on hänen pääasiallisesti yritettävä herättää hevosen eteenpäinmenohalua vapaassa, luonnollisessa ravissa. Jos hevonen lähtee laukkaan, niin ei sitä heti saa keskeyttää, vaan annetaan hevosen laukata rauhallisesti, ottamatta huomioon, mille sivulle laukka on otettu.

401. Aluksi ratsastetaan hyvin pyöreänurkkaisella nelikulmiolla vapaassa lyhyessä ravissa pakottaakseen hevosen eteen suukappaletuntumaan. Tätä työtä suuresti helpottaa se, että vaihdellen rataratsastuksen kanssa ratsastetaan ulkona sopivalla paikalla ryhmäratsastusta, jolloin johtaja ratsastaa, vanhaa, luotettavaa hevosta. Hevosten luonnollinen taipumus kulkea laumoissa avustaa tällöin kouluutustyötä. Ratsastajalla tulee olla raippa, jota hän pitää sisäpuolisessa kädessään ja käyttää ensin lapaan lyöden, ettei hevonen potkimalla ryhtyisi raippaa vastustamaan. Sittemmin sitä käytetään aivan pohkeen vaikutuskohdan taakse yhtäaikaisesti pohjevaikutuksen kanssa. Pohkeilla on lyhyesti ja määritellysti painettava hevosen kylkiin, eivätkä ne saa jatkuvasti puristaa. Suunnan vaihto tapahtuu ratsastamalla »koko rata leikkaa».

Välillä hiljentämällä ja pysähtymällä sekä uudelleen lähtemällä liikkeelle saa hevonen vähitellen ensi käsityksen apukeinojen eteenpäinpakottavasta ja pidättävästä vaikutuksesta.

Käännöksillä nurkissa ja ratsastettaessa »koko rata leikkaa» saa hevonen ensi käsityksen apukeinojen kääntävästä vaikutuksesta liikkeessä.

402. Kun hevonen on oppinut jotenkin hálukkaasti kulkemaan nelikulmiolla, käännetään se ympyrälle, jolloin niinkuin áskén mainituissa käännöksissä sisäpuolinen pohje ja raippa sisäpuolisella sivulla pitävät hevosen edessä, samalla kun ratsastaja siirtää painonsa sisään ja eteenpäin.

403. Kun hevonen on oppinut ilman raipan apua noudattamaan pohjevaikutusta, otetaan kannukset käytäntöön.

404. Joka harjoituksen aikana pysähdytään välillä ja astutaan ratsailta sekä suoritetaan käännöksiä etujaloilla raipan avulla.

405. Senjälkeen seuraavat ratsailla käännökset etujaloilla ja sittemmin jonkun askelen säärenväistö jotta hevonen oppisi noudattamaan yksipuolista pohjevaikutusta.

406. Käännökset etujaloilla ovat suoritettavat askel askelelta ja alussa ei ainoastaan pohkeen ja raipan vaikutuksella vaan myös saman puolen ohjaksen avulla. Ne suoritetaan ratsastusradan sisässä tai pitkällä sivuilla. Tällöin sisäradalla on huomattava, ettei hevonen saa seistä niin lähellä seinää että sen kääntyessä täytyisi astua taaksepäin, välttääkseen lyömästä päätään seinään. Ohjasvaikutusta vähennetään vähitellen, niin että käännös lopuksi tapahtuu vain pohkeen avulla.

407. Säärenväistöä harjoitetaan aluksi käynnissä pitkällä sivulla, takaosa ratsastusradan sisään, muutama askel kerrallaan.

Sittemmin tehdään se myös ympyrän avonaisella osalla, jolloin hevonen väistää ympyrän sisäpuolista pohjetta.

Sittemmin sitä suoritetaan vaihdellen väistäen kumpaakin pohjetta, esim. ensin pitkällä sivuilla takaosa radan sisään, lyhyillä sivuilla ulospäin tai ympyrän suljetulla osalla takaosa sisäänpäin ja avonaisella osalla ulospäin. Lopuksi ratsastetaan myös hitaassa ravivauhdissa.

Säärenväistöä ei saa harjoittaa liiaksi ja sitä saa suorittaa vain lyhyissä otteissa samalle sivulle välillä päästäen hevosen suoraan tai vaihtaen puolta. Vaihtamalla puolta säärenväistössä saadaan hevosen takaosa liikuvaksi ja hevonen pohjevaikutukselle kuuliaiseksi.

408. Tämän kouluutusvaiheen lopulla, sitten kun remontit jotenkin ovat oppineet käsittämään ratsastajan vaikutuksen, aletaan laukkaanlähtö-harjoitukset. Jos hevoset ovat epäjaloja ja raskaita, jollaisille laukka ei ole yhtä luonnollinen askellaji kuin jalosyntyisille hevosille, on kuitenkin parempi viivyttää näitä harjoituksia, kunnes hevoset ovat saaneet enemmän asentoa ravissa.

Ei anneta kaikkien hevosten yhtäikaa lähteä laukkaan, vaan osasto jaetaan 2—3 hevosen ryhmiin. Sillä kun monelta remontilta yhtäikaa vaaditaan laukkaa, niin syntyy helposti levottomuutta ja kiihtymystä. Sitävastoin yksinään hevonen ei niin halukkaasti lähde laukkaan kuin seurassa.

Alussa lähdetään laukkaan vapaasta lyhyestä ravista ratsastajan apukeinojen vaikutuksesta eikä koventamalla ravia. Sopivimmin tapahtuu lähtö siirtyessä lyhyeltä sivulta pitkälle sivulle tai ympyrällä kun hevo-

nen sen avonaiselta osalta saapuu radan seinälle. Ensi harjoituksissa yleensä on sopivaa asettaa hevonen vähän ulospäin radalla estääkseen ulkopuolista lapaa, mutta tehdäkseen sisäpuoliselle helpommaksi päästä eteen samalla kun ratsastajan vastakkainen ulkopuolinen pohje kehottaa laukkaan.

Kun hevonen haluaa laukkaan, päästetään se eteenpäin tyyneessä, luonnollisessa vauhdissa, mikä on sovitettava joka hevosen ominaisuuksien mukaan. Jos hevonen osottaa taipumusta syöksyä eteenpäin, niin pysytään ravissa kunnes laukkaanlähtö voi tyyneästi tapahtua. Jos hevonen keskeyttää laukan, niin ratsastetaan rauhallista ravia kunnes se jälleen on saavuttanut sopivan asennon ja on valmis uudelleen lähtemään laukkaan. Laukassa sallitaan hevosen oientautua säilyttäen hyvän tukeutumisen ulkopuoliseen käteen, mutta asentaa ratsastusradan sisään ei vielä voi vaatia koska, ennenkuin hevonen on oppinut myötäämään ohjasvaikutusta, sisäpuolisen jalan liikettä täten helposti häiritään.

409. Tämän kouluutusajan kuluessa valmistautetaan esteratsastukseen taluttamalla remonttia yli maassa clevan puomin, jota vähitellen korotetaan ja sittemmin estetarhassa yli helppojen esteitten. Estetarhan läpi ajetaan se sittemmin irrallaan muutamia kertoja viikossa.

410. 2. *Hevosen saattaminen tasapainoon.*

Kun remonti edellisten harjoitusten aikana vapaassa luonnollisessa ravissa tai tilapäisessä laukassa on oppinut haluamaan eteenpäin sekä saatu jotenkin kuuliaiseksi pohkeille, niin on aika saattaa se tasapainoon.

411. Osasto muodostetaan ilman kärkeä ja vaatimuksia kohotetaan ratsastusradan teitten oikein ratsastamisen suhteen.

Vaihdellen tämän ohessa ratsastetaan hajalla ensin vain toiselle puolelle ja sitten, jos tila myöntää, yhtäkaa kummallekin puolelle. Tällöin jokainen ratsastaja itsenäisesti työskentelee hevosensa kanssa opettajan määräysten mukaisesti.

412. Pääasiallisesti työskennellään lyhyessä ravissa ja myös lyhyessä laukassa.

Lyhyen ravin vauhdin on oltava siksi vapaa, että liikkeet aina säilyttävät joustavuutensa. Toiselta puolen sitä ei saa koventaa niin paljon että hevonen tottuu tunteettomasti painautumaan suukappaletta vasten tai rikkomaan askelen. Eloisilla hevosilla, jotka itse haluavat eteenpäin, voi vauhti olla vähän hitaampi, mutta veltoja hevosia, joihin on saatava enemmän eloisuutta, on sitävastoin ratsastettava vähän nopeammin.

Ratsastuksenopettajan on kiinnitettävä huomionsa erikoisesti takajalkojen liikkeisiin.

413. Lyhyt ravi kovennetaan lyhyillä matkoilla raviksi, samalla vaatien hevoselta asentoa. Tällöin on edullista välistä koventaa vauhtia pitkillä sivuilla ja vähentää lyhyillä, saadaksean hevoset huomaamaan eteenpäinpakottavat ja pidättävät apukeinot.

414. Ympyrää pienennetään ja suurennetaan ravissa, samalla vauhtia hiljentäen ja koventaen. Täten valmistaudutaan suorittamaan voltteja ja täyskaartoja, joita senjälkeen harjoitetaan.

415. Ratsastuksenopettajan on myös otettava yksityisiä ratsastajia ratsastamaan ympyrää tai kahdeksik-

koa. Muut ratsastajat pysähtyvät ja lepäävät toisen ympyrän sisällä tai liikkuvat sillä ratsastuksenopettajan käskyn mukaan.

416. Lyhyessä laukassa asetetaan suurempia vaatimuksia asennolle nyt kun remontti edellisissä harjoituksissa on oppinut seuraamaan ratsastajan vaikutusta ja on jonkun verran koottu. Valmistukseksi ratsastetaan pari askelta säärenväistöä lyhyessä ravissa väistään sisäpuolista pohjetta, estääkseen hevosen takaosan painumisen radan sisään.

Pääasiallisesti työskennellään ympyrällä, mutta välillä siirrytään myös nelikulmiolle ja päinvastoin.

Ratsastajan on työskenneltävä kehittääkseen hevosen hyppyt pitkiksi ja tasaisiksi, pään yleensä ollessa alhaalla ja takajalkain työntyessä kauas hevosen alle. Jos hevosta alussa laukassa pidätetään ja liian aikaisin yritetään sitä koota, niin kadottaa laukka hyppypituutensa ja joustavuutensa, liikkeet käyvät lyhyiksi ja jännittäytyneiksi, mutta mitään todellista kokoamista ei saada aikaan. Vähitellen on kuitenkin kaikki hevoset opetettava kulkemaan yhtä nopeassa vauhdissa.

417. Siinä määrin kuin hevonen säärenväistöharjoituksissa on saatu noudattamaan apukeinoja ja notkeaksi, siirrytään sivuliikkeeseen.

Sivuliikkeen harjoitus käy paraiten kun ratsastaja kerrallaan ratsastaa »koko rata leikkaa». Sitten kun ratsastaja on ratsastanut käynnissä pari askelta ratsastusradan sisään, käännetään hevonen sivuliikkeeseen askel askelelta. Rungon taivutuksen ratsastajan sisäpuolisen pohkeen ympäri tulee tällöin selvästi ilmetä. Ennenkuin hevonen saapuu pitkälle sivulle, on se päästettävä suoraan eteenpäin. Ratsastuksenopettajan tu-

lee olla osaston edessä voidakseen helpommin tarkata ratsastajan apukeinojen, varsinkin sisäpuolisten, toimintaa.

Kun sivuliikkeen muoto on käynnissä opittu ja ravin tahti vähitellen lyhennetty yhdellä uralla ratsastuksessa, niin ratsastetaan sivuliikettä lyhyessä ravissa, mikä kokoamistyöhön sopii paremmin kuin käynti.

Sivuliikettä ratsastetaan pääasiallisesti pitkin nelikulmiota. Täyskaarto on myös sivuliikkeessä suoritettava, koska käännös sen uralle suo hyvän tilaisuuden opettaa hevoselle ulkopuolisen pohkeen ja ohjaksen pakottavan vaikutuksen ja valmistaa hevosta käännöksiin takajaloilla.

Siirtymistä sivuliikkeestä toiseen ei vielä suoriteta, hevonen vaan päästetään suoraan eteenpäin ennenkuin uusi sivuliike alotetaan.

Ratsastuksenopettajan on remonttiratsastajalle selvitettävä erotus irrottavan säärenväistön, jossa väistetään samanpuoleisten apukeinojen vaikutusta, ja kokoavan sivuliikkeen välillä; kokoavassa sivuliikkeessä taas erikoisesti vinosti vastakkaiset apukeinot tukevat toisiaan saadakseen aikaan voimakkaamman kokoamisen.

Ratsastuksenopettajan on aina muistettava, että sivuliike on vain keino eikä erikoinen päämäärä ja että kokoaminen on kaiken päämäärä. Lyhyet liikkeet todella koottuna senjälkeen myöden ja pysähtyen tai ratsastaen suoraan vapaassa vauhdissa antavat paremman tuloksen kuin yhtämittäinen viistoon kulkeminen.

418. Lopuksi harjoitetaan myös peräyttämistä, ei kuitenkaan enempää kuin että remonti oppii liikkeen.

419. Päiväharjoituksen lopussa on usein esiinratsastusta rivistä harjoitettava yksi kerrallaan. Osasto järjestyy riviin ensin välimatkoilla, joita sitten vähi-

tellen pienennetään ja lopuksi suljettuun riviin, tavallisesti lyhyelle sivulle. Tällöin remontit samalla tottuvat järjestymään suljettuun osastoon. Ratsastaja kerrallaan komennetaan esiin osastosta. Istuen syvällä satulassa pakottaa hän istuimen ja pohkeitten avulla hevosen eteenpäin askel askelelta samalla ohjaksista myöden.

Jos hevonen kieltäytyy jättämästä riviä, ei sitä ole heti rangaistava, vaan ratsastuksenopettaja taluttaa sen ulos rivistä tarttuen päitsien poskihihnaan. Vasta kun tämä ei auta, uhataan remonttia piiskalla tai rangaistaan lievästi, jolloin kuitenkin on vältettävä hevosen pelästyttämistä. Ei myöskään saa antaa sen pitää tahtoa, sillä jos hevonen kerran on oppinut vastustellen lähtemään rivistä, niin vaaditaan hyvin huolellista ratsastusta jälleen saattaakseen sen kuuliaiseksi.

Liike suoritetaan aluksi käynnissä ja ratsastaja asetuu jälleen osastoon suoraan takaapäin. Sen jälkeen suoritetaan liike lyhyessä ravissa ja, kun kaikki epäilyt hevosesta on hävinnyt, ratsastaa ratsastaja yhden tai useamman kerran välin läpi ennenkuin jää paikalleen riviin.

420. Harjoituksia estetarhassa ilman ratsastajaa jatketaan.

3. *Hevosen tasapainon vakiinnuttaminen.*

421. Kun hevonen edellisissä harjoituksissa on kouluutettu liikkumaan tasapainossa, niin on nyt tehtävänä vakiinnuttaa se siihen.

422. Osasto muodostetaan edelleen ilman kärkeä vaihdellen hajaratsastuksen kanssa tai myös otetaan yksityisiä ratsastajia ympyrälle ja pitkin nelikulmiota. Lopuksi on myös muodostettava kärjellinen osasto,

jotta hevoset vähitellen tottuisivat pitämään määrätty etäisyydet ja täysin yhdenmukaisen vauhdin. Esiinratsastusta rivistä yksittäin harjoitetaan edelleen.

423. Edellisiä harjoituksia kerrataan asettaen yhä suurempia vaatimuksia kokoamiselle ja vauhdin lyhentämiselle.

424. Käännöksiä takaosalla suoritetaan ensin paikalla ja sittemmin myös liikkeessä, kuitenkin ensin lyhyesti pysähtyen, mikä remonttiratsastuksessa aina on erikoisesti komennettava. Täyskäännöksen jälkeen ratsastetaan komennolla jälleen eteenpäin entisessä askellajissa ja tahdissa.

425. Laukkaan lähdetään usein suoralla viivalla yhä enemmän vaatien kokoamista. Laukkaan tulee nyttemmin pystyä lähtemään käynnistä, mutta remonteilta sitä ei saa vaatia paikalta tai liikkeestä taaksepäin. Ympyrää pienennetään ja suurennetaan laukassa. Vain yksityiset ratsastajat suorittavat voltteja laukassa. Uudistuva pysäyttäminen ja peräyttäminen takajalat hyvin taivutettuina on hyvin tarkotuksenmukaista suorittaa hevosilla, joilla on tapa syöksyä laukassa.

426. Laukanvaihtoa harjoitetaan ja suoritetaan se ratsastamalla »koko rata leikkaa». Hevosen taipumusta ennen uutta uraa jättää laukka on ajoissa vastustettava. Uralla sitävastoin siirrytään lyhyeen raviin hiljentyssä vauhdissa ja hevonen ratsastetaan lähimmän kulman ohi tässä tahdissa, minkä jälkeen seuraavassa kulmassa lähdetään laukkaan. Sittemmin vaihdetaan laukkaa vain parin raviaskelen perästä.

Hevosen ei koskaan saa sallia itsestään jättää tai vaihtaa laukkaa, vaan pitää sen aina tapahtua ratsastajan vaikutuksesta.

Kuumaverisillä ja hermostuneilla hevosilla on laukanvaihtoa harjoitettava hyvin varovasti eikä sitä usein saa suorittaa. Veltot hevoset sitävastoin oppivat tarkkaavaisuutta usein uudistuvissa laukanvaihtoharjoituksissa.

427. Kun hevonen on oppinut tyynesti lähtemään ja varmasti säilyttämään laukan, niin voi vastalaukkaa ratsastaa, mutta sitä ei saa asettaa vaatimukseksi remonttikouluutuksessa. Vastalaukkaa ei ratsasteta remonteilla erikoisena kouluutusharjoituksena, vaan enemmän hevosen apukeinojen noudattamiskyvyn kokeena. Kun hevonen on itsenäisesti ratsastettu, ratsastajan oikean vaikutuksen alaisena, eikä vain opetettu laukkaamaan seurassa osastossa, niin säilyttää se vastalaukan lyhyillä matkoilla, jos ratsastaja vain oikein käyttää apukeinoja.

428. Edelläkäyneen kokoamistyön aikana ovat hevosen kaula ja pää saaneet korkeamman asennon pää on melkein pystysuorassa asennossa. Niskan myötääminen on vakiinnutettu ja kaula taipunut ylimmistä nivelistä, niin että ohjasote voi vaikuttaa läpikäyvästi takaosaan. Jos tätä asentoa ei ole saatu seuraukseksi kokoamistyöstä, niin voi kaulaa kohottaa kohottavilla ohjasotteilla. I yhyt- ja jännittynytselkäinen hevonen useinkin tarvitsee sellaista kohottavaa työtä, kun taas heikkoselkäisten hevosten on annettava pitää matalampi päänasento. Kohottamisen tulee tapahtua varovasti ja säilyttäen niskan peräänantaminen. Istuimen ja pohkeitten on tällöin pakotettava takaosa hevosen alle. Kun kohottaminen tapahtuu liian aikaisin, niska jännitettyinä ja kuono korkealla ennenkuin niskan myötääminen on vakiinnutettu tai hevosten ollessa heikkoselkäisiä, niin tulos tavallisesti on eteentyön-

tynyt alakaula, painunut selkä ja taivuttamattomat tai laahaavat takajalat.

429. Kovennettua ravia ratsastetaan vaihdellen muitten ravilajien kanssa. Yksityiset ratsastajat saavat tällöin käskystä koventaa ravia hevosen kyvyn mukaan; kuitenkin on täysin puhdas askel säilytettävä.

430. Vaihdellen hyvin koottuna ratsastetun lyhyen ravin kanssa on myös ratsastettava vapaassa tahdissa, kuitenkin ei kenttälaukkaa tai muita nopeampia askellajeja muualla kuin suurilla ratsastuspaikoilla. Tällöin on kovennettava vauhtia pitkillä sivuilla ja vähennettävä lyhyillä, jotta hevoset saataisiin huomaamaan apukeinjen vaihtelevan vaikutuksen.

431. Opettaakseen hevosen kannattamaan itsensä ilman ohjastukea on ratsastajan sekä ravissa että laukassa silloin tällöin pitäen ohjaketet yhdessä kädessä, tällä kädellä silitettävä harjanjuurta. Hevonen ei tällöin saa koventaa vauhtia, vain asento on vapaampi.

432. Taaksepäinliikkeen vaatimuksia lisätään niin, että se suoritetaan oikein, hyvin taivutetuin takajaloin.

433. Erikoisia harjoituksia vauhdin vakiinnuttamiseksi käynnissä ja ravissa pidetään.

434. Edellisiä esteharjoituksia jatketaan. Tämän kanssa vaihtelevasti harjoitetaan remonttia hyppäämään esteitä ratsastajan kanssa, aluksi matalalle asetetun puomin yli ja lopulla yli matalien esteitten estetarhassa.

49 §.

Lisäharjoitukset.

435. Lisäharjoitukset käsittävät kenttäratsastuksen, totuttamisen aseisiin ja laukauksiin, joukkoratsas-

tuksen, uinnin y. m. sekä edelläkäyneitten ratsastus-
harjoitusten kertaamisen.

436. Edellisenä aikana on kenttäratsastukseen valmistauduttava ei ainoastaan ratsastusradalla, vaan myös niissä harjoituksissa, joita pari kertaa viikossa on pidetty sen ulkopuolella. Edelläkäyneitä ratsastusharjoituksia ei kenttäratsastuksen aikana saa laiminlyödä, vaan on niitä joka päivä kerrattava pitemmän tai lyhemmän aikaa, mieluummin ulkona suurilla ratsastuspaikoilla tai harjoituskentällä. Remontin voimistelukouluutusta on siis jatkettava koko remonttikouluutuksen aika, vielä silloinkin kun erikoinen kenttäratsastus on alkanut.

437. Maastoratsastus tapahtuu sopivimmin muodostamalla suurempia tai pienempiä ryhmiä.

Hevosille on tällöin annettava mahdollisimman paljon vapautta, niin että ne tottuvat pitämään huolta itsestään ja kannattamaan itseään luonnollisessa asennossa.

Maastossa ei ratsastaja samaten kuin ratsastusradalla voi määrätä hevosen muotoa ja liikkeitä, vaan on hänen opetettava hevonen luottamaan itseensä. Muuten se ei koskaan tule varmasti kantamaan ratsastajaansa vaikeassa maastossa. Aluksi valitaan helppolaatuinen maasto, jossa on vähän esteitä. Vasta myöhemmin valitaan vaikeampikulkuinen.

Ensi harjoitukset tapahtuvat käynnissä, sitten ravissa ja lopuksi lyhyitä matkoja laukassa.

438. Silmämääräratsastusta harjoitetaan rivistä esiinratsastuksen yhteydessä.

439. Tahtiratsastusta harjoitetaan. Tällöin hevoset opetetaan pitämään säännönmukainen vauhti ja

kannattamaan itsensä myös ohjaksien ollessa höllällä. Hevosen sydäntä ja keuhkoja kehitetään ja vahvistetaan, samalla kun sen hengitys avataan. Tämä tapahtuu varsinkin laukkaharjoituksissa, joissa kuitenkin on neudatettava varovaisuutta, etteivät jänteet ja nivelet vahingoittuisi.

440. Totuttaakseen hevosta miekkaan antaa ratsastaja, samalla hevosta hyväillen ja rauhoittavasti puhelun, sen katsoa miekkaa ja haistaa sitä. Tämän jälkeen miekka kiinnitetään satulaan. Kun hevonen ilman levottomuutta sietää miekan, niin otetaan varovasti miekat ulos ja vähitellen suoritetaan otteita sekä lyöntejä ja pistoja, lopulta myös miekkailutelineitä vasten. Remonttien on oltava tähän tottuneita kun ne siirretään eskadroonaan.

Alusta alkaen on hyvin huolellisesti varottava, ettei hevonen opi pelkäämään miekkaa, sillä tätä pahaa tapaa myöhemmin on vaikea poistaa.

441. Remontit ovat myös totutettavat laukauksiin. Hevosten kävellessä höllin ohjaksin ampuu ratsastuksenopettaja paukkupanoksen sopivan matkan päässä. Hevoset ratsastetaan sitten häntä kohden ja saavat kauron, minkä jälkeen niitä uudelleen kävelytetään ja ampuminen uudistetaan muutamia kertoja.

Ratsastajien on tarkoin varottava, etteivät nykäisisi hevosen suuta tai iske sitä selkään, jos se lauaitessa pelästyneenä hypähtää.

Kun hevoset ovat tottuneet jotenkin rauhallisiksi ammuttaessa, niin kulkee ratsastuksen opettaja niiden edellä ampuen panoksen toisensa perästä samalla kun hevosia höllin ohjaksin ratsastetaan ryhmässä yhä lähempänä häntä. Heti kun pysähdytään niin annetaan

hevosille kauroja. Senjälkeen ammutaan hevosten seis-
tessä piirissä ratsastuksenopettajan ympärillä. Jos
jokin hevonen osoittaa suurta pelkoa, niin johtuu se
jostain laukauksen aiheuttamasta hermostuneesta vai-
vasta. Sellaiset hevoset tarvitsevat pitemmän ajan tot-
tuuksensa. Niiden on etäämpänä vähitellen annettava
tottua paukauksiin.

Lopuksi on ratsastajien itse amuttava laukauksia
satulassa ollessaan. Tällöin on piipun suu suunnattava
ylös ja vähän sivulle, niin ettei asetta laukaista hevosen
korvan vieressä.

Remontti on myös totutettava kulkemaan yksityis-
ten ampuvien miesten luo tai oh. Näitä on tarkoin neu-
vottava etteivät ammu siten, että paukkupanoksen
lucti käy hevoseen tai sitä tarpeettomasti säikyttää.

442. Remontit ovat totutettavat kulkemaan osas-
tossa ja suljetussa rivissä. Tähän siirrytään ryhmä-
ratsastuksesta yhä tiheämmin liittyen yhteen ja rivit-
täänratsastuksesta yhä vähentäen välimatkoja.

Marssiharjoituksia pidetään ja remontit opetetaan
pysyttäytyen suljetussa joukossa liikkumaan yhden-
mukaisissa tahdeissa. Myös ovat ne tulevaa patrulli-
palvelusta varten opetettavat lähtemään osastosta ja
liittymään siihen marssin kestäessä.

Hyödyllinen harjoitus on rivistössä kaksittain ja
sittemmin rivistössä yksittäin lisätä etäisyydet 10—20
askeleksi, jotta hevoset oppisivat kulkemaan tyynesti,
tunkematta edelläkulkevien perään. Myös lähetetään
kärkipatrulli ja muita patrulleja, että remontit ratsas-
tuksenopettajan johdolla oppivat ne vaatimukset, mitä
niille patrullipalveluksessa asetetaan, ennenkuin ne jou-
tuvat joukko-osastoon. Siellä ne tottumattomien rat-

sastajien ratsastamina helposti voivat kiihoittua tai käydä tottelemattomiksi, jos niille valmistumattomina asetetaan samoja vaatimuksia kuin vanhoille, täysin kouluutetuille hevosille.

443. Uintiharjoituksia pidetään siihen sopivalla ilmalla.

444. Lopuksi pitää remonttien myös kantaa pakattua satulaa, mikä pakkaus vähitellen lisätään säädetyn painoiseksi. Niiden on pakkauksen kanssa liikuttava maastossa ja helppojen esteitten yli, mutta niitä ei saa millään tavoin rasittaa usein uudistuvilla tai kauan kestäväillä harjoituksilla. Remontteja on niin paljon harjoitettava, että ne jotenkin tottuvat kantamaan pakattua satulaa.

V. Ratsastajan ja hevosen jatkuva kouluutus.

50 §.

Yleisiä perusteita ja määräyksiä.

445. Niin ratsastajia kuin hevosia pitää alokas- tai remonttikouluutuksen päätyttyä edelleen kouluuttaa yksittäisharjoituksissa, niin paljon kuin järjestely ja muut olosuhteet sallivat.

Ratsastaja, joka harvoin istuu satulassa, kadottaa pian saavuttamansa hevosen liikkeitten seuraamiskyvyn ja ratsastajatunteen sekä tottumuksensa olla satulassa ja hevosen, jolla usein ei työskennellä yksit-
täänratsastuksessa, kuuliaisuus vähenee ja se menettää paljon notkeudestaan, asennostaan ja kulkukyvystään.

446. On pidettävä huoli siitä, että ratsastajat, joilla on hyvät edellytykset ratsastukseen, kouluutetaan remonttiratsastajiksi. Niiden, joilla on taipumusta ratsastukseen, on sentakia, siinä määrin kuin olosuhteet myöntävät ja alokkailta ei oteta paraita alokashevosia, saatava ratsastaa hyväliikkeisillä hevosilla, joilla ratsastaessa oikea ratsastustunne voi kehittyä. Herkkiä, vaikkapa kuumaverisiä ja vaikeasti ratsastettavia hevosia on tällöin edullisempi käyttää kuin tunteettomia ja veltoja.

Alipääallystön, jota ei käytetä remonttiratsastuksessa sekä niiden miehien, mitkä, vaikkakaan eivät ole niin eteviä ratsastajia, kuitenkin muitten ominaisuuksiensa puolesta soveltuvat alipääallystökseksi, ratsastus- ja varsinkin kenttäratsastuskouluutusta on samoin huolella jatkettava. Heidän on mikäli mahdollista annettava ratsastaa varmoilla ja maastotottumusta omaavilla hevosilla, niin että he saavuttavat itseluottamusta ja yritteliäisyyttä ratsastuksessa.

Lopuksi myös muuta miehistöä on edelleen ratsastukseen kouluutettava, niin että ratsastustaitoa ei ainoastaan säilytetä, vaan myös kehitetään mahdollisimman paljon.

447. Kesäkauden aseharjoitusten päätyttyä on hevosten asento, kulku ja ratsastajan vaikutuksen tarkkaaminen usein huonontunut, mutta hevoset tarvitsevat myös jonkun aikaa lepoa, millä ajalla rasittuneet jänteet ja nivelet, vahingoittuneet selät y. m. säästyvät ja korjautuvat.

Sentakia niitä lähimpinä viikkoina on pääasiallisesti kävellytettävä ratsastaen ulkona raittiissa ilmassa. Vähitellen talviharjoitusten alettua pannaan ne työhön ratsastusradalla. Tällä tavoin ne saavat jälleen voimia, työtä ratsastusradalla voi tehdä suuremmalla menestyksellä ja hevosten palveluskelpoisuus lisääntyy.

Niitä hevosia, jotka alokaskoulun alussa aiotaan ottaa alokashevosiksi, on kuitenkin sitä ennen hyvien ratsastajien tähän valmistettava, mutta todellista työtä saa tehdä vain lyhyissä vuoroissa, yleensä samalla kävellyttäen niitä ulkona.

Vaikeasti ratsastettavia ja pahatapaisia hevosia on myös hyvien ratsastajien ratsastettava ja on erikoisesti

pidettävä silmällä että niistä tehdään mahdollisimman kuuliaisia ja palvelukseen käyttökelpoisia.

448. Vaikkakaan yllälausuttuja ohjeita jatkuvan ratsastuskouluutuksen järjestelyn ja ratsastajien ja hevosten sovittelun suhteen aina ei voi täydelleen noudattaa, on niitä kumminkin mahdollisimman paljon koetettava seurata. Komentajan varmasta, alaistensa ratsastustaidon ja hevosten ominaisuuksien arvostelusta ja hänen kyvystään jakaa ratsastajat ja hevoset riippuu kouluutuksen edistyminen suuressa määrin.

449. Ratsastajan ja hevosen jatkuvan ratsastusrata-kouluutuksen opetuksen perusteeksi otetaan pääasiallisesti remonttien kouluutusta varten annetut määräykset allaluetelluin muutoksin. Sillä nämä määräykset soveltuvat paraiten hevosen voimistelukouluutukseen samalla kun ne edistävät myös ratsastajan kouluutuksen parantamista.

450. Jos jatkuva kouluutus pääasiallisesti on tarkoitettu ratsastajia ja vähemmän hevosia varten, niin harjoituksia tasapainoratsastuksessa sekä alokaskouluutuksessa otetaan ennen varsinaista rataratsastusta.

Tasapainoratsastusta on aina välissä, myös vanhojen ratsastajien, harjoitettava.

Milloin nämä harjoitukset jollekin hevoselle ovat vahingollisia, niin on sen ratsastajan harjoitettava tasapainoratsastusta muilla hevosilla.

Vikellysharjoituksilla kouluutuskauden aikana kehitetään ratsastajan hevosen seuraamiskykyä ja yritteliäisyyttä.

451. Niin ratsastajille kuin hevosille asetetut vaatimukset ovat suurempia kuin alokkaille ja remonteille asetetut, mutta nämä lisätyt vaatimukset koskevat

pääasiallisesti liikkeen suoritustapaa ja vähemmän uusien ja vaikeitten liikkeitten opettelemista.

452. Ratsastajan istuntaan on koko kouluutusajan kiinnitettävä mitä suurinta huomiota.

453. Ensimmäisen remonttikouluutusjakson — köydessä juoksuttamisen — voi yleensä kokonaan jättää pois. Hevosille, joilla on heikko selkä tai veltto takaosa, on kuitenkin hyötyä siitä, että niitä juoksetaan ilman ratsastajaa. Pahatapaista hevosta voi myös olla hyvä juoksettaa köydessä.

454. Ohjaksin tapahtuvan ratsastuksen ensi vaihetta — hevosen pakottamista eteen suukappaletta vasten — voi huomattavasti lyhentää ja laukkaa voi ratsastaa suhteellisesti aikaisemmin kuin remonteilla.

455. Sen seuraavassa vaiheessa — hevonen saatettaessa ja vakiinnuttaessa tasapainoon — ei myöskään vanhoilta hevosilta saa vaatia suurta kokoamista ennenkuin niitä irroittavilla liikkeillä suhteellisen vapaassa vauhdissa on tarpeeksi siihen valmistettu.

456. Opetusharjoituksia pidetään sopivissa tilaisuuksissa sellaisissa kouluissa, joiden ohjelmaan sellaiset harjoitukset sisältyvät. Ratsaille nousu, ratsailta astuminen, hevosen taluttaminen, asento ratsain y. m. s. opetetaan paraiten hevosten rasittavien liikkeitten jälkeen tarvitessa lepoa. Muita opetusharjoituksia sitävastoin suoritetaan siten, että ratsastaja kerrallaan joko ratsain tai jalan ratsastuksenopettajan vieressä saa opettaa ja komentaa ratsastusosastoa.

457. Päiväharjoitusten pituus rataratsastuksessa voi yleensä olla lyhempi kuin alokkaiden ratsastuksessa, varsinkin jos sisäradan käyttö on rajoitettu. Sitävastoin ratsastetaan paljon enemmän ulkona.

458. Esteratsastuksen voi säännöllisesti alkaa heti ja vaatimuksia voi korottaa nopeammin kuin alokas- ja remonttikouluutuksessa. Kuitenkin on koetettava välttää, ettei usein uudistuvilla suurien esteitten hyppäyttämällä saata hevosta hyppäämiseen haluttomiksi. Välistä palataan hyppäyttämiseen ilman ratsastajaa.

459. Lisäharjoituksia, kuten kenttäratsastusta, marssiharjoituksia ja liikkeitä osastossa on pidettävä koko kouluutuskauden ajan rataratsastuksen ohessa ja tarpeellisesti säästäten hevosten voimia. Sekä ratsastajat että hevoset totutetaan liikkumaan ulkona kaikenlaisessa maastossa ja kaikkina vuodenaikoina.

460. Nuorempien upseerien on hankittava perinpohjainen kokemus remonttien kouluutuksessa, koska he myöhemmin voivat itse joutua sitä johtamaan. Siksi on meidän joka vuosi itsenäisesti ratsastettava ainakin yksi remontti.

Upseerien ja aliupseerien on ennen kaikkea omattava kenttäratsastustottumusta. Heidän on maastoratsastuksella, upseerien mikäli mahdollista metsästysratsastuksella koirien perässä, ylläpidettävä ja kehitettävä ratsastustaitoaan ja mitään säikkymätöntä ratsastushenkeä. Joku määrä kaikille upseereille ja aliupseereille pakollisia maastoratsastuksia on tämän vuoksi vuosittain järjestettävä joka rykmentissä.

Lisäys.

Ulko- ja sisäratojen pohjanlaittoa koskevat määräykset.

Sekä hevoshoidon että ratsastuksen kannalta ovat kovat, liukkaat ja epätasaiset ratsastusradat hyvin vahingollisia. Sentakia on mitä tärkeintä että kaikki ratsastusradat sijoitetaan tarkoituksenmukaisesti ja joka päivä niitä hoidetaan sekä aina pidetään täysin käyttökelpoisina.

Joka ratsastusradan pohjalla tulee olla kiinteä alaja irtonainen päällyskerros. Jälkimäisen tulee olla pehmeä, kimmoisa, tasainen, ei liian syvä, ilman koloja, ei kasapäissä eikä myöskään liukas.

Sisäradoilla kiinteä alakerros yleensä on sotkettua savea. Tämä kerros on myös laskettava tasaisesti ja päällyskerrosta uusittaessa on jälleen tasoitettava siihen syntyneet kolot.

Irtonaisena päällyskerroksena käytetään soraa, parkkia, sahajauhoa tai merihiekkaa erilailla yhdistettyinä.

Hyvä sekoitus on hienoa soraa tai karkeaa, kivistä vapaata hiekkaa, sen päällä parkkia ja ylinnä havupuu-sahajauhoja. Koko kerroksen paksuus on noin 30 cm josta $\frac{1}{2}$ soraa, $\frac{1}{4}$ parkkia ja $\frac{1}{4}$ sahajauhoja.

Jos joku näistä lajeista puuttuu, voi kahdesta jällelläolevasta laittaa ohuemman kerroksen. Kuitenkin tulee,

mikäli mahdollista, soraa ja sahajauhoja olla seoksessa ainakin joku osa.

Hyvin meriveden kyllästävä ja kivistä vapaa merihiekka on myös päällyskerrokseksi hyvin sopivaa, käyttäen n. 20 cm paksuista kerrosta. Hiekka on valittava vähän karkeampaa, sillä hieno hiekka synnyttää tomua. Merihiekan alle voi myös asettaa sahajauhokerroksen.

Päällyskerroksena käytetään joskus lantaa ja sen päällä sahajauhoja, mutta täten laitettut pohjat eivät ole sopivia. Ne ovat epäterveellisiä, tulevat helposti kuoppaisiksi ja liukkaiksi sekä usein aiheuttavat kaviosairauksia, kun lanta tunkeutuu kavioihin.

Sisäradoilla, joissa suurin osa vuotta ratsastetaan suurella hevospäärällä, on päällyskerros vuosittain uusittava, mieluummin syyskesällä. Tilapäisiä pohjankorjauksia, varsinkin jos sahajauhot muodostavat ylimmän kerroksen, niiden lisäämistä, on tarpeen vaatiessa suoritettava. Tuoreen sahajauhon avulla voidaan ilma pitää puhtaana ja tomusta vapaana.

Päivittäinen hoito edellyttää, että pohja ainakin kerran päivässä täydellisesti tasoitetaan, kaikki kolot ja kasat poistetaan haravoimalla, jolloin on parasta käyttää n. s. rullaharavaa.

Eduksi on, jos lanta heti poistetaan. Sen toimittaa sisäradalle määrätty mies käyttäen koria ja haravaa. Pohja pysyy silloin kauemmin hyvänlaatuisena ja ilmaa eivät pilaa epäterveelliset kaasut tai kuivuneet lantahiukkaset, jotka ratsastuksen aikana tomun mukana kohoavat ilmaan.

Pölyäminen estetään kastelemisen avulla. Tätä tarkoitusta varten tulisi sisäradalla olla vesijohto. Kastele-

minen suoritetaan sopivimmin käyttämällä letkua, jonka päässä on hajoittava siivilä. Pääasia kastelussa on, että vesi jakaantuu tasaisesti, ja ettei sitä ruiskuteta enempää kuin mikä on tarpeellista tomun sitomiseen.

Suolaa on edullista käyttää päällyskerrokseen tomuamisen estämiseksi. Samalla se pitää pohjan kosteana ja talvella vastustaa jäätymistä. 100 m² tarvitaan 30 litraa karkeaa keittosuolaa, mikä sirotetaan tasaisesti, valellaan vedellä ja sitten haravalla hyvin sekoitetaan päällystään.

Lämmitettävillä sisäradoilla saa lämpö nousta vain niin korkealle että pohjan jäätyminen estyy. Kesän aikana voi liikalämpöä estää liituamalla auringonpuoleiset ikkunat, jolloin tomuaminenkin vähenee.

Ulkoradoilla tulee myös olla kiinteä, sadeveden poistamiseksi vähän viettävä alakerros ja sen päällä irtomainen n. 20 cm paksuinen kerros kivistä vapaata soraa. Tämä on haravoimalla pidettävä tasaisena ja kuopista ja kasoista vapaana sekä kuivalla ilmalla kastelemalla estettävä sen tomuaminen.

Kun käytetään tilapäisiä ratsastusratoja, on otettava huomioon, ettei saa käyttää samaa kaviouraa niin kauan että urat käyvät syviksi, jolloin hevosten käännöksissä täytyy astua ylös ja alas kuoppiin tai sivuliikkeessä kulkea etu- ja takajalat eri korkeudella.

Tasainen, mutta ei liian syvä lumi tarjoaa talvisikaan, jos maa vain on tasainen ja kiinteä, erinomaisen ratsastusradan pohjan. Ennenkuin lumi kovin sotkeentuu lujaan ja kovenee, on otettava käytäntöön uusi rata.

Paljaalla, kovaksi jäätyneellä maalla voi ratsastusradat päällystää oljilla. Näitä on joka päivä hoidettava

ja lisättävä uusia olkia, kun edelliset ovat käyneet huonoiksi. Jos olkia ei ole tarpeeksi saatavissa, niin riittää jos niillä peitetään ainoastaan nelikulmio- ja ympyräura, mutta ei koko ratsastusrataa.

Sotilasammattikirjallisuutta:

- Kenraali Adaridi / Sotataidon historia. Runsaasti kuvia, karttoja ja asemapiirroksia. I osa. Vanha ja keskiaika. 15 mk., sid. 22: 50. — II osa. Kustaa Aadolfin, Ludvig XIV:n ja Fredrik Suuren aika. 22 mk., sid. 30 mk. — III osa. Ranskan vallankumouksen ja Napoleonin aika-kausi. 28 mk., sid. 38 mk.
- Strategian pääpiirteet. 22 mk., sid. 30 mk.
 - Taktillisten tehtävien ratkaiseminen. Sid. 8: 50.
 - Maailmansodan opetukset. 21 mk.
 - ja kenraali v. Gerich / Taktillisia tehtäviä. Sid. 14 mk.
 - J. Chr. Fabritius / Linnoitustaito. 32 mk., sid. 40 mk.
 - Asemien linnoittaminen ja kenttälainoitusyöt. 30 mk.
 - Kenraali v. Gerich / Ampumaketjun tulen johto. Sid. 18 mk.
 - Ampujan taskutaulu. Sid. 6 mk.
 - Ampumaoppi. Kuvitettu. Sid. 12 mk.
 - Komppanian taistelukouluutus. I. Sid. 12 mk.; II sid. 18 mk.; III sid. 22 mk.
 - Konekivääriammunta. Sid. 13: 50.
 - Taktiikan oppikirja. I. Muodollinen taisteluoppi. Toinen, kokonaan uusittu painos. Sid. 34 mk. II. Sovellettu taisteluoppi. Toinen, uudistettu painos. Sid. 48 mk.
 - Tulenvaikutus. Sid. 16 mk.
 - Valmistava ampumakouluutus. Sid. 12: 50.
 - Yöharjoituksia. Sid. 12: 50.
- Majuri von Hagen / Taistelutehtäviä. Ryhmä, joukkue ja komppania taistelussa. Toinen painos. 15 karttapirrosta. 6 mk.
- Sotaharjoituksia Helsingin ympäristöllä. Useita karttoja ja piirroksia. 2: 50.
 - Keskustelua taktiikasta. 2 mk.
- Jalkaväen harjoitusohjesääntö. Sid. 10 mk.
- Jääkäriiluutn. Hernberg / Allupseeri sisäpalveluksessa. 5: 50.
- Insinööri A. Huuri / Pionierioppi. I. Kenttälainoitukset. 208 siv. ja 3 liitettä. Yli 200 kuvaa. 26 mk., sid. 35 mk.
- Krigar & Subkis / Kipinälenättimen toiminta. Sotilasviranomaisten toimesta suomennettu. Runsaasti kuvia. 6 mk.
- Majuri Löffler / Strategia. 6 mk.
- Väinö Palomäki / Aseoppi. 167 kuvaa. 24 mk.
- A. Rainesalo / Sotilastopografia. 28 mk., sid. 38 mk.
- Majuri Sarlin / Johtajan käsikirja. Sid. 20 mk.
- Majuri Scherbakoff / Välttämättömiä tietoja tykistömiehille. Sid. 15 mk.
- Kenttäkänuuna v. 1902 mallia. Sid. 28 mk.
 - Rannikkotykistön pikakänuuna. Sid. 52 mk.
- Aarne Sihvo / Sotalaitosta koskevat lait ja asetukset. Sid. 36 mk.
- Y. P. Tenhunen / Yleisimmät mittaukset sähkö- ja radiotekniikassa ja neuvoja niiden toimittamiseen. Sid. 16: —.
- Majuri Tuompo / Konekivääriase nykyaikaisessa sodassa. Sid. 10: 50.
- Lehtori Kl. U. Suomela / Sotaväen voimisteluoahjelmisto. Sid. 10 mk.
- Puhelinpalvelusohjesääntö. Sid. 12: 50.
- Sisäpalvelusohjesääntö. Sid. 16 mk.
- Voimisteluohjesääntö. Sid. 25 mk.
- Majuri Georg Ohman / Hevosopin käsikirja. 28 mk., sid. 38 mk.

Kustannusosakeyhtiö Otava

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00493958 9

Hinta 18 mk.